

Walter Kohli



*Muzică*  
**Rock**  
*și atitudinea creștină*

**Walter Kohli**

# **Muzica rock**

**Cea mai importantă revoluție a muzicii  
din secolul 20**

# Cuprins

Prefață la prima ediție

„Muzica pop și viața creștină“

Prefață la a doua ediție

„Muzica rock și viața creștină“

I. Despre ce-i vorba de fapt?

Cultura rock în legătura majoră cu problemele tineretului

Un nou tip de generație

II. Ce este muzica rock și pop?

III. Lumea rock a anilor 60?

Cine sunt întemeietorii și marile vedete ale muzicii rock?

Care sunt caracteristicile acestei lumi muzicale?

Nouă caracteristici principale ale lumii rock-ului

1. Aspirația spre faimă
2. Interese financiare și industriale
3. Putere și manipulare
4. Toxicomanie, alcoolism, viață sexuală desfrînată
5. Influențe orientale
6. Ocultism
7. Răzvrătire și vandalism
8. Concerte uriașe haotice
9. Mentalitate egoistă de posedare

Efectele muzicii rock asupra trupului și sufletului

Muzica rock, mijloc de evadare

Este cultura rock compatibilă cu comportarea creștină?

IV. Mijloacele de exprimare ale culturii rock.

Coperțile discurilor

Textele cântecelor

Revistele

Concertele

Filmele

Video-clipul

Posterele, cărțile, moda

Cultura rock se adresează tuturor nivelelor personalității

Pot avea creștinii o influență asupra muzicii rock?

Ce pot face părinții credincioși, educatorii și misionarii în fața acestei puteri lumești?

Cultura rock comparată cu valorile creștine

Caracteristici ale culturii rock: Valori creștine

1. Aspirație spre faimă - Umilință și slujirea aproapelui
2. Interese financiare și industriale - Căutarea valorilor eterne
3. Putere - Dumnezeu este Domnul; Manipulare - Libertate, simțul responsabilității la creștinul în poziție de conducere
4. Toxicomanie, alcoolism, viață sexuală desfrînată - Sănătate spirituală și fizică, viață sexuală ordonată
5. Influențe orientale - Cuvîntul viu și scris al lui Dumnezeu ca unicul adevăr
6. Ocultism - Interzicerea oricărei practici oculte, protecție față de puterile diabolice
7. Răzvrătire și vandalism - Ascultare, respect reciproc, creștere și edificare
8. Concerte uriașe haotice - Acțiuni în ascuns și modest (fără ostentație)
9. Mentalitate egoistă de posedare - Devotare în slujirea lui Dumnezeu și a aproapelui

Efectele muzicii rock și roada credinței creștine

Efecte ale muzicii rock: Amețire, extaz distructiv - Stăpînire de sine, viață echilibrată

Depersonalizare, eliminarea funcțiilor mentale, pierderea inhibiției  
Tulburări auditive

Evadare din viața cotidiană - o viață împlinită în realitatea vieții cotidiene

Conține muzica rock și elemente pozitive?

Sclavie sau libertate?

## VI. Lumea rock-ului din anii 70-80 și următorii

Valul disco

Stilul de viață disco este în contradicție cu viața creștină

Regulile jocului ușii Caracteristicile vieții creștine

Punk-rock-ul

Avântul filmului rock

New wave: un nou val sau o nouă muzică

„New wave“ ca stil de viață

Totul este permis astăzi în numele „artei“

Muzica anilor 80: punk și new wave.

1. O muzică anarhică

2. O muzică realistă

3. O muzică mistică

4. O muzică futuristă

Dispariția tabu-urilor

O muzică revoluționară

Există vreo legătură între hard-rock și neliniștile tineretului?

Ce se va întâmpla în anii 80?

## VII. Alternativa : Stilul de viață al culturii rock sau viața creștină?

## VIII. Muzica păcii

Muzica religioasă și muzica lumească

Ordinea creației lui Dumnezeu

Ordinea creației lui Dumnezeu și muzica generatoare de pace

Textele cântecelor din muzica generatoare de pace

Relația dintre text și muzică

Componenta muzicală a unei compoziții

Formele expresiei muzicale

Efectele muzicii generatoare de pace asupra trupului și sufletului

Elementele de apreciere a unei opere de artă

Aprecierea pieselor muzicale

Este muzica neutră?

## IX. Muzică rock creștină?

Chestiuni de principiu

Muzica adecvată prilejului respectiv

Bob Dylan, ca exemplu de muzician rock creștin

Necesitatea discernământului  
Muzică rock creștină?

X: Viața creștină și activitatea creatoare

Viața creștinului, ca operă de artă, spre lauda lui Dumnezeu

INDEX al observațiilor la capitole

## **Prefață la prima ediție**

**„Muzica pop și comportarea creștină“**

Cine vrea să vestească astăzi tinerilor Evanghelia este imediat confruntat cu realitatea că muzica pop, acest „uriaș“, stăpânește timpul liber din viața multor tineri.

Este oare îndreptățită puterea și influența ei, sau este ea o amenințare pentru inima și viața tineretului?

Această problemă ne-a preocupat, pe autor și pe mine, în munca comună cu tineretul. În căutarea adevărului, s-a ajuns la primele referate cu privire la această temă în vara anului 1978 în cadrul taberei de tineret a Acțiunii Biblice. Referatele au fost urmate de unele discuții explicative, care s-au dovedit folositoare pentru tinerii care năzuiau spre o adevărată viață creștină, liberă de constrângerile și amăgirile timpului nostru.

Această carte constituie un ajutor pentru tinerii aflați în căutare, iar părinții și pedagogii găsesc în ea încurajare pentru misiunea lor.

Winterthur, decembrie 1979

Peter Braun

## Prefață la a doua ediție

„Muzica rock și comportarea creștină”.

A doua ediție a fost precedată de discuții amănunțite ale manuscriselor. De aceea, pe această cale, vreau să mulțumesc cordial tuturor celor care, prin îndemnuri, critică constructivă și ajutor, au contribuit la scrierea și formularea noului text. Prelucrarea primei ediții a dus atât la o reorganizare a conținutului și la extinderea lui - s-a ținut cont de cele mai recente evoluții ale scenei rock -, cât și la schimbarea titlului de „Muzica pop” în „Muzica rock și comportarea creștină”, spre a evita confuzia acesteia cu muzica „populară” în sensul cel mai larg al cuvântului.

A fost tratată de asemenea mai pe larg noțiunea „muzica generatoare de pace”, spre a defini anumite caracteristici ale lumii creștine. Au fost adăugate și explicații cu privire la tema „rock-ul creștin”, și, în final, a fost extins orizontul referitor la activitatea creatoare în general. Autorul nu are pretenția că această carte ar trata complet tema, ci informează pe baza citatelor, verifică scena rock din punct de vedere biblic și încearcă să dea linii directoare pentru muzica conformă cu creația.

Berna, iunie 1981

Walter Kohli

# I. Despre ce-i vorba dè fapt?

## Cultura rock în legătura majoră cu problemele tineretului

Ce are comun muzica rock cu viața creștină? Ce legătură este între muzica rock și cea creștină? Poate că așa întreabă cititorul.

Ca să clarificăm de la început: În această carte va fi privită din punct de vedere creștin muzica rock, și mai ales cultura rock.

Muzica rock este o LIMBĂ pe care mulți tineri și o ascultă cu plăcere. De multe ori, oamenii în vîrstă n-o pot înțelege deloc. De aceea, muzica rock este o PIATRĂ DE POTICNIRE și una din caracteristicile cele mai frapante ale prăpastiei dintre generații. Părinții nu pot înțelege de ce ascultă copiii lor ore întregi muzică rock. Tinerii amatori de muzică stau deseori în camera lor întinși pe pat, ascultînd muzică rock la aparatele date la maxim sau la căștile stereofonice. Pereții camerei sunt tapetați cu fotografii ale cîntăreților, uneori la scara unu la unu.

Ruptura dintre generații e cîteodată așa de mare, încît nu mai e posibilă nici o discuție între ele. Părinții nu cunosc deloc muzica rock și pop, ci mai degrabă sunt dezgustați de ea, în timp ce tinerii se retrag în lumea muzicii lor. Prin aceasta, începînd cu a doua jumătate a secolului 20, muzica rock este expresia unui conflict dintre generații unic în felul său.

## Un nou tip de generație

Care sunt acum cauzele care au condus la cultura rock? De ce se spune că după al II-lea război mondial a crescut nu numai o altă generație, ci un nou tip de generație?

Introducerea Lexiconului rock ne explică cauzele umane:

„Cu toate că societatea a dobândit luxul material pentru generația tinărară și le-a făcut posibilă o mobilitate necunoscută pînă atunci, i-a lăsat totuși singuri în stadiile decisive ale dezvoltării personalității lor. La o conferință în Stuttgart, din 1967, avînd ca temă singurătatea, Annemarie Sanger, o profesoară de psihologie din Heidelberg, considera nevrozele de singurătate și de nostalgie ale tinerilor ca fiind cauzate de lipsa înțelegerii părinților absorbiți de viața lor profesională. Textele rock din anii 60 oferă o mulțime de indicii în acest sens.

După 1955, într-o măsură pînă atunci necunoscută, o mare parte din tineri, în concertele rock, în localurile unde se cînta muzică beat sau acasă, au exprimat refuzul valorilor tradiționale: la început, fără experiență în relațiile cu sunetele extatice, sub forma mobilierului distrus și a luptelor de stradă, iar mai tirziu prin cristalizarea unei subculturi marcate de un comportament, modă vestimentară și limbaj specific...”

„Scriitorul italian Vespignani a înțeles foarte bine semnificația rituală a dansurilor tinerilor din discotecă: „Ei loveau ringul de dans cu călcîiele, ca și cum ar fi avut sub picioare un dușman învins, iar eu am impresia că noi, generația mai în vîrstă, suntem aceia pe care cred ei că-i calcă în picioare”.

Un număr crescînd de tineri a luat puțin cîte puțin cunoștință de faptul că societatea nu le satisface din plin nevoile și că ea este departe de a le garanta deplina dezvoltare a personalității lor umane. Paralel cu dificultatea de comunicare cu cei mai în vîrstă - fără a mai vorbi de propria lor generație! -, ei experimentează faimosul stres datorat ritmului accelerat de viață și sistemelor de producție care cer o concentrare a gîndirii. Ca urmare, a crescut nevoia lor după comunicare neverbală în locurile de distracție liberă din afara organizațiilor funcționale. După sfîrșitul programului, muncitorii tineri și studenții - aparent departe de represiune și autoritate - părăsind halele de lucru sau amfiteatrele universităților, năvălesc spre localuri rock și la concerte de muzică pop...

Comunicarea verbală a fost înlocuită de consumul de droguri în comun, iar formele artistice verbale, teatrul și literatura, au fost înlocuite de jocurile de lumini și desene animate deoarece - cum scriu sociologii din Hamburg Jürgen Friedrichs și Fritz Haag pentru revista „Der Spiegel” - există o legătură strînsă între randament și

*comunicarea verbală*’.

*Friedrichs și Haag presupun că de aceea a devenit muzica rock mijlocul de comunicare preferat al tineretului mediocru, obosit de a mai da randament, deoarece în primul rînd ritmul intensiv corespunde nevoilor fundamentale de mișcare ale tinerilor, în al doilea rînd, deoarece muzica este totdeauna aleasă ca formă de exprimare asemănătoare vorbirii cînd aceasta trebuie să fie restrînsă, și, în al treilea rînd, deoarece dintre toate mijloacele senzoriale, muzica are cel mai larg spectru de evocare și de sugerare. Lucrul acesta ar putea explica fascinația exercitată de muzica rock asupra tineretului care, de o parte și de alta a Atlanticului, s-a identificat cu o cultură dominată de experiența extatică - care, firește, a fost propagată în foarte scurt timp drept normă și modă de către industria produselor muzicale și de către mass-media“.*

În continuare încă ceva referitor la aceeași temă.

Așa cum am amintit, tineretul s-a simțit înșelat și părăsit de către generațiile mai în vîrstă; părinții trăiau prea adesea într-o viață dublă cu morală de tip fariseic și căutau numai după luxul material. După cel de-al doilea război mondial, gîndirea nerețînută a bunăstării a condus la o presiune a randamentului; fiecare dorea să obțină maximum din situația sa și prin aceasta s-a lăsat antrenat de dorința lacomă după profit și de concurență pînă la limita randamentului său. Au fost desconsiderate valorile superioare, iar comunitatea umană și viața de familie au suferit în urma acestui lucru.

Dezvoltarea economică nestînjenită după al doilea război mondial și lumea înconjurătoare tot mai perfect organizată și mai tehnicizată au răpit tineretului posibilitatea de a păși în domenii noi, unde să ducă o muncă de pionierat. Tînărul a trebuit și trebuie să participe ani de zile la o școlarizare disciplinată și numai după aceea s-ar putea să se adauge un element nou la ceva deja existent. Prin aceasta, el a fost și este expus unei concurențe dure cu colegii săi de aceeași vîrstă, care și ei au dorit și doresc să se realizeze.

Mulți tineri au recunoscut în curînd că progresul societății și cariera profesională nu duc decît la o lume rece, absurdă și amenințată de un război distrugător. Ei s-au simțit constrînși, oprimați, exploatați de ge-

nerația părinților. Ei și-au pierdut credința într-o viață demnă în cadrul civilizației noastre vestice, deoarece le era frică și se simțeau suprasolicitați.

De aceea au vrut și mai vor ei încă și astăzi să fugă din această realitate și să se refugieze în muzică, în droguri, ori în comunități religioase fanatice. Dorința aceasta de a fugi din societatea actuală a avut o forță de lovitură și mai activă în anii 60: valorile de bază ale societății au fost puse sub semnul întrebării prin radicalismul tineretului, iar întreaga generație, în euforia ei, vedea apărînd zorile unei epoci noi. Ea s-a simțit privilegiată de împrejurări. Anul 1968 urma să devină anul revoltelor tineretului.

În zugrăvirea retrospectivă a acestei evoluții nu trebuie însă trecut cu vederea faptul că situațiile critice nu pot justifica orice fel de reacție. Fiecare om este răspunzător de felul cum reacționează în situații critice. Cine răspunde la violență cu violență, iar la lipsa de dragoste cu ură nu procedează mai bine decît adversarul său. Poate că eroarea cu cele mai grave consecințe a revoluției tineretului a fost respingerea oricărei autorități omenești sau divine. Nemulțumitul care se opune oricărei autorități și represiuni, vrînd prin aceasta să șantajeze într-un mod foarte autoritar, represiv și ultimativ generația mai în vîrstă, se află într-o autoînșelare tragică. Poate că generația mai în vîrstă, din cauza responsabilității ei mai mari, a făcut greșeli grave, totuși și tinerii sunt răspunzători pentru modul cum acționează.

Din punct de vedere spiritual și biblic mai trebuie adăugat următorul lucru: Începînd cu perioada iluminismului (sfîrșitul secolului 17 și secolul 18), comportarea creștină din timpul Reformei a fost tot mai mult subminată, punîndu-se sub semnul întrebării Dumnezeu creator al Bibliei și morala biblică: critica biblică a căpătat o influență din ce în ce mai mare și a contribuit la diminuarea valorilor creștine. Aceste RĂDĂCINI ALE UNEI CULTURI POSTCREȘTINE au început deci să crească deja în urmă cu două-trei secole, aducîndu-și roadele printre tineri după cel de-al doilea război mondial.

Desigur, tinerii dispuneau de un lux din ce în ce mai mare, dar în același timp părinții lor și ei înșiși n-au mai citit Biblia și prin aceasta

au pierdut izvorul și baza puterii interioare, a formării caracterului, a forței de rezistență mintale și spirituale, a capacității de discernământ și a valorilor morale. O cultură muzicală de felul celei rock și pop, cu valorile ei ateiste și atitudinile ei necreștine, a putut de aceea să pătrundă aproape nestinjenită în vidul apărut și să atragă tineretul.

Prin pierderea de către tineret a Bibliei ca sursă a înțelepciunii vieții și ca îndrumător pentru lupta împotriva „răului“, el a fost în anii 60 incapabil de a rezolva cu adevărat problemele: revoluția tineretului din anul 1968 a eșuat, iar problemele au rămas, ba au devenit și mai mari, așa cum dovedesc tulburările din 1980 în diferite orașe elvețiene sau în alte părți. Muzica rock a devenit în timpul acestei evoluții STINDAR-DUL mișcării tineretului. Ea a atras tineretul din lumea întreagă în fur-tuni de entuziasm, căci el s-a putut identifica cu ea; această muzică i-a exprimat felul propriu de simțire și de gândire. Astfel, muzica rock este expresia întrebărilor, a protestelor, a neliniștilor și dorurilor tinerilor. Deoarece, din anul 1968 încoace, problemele au rămas nerezolvate, mu-zica rock bubuie astăzi din difuzoare mai tare, mai dur și mai fără compromisuri ca niciodată.

De aceea, muzica rock este și astăzi un SIMPTOM care arată starea critică a lumii. Toți oamenii sunt complet infectați de această boală, atît omul de treabă, cît și răufăcătorul. Cine poate ajuta în cazul acesta? Vom descoperi lucrul acesta de-a lungul dezbaterii noastre despre mu-zica rock și comportarea creștină!

Pentru un creștin fidel Bibliei este important mai întîi ca să ia cu-noștință și să înțeleagă această limbă, acest conflict dintre generații, acest protest, acest strigăt disperat și acest simptom. El n-ar trebui să condamne fără înțelegere și cu o inimă fără dragoste nelegiuirea tim-pului în care trăiește, ci pe de o parte să-l asculte pe necreștin, să simtă împreună cu el în starea lui de criză, și pe de altă parte să dezvăluie ră-ul și să-l condamne. Creștinul nu are voie să judece pe nimeni, dar adevărul trebuie spus, iar egoismul, înșelarea și falsitatea - pe scurt, pă-catul - trebuie numite pe nume, fără prefăcătorie sau arogantă îndrep-tățire de sine. Atitudinea creștină este caracterizată prin înțelegere și compătimire, dar ele n-au voie niciodată să ducă la compromisuri cu

neadevărul. Mai mult, este datoria creștinilor să caute dialogul deschis și sincer cu tineretul și cultura lui. Cartea de față vrea tocmai să aprofundeze și să îmbogățească acest dialog.

Vreau să mai amintesc, în final, că cititorul nu trebuie să se lase amăgit să privească cultura rock ca fiind desprinsă de toată epoca noastră. Ea este numai o caracteristică a lumii noastre dezorientate și stăpînite de influențe ateiste. Ca și în cultura rock, s-ar putea descoperi în principiu aceeași problematică în cultura instituită, care privește de sus, fără înțelegere, la subcultura tineretului, precum și în lumea de afaceri și în cercurile politice. Nu este însă intenția noastră să facem lucrul acesta aici.

Spre a putea găsi înțelegerea necesară pentru lumea rock, în cel de-al doilea capitol ne vom ocupa mai întâi de cîteva noțiuni de bază.

## II. Ce este muzica rock și pop?

Referitor la noțiunile de muzică rock și muzică pop domnește confuzia. Unii spun că muzica pop nici nu poate fi definită<sup>1</sup>, alții indică folosirea diferită a noțiunii de muzică pop: „*Tările în care se vorbește limba engleză tind să revină la vechea denumire ,rock‘*” și să facă diferențierea numai prin cuvinte compuse ca „hard-rock“, „soft-rock“, „polit-rock“ și „raga-rock“; „în Germania predomină expresia ,muzică pop‘; cuvântul rock fiind rezervat numai pentru ,rock’n’roll‘. Ca urmare, confuzia limbajului este completă, și trebuie de fiecare dată să fie din nou definită”<sup>2</sup>.

Tibor Kneif explică: „Expresia ,muzică pop‘ induce de asemenea în eroare, prin faptul că se poate crede că ea desemnează o muzică foarte răspândită, pe când muzica rock nu este deloc o muzică general acceptată și în mare măsură răspândită”<sup>3</sup>.

„Desigur, nimic nu se opune folosirii cuvântului ,pop‘, atunci când este considerat un domeniu din cadrul muzicii rock, care este caracterizată printr-o anume superficialitate, netezime, apropiere de șlagăre. Expresia pop-rock, conform definiției de astăzi, desemnează o parte a muzicii rock, lipsită de gust, posedînd un sentimentalism ieftin. Printre grupurile preferate de tinerii între zece și cincisprezece ani se pot cita Bay City Rollers, ABBA și Osmonds”<sup>4</sup>.

„Noțiunea de rock s-a cristalizat ca o prescurtare, concomitent cu răspîndirea cuvîntului ,rock’n’roll‘, încă de prin 1960”<sup>5</sup>. Dificultatea de a face deosebirea dintre rock’n’roll și rock „duce totdeauna mai mult obiceiul de a întrebuița cuvîntul ,rock‘ în sensul de gen, pe cînd ,rock’n’roll este întrebuițat în sensul unei reliefări istorice”<sup>6</sup>.

În această a doua ediție a cărții de față, noțiunea de muzică rock este folosită fără excepție în sensul unui gen de muzică, spre a evita confuziile cu muzica populară în sensul larg al cuvîntului.

Iată aici câteva noțiuni preluate din Lexiconul rock:

MUZICA ROCK este o muzică extatică, făcută din strofe cîntate pe un ritm regulat, bătut, cu tonalități extreme și cu o frecvență recurgere la glissando. Interpreții sunt acompaniați la chitară electrică, cu ajutorul amplificatoarelor<sup>7</sup>. Desigur că această definiție simplă nu se potrivește tuturor formelor de apariție ale muzicii rock.

Muzica rock este apoi o denumire a unui gen de muzică dintre cele mai populare, „*derivat din tradiția blues-ului negrilor și din cea country-western a albilor*“<sup>8</sup>.

MUZICA POP este o prescurtare pentru MUZICĂ POPULARĂ. Ea este folosită mai ales în spațiul de limbă germană din Europa în locul stilului rock apărut din rock'n 'roll, și nu are nimic de a face cu noțiunea „pop-art“ (arta pop)<sup>9</sup>.

Consumatorii tineri de muzică înțeleg prin „pop“ o muzică „progresivă“, care stimulează puternic simțurile și mișcările corpului - „realizat în modul cel mai pur în creațiile lui Jimi Hendrix“<sup>10</sup>.

Ce înseamnă ROCK'N 'ROLL? „Disc-jockey-ul alb Alan Freed afirmă că el a folosit pentru prima dată acest cuvînt (în jargonul negrilor înseamnă la origine coit) în context muzical în anul 1951, în Cleveland, Ohio (SUA)“.

Chiar dacă lucrul acesta nu se poate verifica, ceea ce este sigur, e că Freed a știut să popularizeze această noțiune și stilul muzical prin două stații de radio din New York, începînd din anul 1954. Cuvintele „rock, rock, rock everybody (fiecare), roll, roll, roll everybody“ au fost folosite de Freed ca motto al emisiunii lui și preluate de tineretul întregii țări. Fuziunea dintre muzica americană country a albilor și muzica blues a negrilor a declanșat cea mai mare revoluție muzicală din secolul 20<sup>11</sup>.

Expresia BLUES „este folosită în două sensuri diferite: 1. ca denumire a muzicii populare laice a negrilor americani (în opoziție cu formele muzicale religioase spiritual și gospel-song); 2. pentru o formă muzicală cu 12 măsuri, și care stă la baza unei mari părți din piesele de jazz și rock“<sup>12</sup>.

COUNTRY & WESTERN desemnează „muzică populară americană, produsă mai ales în studiourile ultramoderne ale marilor case

*de discuri din Nashville, Tennessee (SUA)*<sup>13</sup>.

JAZZ-ul este o formă muzicală de sine stătătoare din America de Nord, creată mai ales în New Orleans de către negri. Ea a luat ființă la sfârșitul secolului 19, și a dobândit începînd cu 1917 o popularitate crescîndă; el împrumută elemente din muzica europeană și cea africano-americană<sup>14</sup>.

RYTHM & BLUES este „muzica pop a orașelor mari, și în special a ghetourilor negrilor, care a devenit populară în anii 40 și 50, avînd de regulă un acompaniament de suflători”<sup>15</sup>.

Așa după cum am amintit, rock-ul este la originea unei culturi care a cristalizat toată viața intelectuală și artistică a generației anilor 60 și 70. Ea este strîns legată de „anticultura” sau „subcultura” tinerei generații<sup>16</sup>.

Ca și jazzul, și rockul este un produs al preluării și amestecului de elemente din culturile străine: tradiții muzicale și feluri de comportare africane și europene, care (transformate) s-au păstrat în America, au fost contopite și amestecate în repetate rînduri în rock'n 'roll și în toate celelalte stiluri de muzică populară care i-au urmat<sup>17</sup>. Influențele istorice și stilistice asupra muzicii rock pot fi prezentate astfel<sup>18</sup>:

### III. Lumea rock a anilor 60

**Cine sunt întemeietorii și marile vedete ale muzicii rock?  
Care sunt caracteristicile acestei lumi muzicale?**

În capitolul anterior am explicat cele mai importante noțiuni din istoria muzicii rock, acum punem patru întrebări, care pentru un creștin au o valoare de test:

- Poate cineva să trăiască conform principiilor creștine și să aprobe cultura rock - sau trebuie s-o respingă total ori parțial?
- Ar putea un creștin fidel și ascultător să preia stilul de viață al cântăreților de muzică rock?
- Poate un creștin fidel să ia ca model pe marii cântăreți de muzică rock pentru același motiv pentru care Îl ia ca model pe Isus Cristos?
- Ar putea un credincios care se bazează pe Biblie să înființeze și să conducă un grup rock, să compună și să cînte aceeași muzică?

Pentru a răspunde la aceste întrebări, să privim mai îndeaproape viața și creațiile câtorva dintre întemeietorii și dintre marile vedete ale muzicii rock.

PENTRU CĂ muzica rock, de vreo douăzeci de ani, exercită o influență enormă asupra tineretului,

PENTRU CĂ ea a atins apogeul în epoca contraculturii și a generației „hippie” din anii 60 (deși, să nu uităm că tinerii anilor 60 sunt astăzi muncitori, profesori, avocați, părinți),

PENTRU CĂ ea este și astăzi cea mai iubită muzică a tinerei generații și cu cea mai mare influență,

PENTRU CĂ în spatele ei se află o întreagă industrie cu ciștiguri financiare uriașe - pe scurt,

PENTRU CĂ ea este cea mai mare revoluție muzicală a secolului 20, să aruncăm o privire în această lume a muzicii, ca s-o putem evalua după aceea în lumina unor afirmații biblice corespunzătoare.

Muzica rock a fost curentul preponderent în muzica populară din anii 60, dar ea trebuie văzută în ansamblul întregii culturii rock. Cîteva caracteristici negative ies în evidență.

Aș dori să enumăr aceste caracteristici în nouă puncte:

- |                                                        |                                       |
|--------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| 1. Aspirația spre faimă                                | 6. Ocultism                           |
| 2. Interese financiare<br>și industriale               | 7. Răzvrătire și<br>vandalism         |
| 3. Putere și manipulare                                | 8. Concerte<br>uriașe haotice         |
| 4. Toxicomanie, alcoolism,<br>viață sexuală desfrînată | 9. Mentalitate egoistă<br>de posedare |
| 5. Influențe orientale                                 |                                       |

Desigur că aceste caracteristici nu sunt fenomene doar ale lumii rock, ci (în afara punctului 8) de fapt ale culturii și lumii noastre postcreștine.

Ele caracterizează nu numai viața personală a vedetelor, căci compoziția, aparițiile pe scenă și viața personală a acestor muzicieni formează adesea o unitate indisolubilă.

Spre o mai bună înțelegere, să examinăm sumar următorii cîntăreți sau formații rock (ne folosim în scopul acesta de informațiile demne de încredere ale *Lexiconului rock*<sup>1)</sup>:

Elvis Presley (1935-1977),  
Beatles  
Bob Dylan (înainte de 1979),  
Janis Joplin (1943-1970),  
Jimi Hendrix (1942-1970),

Rolling Stones,  
Alice Cooper,  
Black Sabbath,  
Reed Lou.

## **Nouă caracteristici principale ale lumii rock-ului**

1. Aspirația spre faimă

ELVIS PRESLEY „a intrupat prin excelență mitul rocker-ului în

toată agresivitatea și senzualitatea lui, precum și melancolia proprie marginalizatului. Leșit dintr-un mediu modest, s-a făcut „avocatul dorințelor refulate ale adolescenților” (Franz Scholer)... a ajuns multimilionarul care putea pretinde aproape orice onorariu pentru reprezentațiile lui. Presley a vândut pînă în anul 1975 aproape 300 de milioane de LP-uri și Singles (discuri)”. La revenirea sa triumfală pe scenă („comeback”) din anul 1970, fanii lui asistau la spectacolele lui ca la niște rituale.

„Decisiv pentru sugestia maselor nu mai era calitatea prestațiilor sale, ci numai prezența sa. Această lipsă de măsură în reprezentația unui idol a devenit neliniștitor de clară cînd Tom Parker, managerul său, a pus într-o casetă cu patru discuri scoase de Elvis niște resturi de stofă despre care se afirma că ar fi făcut parte din garderoba de scenă a lui Elvis, pe care cumpărătorii să le păstreze ca pe niște relicve”<sup>2</sup>. Idolatrizarea literală a acestei vedete este și mai evidentă, de cînd, după moartea sa, adevărate mulțimi de oameni fac pelerinaje la mormîntul lui.

BEATLES-ii „au fost aproape un deceniu cea mai puternică forță creatoare a culturii populare moderne” (Times).

John Lennon, unul din cei patru Beatles, a declarat în 1966: „Beatles-ii sunt acum mai populari decît Isus”.

În 1967, ei căutau „în călătorii (,trips’) religioase în India eliberarea de problemele lor legate de droguri și sfaturi în eliminarea complexelor lor de oameni prea celebri”<sup>3</sup>.

Despre JIMI HENDRIX citim următoarele: „I-a fost foarte greu să-și asume starea de supervedetă”<sup>4</sup>.

## 2. Interese financiare și industriale

Am auzit deja despre Elvis Presley că el a ajuns multimilionar.

Pînă în anul 1973, BEATLES-ii au vîndut 215 milioane discuri! Succesul lor „a stimulat diferite ramuri industriale: fabricile de discuri au obținut creșteri deosebite ale profiturilor...; s-a dezvoltat vînzarea de chitări și amplificatoare, paralel cu industria discotecilor; nenumărate curente de modă vestimentară au trezit cu succes necesitățile unei potențiale clientele tinere”<sup>5</sup>.

Cei din formația ROLLING STONES „au fost ‚bad boys‘ (oile negre) ale muzicii rock și în același timp încarnarea lor: pe scurt, cea mai perfectă formație rock din lume. Ei și-au putut păstra... imaginea de rebeli, cu toată cifra lor de afaceri rezultată din vânzarea discurilor (evaluată la 400 milioane de mărci), cu toate vilele lor de lux, castelele și automobilele lor”<sup>6</sup>. În turneul lor din SUA în anul 1969, au încasat 4,1 milioane mărci și, din motive fiscale, s-au mutat în Monaco.

„În turneele sale din SUA, JIMI HENDRIX, al cărui recitativ monoton numai cu greu se putea înțelege, a încasat pînă la 100.000 de dolari la un concert”<sup>7</sup>.

### 3. Putere și manipulare

Contopirea muzicii rafinate cu o organizare făcută de specialiști și cu o industrie corespunzătoare pune în mîinile acestor cîntăreți o forță cu care ei pot manipula mase întregi de tineri. Ziarul din Zürich, „Tages Anzeiger”, la 1 februarie 1978, scria un articol cu titlul: „Bay City Rollers și Sweet manipulează copii”. Autorul atrage atenția asupra noului public pop, care, constînd din copii între 9 și 14 ani, este manipulat în toată libertatea de muzicienii pop. Revista pentru tineret „Pop” face publicitatea necesară. Vedetele sunt prezentate copiilor ca fiind cu adevărat prietenii lor personali. Autografele trimise nu sunt însă scrise de mîină, ci sunt tipărite înșelător de asemănător cu semnătura lor, iar scrisorile de răspuns dau impresia că ele ar fi scrise într-adevăr chiar de către vedetă pentru fanul său. La concertul dat de Bay City Rollers în Winterthur, sute de fete au fost excitate pînă la epuizare, dar totul este calculat ca să seducă și să provoace dereglarea simțurilor.

Cîntărețul rock LOU REED explică: „Ceea ce prezint eu spre încălzirea publicului... este experiența tuturor transelor („trips”) pe care le-am trăit... Vreau ca oamenii să ajungă într-o altă lume, în care în mod normal ei n-ar putea pătrunde... Doresc ca după o reprezentație a mea, oamenii să nu mai fie niciodată aceiași”<sup>8</sup>.

### 4. Toxicomanie, alcoolism, viață sexuală desfrînată

JANIS JOPLIN (1943-1970) „a avut permanent deviza unuia din cîntecele ei: ‚Get It While You Can‘ (la cît timp poți), sau cu propriile

ei cuvinte: „Amețește-te, fii vesel și simte-te bine”. Viața ei a fost o vinătoare încordată între scenă, pat și whisky Bourbon, din care uneori consuma pînă la un litru pe zi. Ea a fost întruparea filozofiei Beatnik, „Live fast, love hard, die young” (trăiește intensiv, iubește cu toată tăria ta, mori tînăr), devenind simbolul generației hippie și regina necontestată a muzicii rock“.

„Deși ea propovăduise permanent: „Trebuie să fii nebun ca să te droghezi atunci cînd poți să te îmbeți cu whisky Southern Comfort”, a fost găsită moartă în 4 octombrie 1970, într-o cameră de motel, intoxicată cu heroină, avînd 14 înțepături în antebrățul stîng“.

Așa cum s-a amintit mai sus, BEATLES-ii au căutat în India în 1967 rezolvarea problemelor lor legate de droguri.

Cei din ROLLING STONES, „prin orgiile lor cu sex și droguri au nesocotit consecvent standardele moralei cetățenești”, ceea ce i-a făcut să fie considerați drept „exponenții murdari, răi, agresivi ai unei noi muzici proletare“.

Ei descriu în cîntecele de pe un disc ultimele minute ale unui toxicoman muribund, iar pe un altul cîntă cîntecul actorilor, comedianților, bețivilor și prostituatelor, „plin de agresiune, obscenitate și poezie”<sup>10</sup>.

Formația bărbătească ALICE COOPER a vrut să transmită prin numele ei feminin tipic american ideea șocantă că „din punct de vedere biologic, fiecare are în el înclinații bisexuale (masculine și feminine)” (Alice). „Formația voia să scoată în evidență refularea acestei bisexualități latente și a violenței rezultate din ea printr-un spectacol sado-masochist, marcat de agresivitate și homosexualitate”. „Noi suntem formația americană prin excelență”, afirma Alice. „Noi suntem produsul final al unei societăți a abundenței. Ne place să mergem pe scenă și să arătăm publicului în ce stare de decădere a ajuns lumea de azi”. Ei și-au șocat „publicul mai întîi prin fețele lor machiate, prin comportarea feminină și prin aluzii homosexuale”<sup>11</sup>.

JIMI HENDRIX, aflîndu-se sub influența alcoolului, a distrus în 1968 mobila unei camere de hotel și a devenit fără măsură în pretențiile sale, ca și în consumul de droguri și de „groupies”<sup>12</sup>. S-a sufocat cu propria lui vomă, în urma consumului de alcool și luarea de somnifere. „Industria muzicală a comercializat fără scrupule mitul Hendrix”<sup>13</sup>.

BOB DYLAN a fost în anii 60 prin excelență „interpretul solo de muzică rock - comparabil prin influența sa asupra evoluției acestei muzici numai cu Beatles. Geniul său artistic este la originea unor tendințe noi care s-au impus foarte repede în muzica pop”.

În unele din piesele sale, „în versuri nelămurite, cu multiple sensuri, este reflectată explorarea de către tineretul rock produsă de stupefiante ca LSD și marijuana în propriul psihic”<sup>14</sup>.

În „Tages-Anzeiger-Magasin” (Zürich) din 25 noiembrie 1978 citim într-un lung reportaj despre Bob Dylan că el și-a putut menține marea productivitate din anii 1965-1966 numai cu ajutorul drogurilor stimulante. În capitolul al nouălea vom aborda evoluția lui Bob Dylan începînd cu anul 1979.

Consumul de droguri este atît de strîns legat de lumea rock, încît o vreme s-a cîntat numai „ACID-ROCK” (rock al acidului sau rock al drogului), care mai este numit și „rock psihedelic”. El este o „denumire pentru o muzică cîntată mai ales în anii 1966-67, în majoritatea cazurilor amplificată la maxim, care, prin efecte acustice, trebuia să producă halucinații ca cele produse de LSD; în textele cîntecelor (de-seori ermetice) sunt descrise transe („trips”) produse de LSD, și ele sunt adesea cîntate sub influența stupefiantelor”<sup>15</sup>.

## 5. Influențe orientale

„În epoca cînd hippies se ocupau cu meditația, sub influența unor guru indieni, în nenumărate studiouri de muzică pop a început să biziie și să zbirniie vechiul instrument indian cu coarde „sitar”, care a favorizat apariția unui nou gen: raga-rock”<sup>16</sup>.

Ce este raga? „Muzica clasică indiană, veche de peste 2000 de ani, aparține celor mai vechi și mai dezvoltate culturi muzicale din lume. Ea nu posedă nici armonie și nici modulație, ca cea europeană, ci este o melodie simplă executată pe un ritm de o foarte mare complexitate. Cele 72 de game sau scări muzicale („melas”) se pot combina teoretic în 64.848 de raga, fiecare din ele avînd un sens particular și o atmosferă sau culoare care îi este proprie”<sup>17</sup>.

„Cîntărețul Beatles, George Harrison, a cîntat pentru prima dată la sitar în piesa „Norwegian Wood” (jargon englezesc pentru marijuana-

na) în anul 1965, sub influența muzicii meditative a artistului raga Ravi Shankar. Nenumărați chitariști rock au preluat după el instrumentul indian, spre a-și îmbogăți discurile cu sunetul bîziiitor și zbîrniitor al acestuia. Totuși, RAGA-ROCK-ul n-a adus în peisajul rock-ului decît o nuanțare originală<sup>18</sup>.

BEATLES-ii „au căutat în călătorii religioase făcute în India rezolvarea problemelor lor legate de droguri și consiliere pentru eliberarea de complexe lor de glorie<sup>19</sup>”.

Rabi R. Maharaj prezintă în cartea sa „Moartea unui guru” faptul că unii toxicomani au experimentat prin droguri exact aceeași stare la care a ajuns el prin yoga și prin meditație.

Într-o zi, el l-a vizitat pe un cunoscut, în a cărui cameră se auzea puternic muzică rock, și totul era scăldat în lumină psihedelică. Prietenul său Pat ședea jos și executa în „trip” (transă) cu trupul și cu brațele aceleași mișcări ca și dansatoarele din templele hinduse. Senzațiile produse de droguri l-au atras foarte mult spre hinduism.

Pentru R. Maharaj a devenit limpede că „dedarea la droguri, la meditație, la dragostea liberă și la revolta tineretului în mișcarea hippie aparține în fond aceleiași strategii satanice”. Cel mai mult l-a îngrozit însă descoperirea că „întreaga filozofie a acestei anticulturi era în esență hindusă: aceleași minciuni despre unitatea tuturor vieților, despre alimentația vegetariană, concepția evoluției ascendente neîncetate, pînă la o stare de unitate cu Universul, și afirmația că fiecare trebuie să meargă pe propria lui cale. Mulți tineri s-au refugiat nu numai în beția drogurilor, ci au practicat și meditația transcedentală și diferite forme de yoga. Întregul lor fel de gîndire a fost încețoșat prin misticismul oriental. Aproape toți au început să creadă în reîncarnare, ceea ce exclude credința în învierea lui Cristos: căci cele două credințe sunt incompatibile, de neîmpăcat<sup>20</sup>”.

## 6. Ocultism

OCULTISMUL înseamnă literal „știință secretă” și este un termen generic pentru toate învățăturile și practicile care se ocupă cu percepția extrasenzorială (telepatie, prezicerea viitorului, materializare) și care sunt accesibile numai persoanelor care au predispoziții de medium.

PARAPSIHOLOGIA încearcă să abordeze științific fenomenele oculte. Un medium este persoana care intră în contact cu spiritele în timpul ședințelor de spiritism.

Ca introducere la această temă, iată două citate revelatoare:

### *Muzica rock și magia*

„În toate culturile, muzica și magia au fost dintotdeauna foarte apropiate. Muzica, care în primul rînd nu se adresează intelectului, ci sferelor emoționale din om, pătrunzînd pînă în subconștient, se pare că este gaura cheii prin care poți zări fragmente ale unei alte realități... Aceste feluri de corespondențe sunt de mult timp percepute de compozitori de muzică electronică, precum Karlheinz Stockhausen. În cultura occidentală, muzica rock se pretează în mod special practicării magiei. De la crearea unor blues-uri precum *„Got My Mojo Working”* sau *„Hoochie Coochie Man”* de Muddy Waters centrate pe simboluri voodoo, pînă la experiențele moderne ale unor formații precum *„Can”* și *„Led Zeppelin”*, se practică pe scenă invocarea spiritelor”<sup>21</sup>.

„Factorul decisiv al succesului oricărei formații rock este energia: capacitatea de a emite energie, de a primi energie de la public și de a o trimite înapoi acestuia. Un concert rock nu este în realitate altceva decît un ritual în care se eliberează și se transformă forță psihică. Iată de ce concertele lui LED ZEPPELIN se bazează în esență pe amplificarea sunetului, pe repetiție și pe ritm. Ele se aseamănă mult cu muzica de transă din Maroc, care atît în originea, cît și în scopul ei are un caracter magic. Cîntăreții la nai din Joujouka sunt în același timp vrăjitorii care scot duhurile rele. În definitiv, orice artă - fie că este vorba de muzică, pictură sau literatură - își găsește originea în magie, vrăji și descintec, și orice magie este folosită spre a atinge anumite scopuri. În concertul lui LED ZEPPELIN scopul este obținerea de energie psihică de la cîntăreți și de la public. Spre a obține această energie trebuie să se recurgă la sursele puterii magice, indiferent cît de periculos ar fi lucrul acesta” (Jimmy Page, chitaristul formației Led Zeppelin)<sup>22</sup>.

Despre ROLLING STONES citim următoarele: „În 1967 a apărut primul lor album cu tendință psihedelică”<sup>23</sup>, album numit *„Their sata-*

nic majesties request' (Dorința maiestăților lor satanice); coperta îi prezenta pe cei cinci muzicieni în costume feerice". Discul cuprindea „un fantastic univers pop, în care Strawinski, Bach și Stockhausen umblau ca niște stafii între Gange și galaxii îndepărtate, în mijlocul unei cacofonii de vibrații, de bolboroseli și de zbirnieli; maiestățile lor satanice intonau corul adepților LSD într-un ecou de risete și sforăituri: „De ce nu cîntăm toți împreună așteptînd să vină imaginile? Un cîntec purta titlul „La 2.000 de ani-lumină departe de casă", un altul proclama: „Numele meu este numai un număr, o bucătică pe o bandă de plastic"<sup>24</sup>.

„Pentru discul „Beggars Banquet' (Banchetul cerșetorilor), în care Mike Jagger lauda jocurile amoroase ale unei fete de 15 ani, cerea ascultătorilor să aibă „milă pentru diavol' și-l numea „pe orice polițist un criminal' (după titlul unui cîntec), formația a predat casei de discuri Decca pentru coperta discului fotografia unei toalete murdare, pe pereții căreia se puteau vedea scrise fraze triviale. Deoarece firma respectivă a respins imaginea propusă, formația Rolling Stones a dat-o în judecată și, în final, s-au despărțit de... Decca"<sup>25</sup>.

Grupul BLACK SABBATH (Sabatul negru) „s-a legat cu jurămint în 1969 în Birmingham că se va dedica rock-ului total și și-a luat numele după un film de groază cu Boris Karloff". Cei patru cîntăreți „s-au dedat pe scenă la ritualuri oculte și s-au lăudat cu jocurile violente care le marcaseră copilăria în cartierele muncitorești din Birmingham... Dacă criticii le-au făcut o primire mediocră, succesul lor la cei minori i-a revanșat oarecum. Sunetele lor, ca o „lavă viscoasă", unite cu modulațiile plîngărețe și iritante ale solistului erau purtătoare de mesaje destinate să elibereze instinctele ucigașe sau sinucigașe: „la viața cuiva, ea e fără valoare! Omoară pe cineva, nu va plînge nimeni. Libertatea este a ta, fă-ți numai datoria, noi nu vrem decît sufletul tău' (Cornucopia). Ei au făcut numeroase turnee în America, iar tineretul american a fost așa de impresionat de aceste cîntece, încît li se acordau neîncetat discuri de aur. De abia după ce cîtorva cîntăreți le-a venit rău în timpul concertelor, din cauza epuizării, grupul a renunțat la turneele lui obositoare. Unul din ei, Ozzy Osbourne, a motivat lucrul acesta altfel: „America este cea mai satanică țară din lume. Yancheii fac totul pentru dolari. Cu toxicomania lor,

unii seamănă cu niște morți vii. Mă mir că jumătate dintre ei nu vin cu un coșciug la concert”<sup>26</sup>.

Să mai aruncăm o privire asupra activității oculte din anii 70! Pierre Granini relatează despre activitatea ocultă a grupului german rock „CAN” în articolul său „Este periculos să tulburi spiritele. Lumea magică a grupului CAN”:

„De la apariția albumului ‚Tago Mago’ (1971), ascultătorii cei mai sensibili la aparițiile deosebit de inspirate ale grupului CAN au înregistrat o senzație de irealitate. Armonizarea aproape fantastică dintre cîntăreți, în improvizațiile prezentate, crea impresia că fiecare știa mai dinainte ceea ce va cînta celălalt în următorul moment. Sunete ametoare, minunate păreau să iasă direct din subconștient, dar cum au putut ele fi atât de perfect sincronizate între cîntăreți? În arta lor de a face să intre în transă o parte din public, ei erau cu mult superiori celorlalte ansambluri rock. În anturajul grupului se făceau tot mai des aluzii la experiențe ‚psi’ (psihice), în timp ce criticii vorbeau din ce în ce mai mult de fenomene de telepatie. Pînă în ziua în care problema magiei a ieșit la iveală și a fost ținta unei dezbateri publice”<sup>27</sup>.

„Dar chiar și pe discuri se găsesc destule uși spre tărîmul magiei. Silaba ‚aumgn’, care este repetată de cîntărețul Irmin pe LP-ul ‚Tago Mago’, derivă dintr-o formulă utilizată de magicianul englez Aleister Crowley. Ea corespunde în funcția ei unei mantre budiste: un vehicul pentru meditație. Numeroase piese... se referă la demoni sau la spiriduși și sunt resimțite atât de public, cît și de cîntăreții înșiși ca ‚piese magice’, cîntăreții dînd impresia că formează un singur corp”<sup>28</sup>.

Trebuie de asemenea amintit că doi cîntăreți: Jaki Liebezeit și Michael Karoli sunt experții în astrologie ai formației CAN<sup>29</sup>.

Jaki explică „punctele de contact dintre muzică și astrologie: ‚Ambele au de a face cu undele, cu vibrațiile și cu ritmurile; stelele parcurg traiectorii precise și produc zone de tensiune ritmică, după cum se apropie sau se depărtează unele de altele”.

„Bateria este pentru Jaki instrumentul ideal spre a ajunge la asemenea sfere: el caută să emită frecvențe foarte joase, imperceptibile pentru urechea omenească, dar care influențează totuși subconștien-

tul, provocînd efecte apropiate de hipnoză între cîntăreți și ascultători, cît și între cîntăreții înșiși. Jaki și grupul CAN nu ignoră de altfel rolul decisiv pe care vechile cosmologii africane l-au acordat tobei la crearea lumii<sup>30</sup>.

Fapt este că la cîntăreții grupului CAN „este în mod vădit vorba despre oameni cu capacități de medium care, datorită unei sensibilități foarte dezvoltate, au devenit receptivi la fenomenele pe care ei înșiși sunt capabili să le provoace, și care rămîn ascunse celorlalți oameni. Cînd Irmin, în octombrie 1975, s-a dus la Paris ca să consulte ghicitoarea Madame LeBeau, primele ei cuvînte după ce i-a atîns mîna au fost: „Aha, tu însuși ești un medium!”<sup>31</sup>

„Toți cei patru cîntăreți ai grupului Can sunt și partizanii unei mai mari răspîndiri a acestui gen de experiențe și a unei mai bune înțelegeri a mijloacelor de comunicare paranormală; ei înșiși se străduiesc să-și dezvolte capacitățile spre a le putea cîndva controla, ceea ce nu-i împiedică să avertizeze referitor la pericolele unei astfel de investigații. Astfel, practicarea continuă a autorelaxării (training autogen) i-a permis lui Irmin să-și reducă considerabil ritmul cardiac în timpul meditației. El descrie lucrul acesta ca „expresia unei extraordinare senzații de greutate corporală aproape inexistentă”. Mai tîrziu i-a venit gîndul ispititor de a-și opri inima de a mai bate, atunci cînd se află așa de aproape de nirvana. Tocmai într-un astfel de moment corpul său s-a răzvrătit, el devenind victima unei crize cardiace dureroase și acute...”<sup>32</sup>.

Siegfried Schmidt-Joos se referă la legăturile dintre muzica rock și magie în articolul său „Sympathy For The Devil, Aleister Crowley, Kenneth Anger, și urmările”<sup>33</sup>.

Jimmy Page, chitaristul virtuos al grupului LED ZEPPELIN, dar și mai mult Kenneth Anger, sunt fără îndoială discipolii și continuatorii cei mai proeminenți ai învățăturilor celebrului magician și satanist englez Aleister Crowley (1875-1947), care a exercitat o influență hotărîtoare în muzica rock<sup>34</sup>.

Trăgîndu-se dintr-o familie creștină, el a mers pînă acolo că s-a identificat cu fiara 666 din Apocalipsa, sau cu Baphomet (chipurile un simbol secret al cavalerilor templieri, la care trebuie să se închine și pe

care trebuie să-l sărute cei care vor să intre în ordin, reprezentat de un cap de om făcut din pietre prețioase) și, în 1896, ar fi primit el însuși o revelație, potrivit căreia el era anticristul și diavolul. Crowley a întemeiat mai întâi în Sicilia (până în 1923) și mai târziu în Anglia „Mănăstirea Thelema“, în care legea generală este „FĂ CE VREI“. În lucrarea intitulată *Ecclesiae Agnosticae Catholicae Canon Missae*, el își afirmă credința în HAOS, în PĂMÎNT, în BABILON (centru și simbol al puterii lumii, opusă celei divine) și în Baphomet.

Și grupul STONES a fost introdus de Kenneth Anger în lumea spiritelor lui Aleister Crowley în perioada cînd a cîntat cîntecul „*Sympathy for the Devil*“ (Simpatie pentru Diavolul)<sup>35</sup>.

Ron Hubbard a luat contact cu învățăturile lui Crowley prin Jack Parson. Hubbard e întemeietorul sectei de mai târziu „*scientology*“, care este apreciată de cîntăreți de jazz și de rock precum Chick Corea<sup>36</sup>. Kenneth Anger a căutat un artist pentru rolul lui Lucifer în filmul său „*Lucifer Rising*“ (Apariția lui Lucifer). MICK JAGGER, conducătorul formației ROLLING STONES, a fost selectat pentru acest rol, însă după dezastrul festivalului de la Altamont s-a retras odată pentru totdeauna:

„Mick Jagger s-a simțit atît de tulburat de acest satanism practicat, încît el a întrerupt imediat orice contacte cu Kenneth Anger și și-a anulat participarea la filmul acestuia. Anger comentează: El a considerat la început magia numai un simplu joc, dar acum a devenit pentru el o realitate care putea distruge formația. Grupul Stones n-ar fi rezistat la două sau trei festivale de stilul celui din Altamont. El a considerat filmul ca o glumă, și se simte acum prea implicat ca să mai găsească vreo plăcere în el“<sup>37</sup>.

Și Jimmy Page a lucrat pentru Anger: „Jimmy Page din grupul LED ZEPPELIN, care se mai ocupă de o librărie specializată în ocultism, și-a folosit tot talentul său în filmul lui Kenneth Anger. În studioul său „Space Capsule“ din casa lui aflată în comitatul Sussex, el a compus și a produs la sintetizator părțile principale ale muzicii din filmul „Apariția lui Lucifer“, prezentînd în anul 1975 în Los Angeles o mostră de imagine și ton din acest film“<sup>38</sup>. În anul 1976 s-a ajuns totuși la o ruptură dintre Page și Anger.

O revistă de tineret relatează despre discul „*Highway to Hell*“ („Au-

toastră spre iad“) al formației australiene de hard-rock AC/DC: „Iarși o coincidență curioasă. Din LP-ul *Highway to Hell* al grupului *AC/DC* au fost vândute în Germania pînă acum 230.000 de discuri. Apoi, la începutul anului, a avut loc un turneu încununat de succes. Toți sărbătoresc marea reușită, dar moare cîntărețul grupului *AC/DC* Bon Scott“ (cauza morții a fost intoxicație alcoolică).

Se trezesc amintiri despre moartea lui Jim Morrison (cîntăreț din grupul *Doors*). În ziua cînd a fost publicat în SUA discul său *Riders on the Storm*, el murea în timpul unui turneu în Paris. În textul unuia din ultimele sale cîntece, Jim Morrison cînta *Uciagașul este deja pe drum*. Intuiție?

*I'm on the highway to hell, I'm on the highway to hell* (Sunt pe autostrada spre iad, sunt pe autostrada spre iad) -, de cîte ori n-o fi cîntat sau urlat Bon Scott în ultimele luni aceste versuri? Pe coperta LP-ului cu același nume se văd coarnez care sunt cunoscute din reprezentările lui Satan. Noi spunem totdeauna *coincidență*, atunci cînd nu vrem să gîndim mai departe. După părerea mea, moartea lui Bon Scott arată odată mai mult că diavolul și iadul nu sunt niște copilării: cu cît mă port mai necugetat și mai necontrolat cu privire la ele, cu atît mai mult devin eu jucăria acestor forțe foarte reale...<sup>39</sup> (Hans-Jürgen Trabert).

În timpul unui concert al grupului AC/DC din Zürich a fost coborît din plafon un clopot greu de 1,5 tone, pe care sta scris „AC/DC“ și „Hell's Bell“ (Clopotul iadului). După concertul și show-ul halucinant al chitaristului Angus Young, acesta a fost întreat: „De unde ieși tu atîta energie?“ Răspuns: „De sus (arătînd în sus). Întrebare: „De sus?“ Răspuns: „Ori de sus, ori de jos. Probabil că de jos. Acolo sus nu există rock'n'roll“.

Ziaristul continuă sec: „Știm în sfîrșit ce înseamnă titlul LP-ului *Highway To Hell*... Ce mîngîiere!“<sup>40</sup>

În cartea sa *Rock'n'roll-ul - violarea conștiinței prin mesaje subliminale* (de la limita conștiinței), Jean-Paul Regimbal, un preot catolic, vorbește despre rock'n'roll-ul satanic. El se ocupă pe larg cu chestiunea mesajelor subliminale avînd ca fundal influențele oculte, slujirea lui Satan și vrăjitoria în raporturile ei cu rock-ul. Ca ripostă la aceas-

tă analiză vom cita cartea lui John Blanchard *Pop Goes the Gospel*:

„La aceasta se adaugă domeniul mesajelor subliminale înregistrate la viteză minimă sau maximă, și uneori printr-un procedeu de reversibilitate, textul fiind auzit pe de-andoaselea. Acest lucru poate fi un motiv de spaimă, căci, după unii specialiști, mintea ascultătorilor poate primi și înregistra aceste mesaje fără să-și dea seama.

Dacă avem puține informații precise privind utilizarea acestor tehnici (avînd în vedere de exemplu influența reală a ocultismului asupra unor formații), ar fi ceva greșit și periculos să ne pronunțăm pentru o farsă sinistă imaginată de cei care vorbesc de rău rock-ul. Printre înregistrările Albumului Alb al formației Beatles figurează un cîntec intitulat *„Revoluția nr. 9”*, al cărui mesaj include apelul repetat: *„Pune-mă în contact, mortule”*, apel înregistrat de-andoaselea (backward masking) și cu viteza dorită. Se relatează că din cele 400 de ore de înregistrare a celebrului album *„Sergeant Pepper’s Lonely Hearts Club Band”*, marele succes al Beatles-ilor, 200 de ore ar fi fost consacrate inserării de mesaje subliminale. Devenit un clasic al rock-ului, albumul conține o evocare înspăimîntătoare a călătoriei (*„trip”*) obținute prin droguri, *„Day in the Life”* (O zi din viață) și un cîntec care ridică în slăvi misticismul oriental: *„Within you, without you”* (În tine și în afara ta).

Grupul Black Oak Arkansas are în repertoriul său un cîntec intitulat *„When Electricity came to Arkansas”*, în care o propoziție aparent banală primește dintr-odată o semnificație foarte precisă cînd este ascultată de-andoaselea: *„Satan, Satan, Satan, el este Dumnezeu, el este Dumnezeu”*. Cîntecul lui Led Zeppelin *„Stairway to Heaven”* (Scara care duce la cer) este plină de referiri la gîndirea ocultă. Înregistrarea reversibilă spune lucrul acesta: *„El este prințul meu, Satan, cel care luminează noaptea. Doamne, tu mă faci să strig glorie lui Satan, bunul meu prieten...”* Grupul Eagles (Vulturii) dispune de mesaje asemănătoare pentru, se zice, promovarea cultului demonilor, folosirii drogurilor și revoltei împotriva părinților.

Una din înregistrările grupului *„Blue Oyster Cult”* (Secta stridiei albastre) permite după același procedeu să se audă următorul mesaj: *„Aceste femei vor să pună stăpînire pe trupul meu - și în plus Tatăl nostru nu este în cer”*.

Formația Pink Floyd cîntă la rîndul ei mesajul subliminal: „Domnul este păstorul meu. Nu voi duce lipsă de nimic; el mă agată în cîrlige și în locuri înălțate. El mă transformă în cotlete de miel. Știți vestea? Cîinii au murit” (,cîini’, ,dogs’, este un pseudonim dat lui Dumnezeu, ,God’). Cînd formația Queen cîntă: „Altul mușcă țărîna”, mesajul subliminal este acesta: „Continuă să fumezi marijuana”.

Cîte formații sunt oare angajate în acest fel în această mascaradă sinistră? Un producător de discuri rock, convertit la Cristos, a declarat că cincisprezece formații (dintre cele 40 de formații mai cunoscute în Statele Unite) au recurs în mod regulat la aceste procedee, unii prin intermediul vrăjitoarelor, al căror mesaj îi dau glorie lui Satan, alții cu ajutorul psalmodierilor sau a unor ședințe spiritiste. O stație americană de radio relatează că unele din albumele cele mai renumite conțin mesaje subliminale.

Am greși totuși dacă am trage din toate acestea niște concluzii pripite, căci nimic nu ne permite să evaluăm impactul real al mesajelor asupra ascultătorilor, fără să mai vorbim despre difuzarea lor în ansamblul producției de muzică pop. În lipsa unor dovezi precise, ar fi absurd să exagerăm importanța fenomenului, ca și negarea lui. Nu în zadar este numit Satan ,dumnezeul acestui veac’ (2.Corinteni 4:4). Oare n-ar însemna să-i facem jocul prin aceea că-i restringem puterea și abilitatea la ceea ce ni se pare posibil, verosimil sau plauzibil? Să ne păzim deci de orice dramatizare excesivă, căci aceasta n-ar rezolva nimic - dar și de indiferență și pasivitate<sup>41</sup>.

## 7. Răzvrătire și vandalism

JIMI HENDRIX și-a iubit chitara mai presus de orice: „El îi rupea corzile cu dinții, își trecea limba peste călușul chitării, și scotea din ea sute de tonuri asemănătoare unor miorlăituri, rezultînd în trepătrunderi între tonurile joase și cele înalte.

I se întimpla cîteodată să-și distrugă instrumentul lovindu-l de un difuzor, să-l calce în picioare sau să-i dea... foc. În muzica și în jocul său de scenă, criticii au descoperit ,obsценitate cu conotații religioase’ (Uniunea femeilor din America), dar și ,minia și violența unei întregi generații’ (The Observer)<sup>42</sup>.

Formația ALICE COOPER se ajuta cu următoarele mijloace: „Cu

un scaun electric, o ghilotină, florete și bricege, un șarpe boa, bombe fumigene, perne explozibile, ca și cu ritualuri macabre, exhibiții de gen narcisist și încăierări bine studiate între membrii formației, ei încercau să explice publicului de adolescenți, că America se întemeiază numai pe sex și violență' (Alice). În albumele lor (LP), mascind lipsa muzicalității printr-o calitate deosebită de producție a lor, chemau la răzvrătire împotriva oricărei autorități, dar într-un mod atât de exagerat, încât nici părinții, nici educatorii n-au reacționat. „Pentru că este tot mai dificil să șochezi adulții - constată criticul Noel Coppage - Alice Cooper este un exemplu pentru efortul pe care trebuie să-l depună o formație pentru a-și face o reputație proastă, în timp ce lui Elvis Presley îi era de-ajuns să se lege de solduri pentru ca adulții să se revolte'. În viața particulară, cei din formația Alice Cooper n-aveau nimic din atitudinea unui revoltat”<sup>43</sup>.

Formația ROLLING STONES „a desconsiderat consecvent morala cetățenească prin orgiile lor sexuale și cu droguri, și de aceea erau considerați ca reprezentanții murdari, răi, agresivi ai unei noi muzici proletare. În cel mai renumit hit al lor, 'I Can't Get No Satisfaction' (Nu pot găsi nici o satisfacție), fanii lor au descoperit apelul adresat fiecăruia de „a nu mai respecta ordinea stabilită, și de a nu-și mai refuza nimic, pentru că totul este la îndemina lor' („Die Zeit"). Majoritatea însă n-au băgat de seamă că ultimele cuvinte ale cântecului grupului Rolling Stones, „Street Fighting Man' (A venit timpul luptei pe străzi) se termina cu cuvintele: „Dar ce altceva poate să facă un amărit de tinăr, decât să cînte într-o formație rock'n'roll?" Cei din grupul Rolling Stones admit deci că pentru ei „eroismul revoluționar nu era decât o atitudine, iar rock'n'roll-ul puțin muștar ca să-i ajute să suporte emisiunile TV privind războiul nuclear' (Stanley Booth, critic american). Ei recunoșteau de asemenea că nu-i interesa decât libertatea, muzica lor și beneficiile bănești”<sup>44</sup>.

## 18. Concerte uriașe haotice

„WOODSTOCK a devenit sinonim pentru un festival gigantic de muzică pop, care a fost organizat de patru americani tineri, între 15 și 17 august 1969, pe suprafața de 243 hectare a marii ferme a lui Max Yasgur în Bethel (statul New York), în apropierea coloniei de

cîntăreți care era pe atunci Woodstock. Niciodată n-a mai fost înainte sau după aceea vreun festival mai complet, mai reprezentativ totodată a folk-song-ului, a rock-ului, a muzicii soul și blues-ului tinerei generații. Cei 400.000 de tineri adunați cu ocazia acestui ,picnic de rock și droguri l-au inspirat pe un lider al mișcării hippie, Abbie Hoffmann, să-i numească ,națiunea din Woodstock“. Un ofițer de poliție nota în raportul său: Tinerii, campați în mașini și corturi, copulau (aveau contact sexual) în saci de dormit și fumau atîta marijuana, ,încît numai prin inspirarea aerului te și ameteai“. Pe afișe se putea citi: ,Creați o Americă mai frumoasă, luați droguri“. Negustorii își ofereau marfa în mod public: LSD, hașîș, mescalină, în timp ce polițiștii treceau cu grijă peste cei drogați care zăceau întinși pe jos. Un ofițer de poliție a declarat: ,Încă n-am văzut niciodată așa de mulți oameni, care într-un spațiu așa de strîmt să se comporte așa de liniștiți“. Pe soare, ploaie și furtună, ei au ascultat 32 de formații și interpreți care au cîntat pentru o remunerație de numai 250.000 de dolari. ,Cel mai important eveniment planetar‘ (după părerea scriitorului Allen Ginsberg) a fost imortalizat de regizorul Michael Warleigh pe o peliculă color lungă de 100 de km și, ca un documentar de trei ore, a raportat un mare succes în lumea întreagă. În decurs de 18 săptămîni, filmul a adus un venit de cinci milioane de dolari. Festivalul a fost mai tîrziu și obiectul unui reportaj sonor, la care au participat artiști reprezentînd 13 case de discuri. Filmul și cele două discuri au valoarea unui adevărat document asupra mișcării hippie, mișcare caracterizată de o trecătoare bucurie de a trăi. Dacă Janis Joplin, strigînd de bucurie în Woodstock, declara: ,Mai înainte eram puțini, acum suntem o mulțime de oameni“, doar patru luni mai tîrziu s-a stins euforia din Woodstock în groaza din Altamont<sup>45</sup>.

„ALTAMONT, mai exact Altamont Speedway, este o pistă de curse auto părăsită, situată pe colinele din Livermore Valley, la circa 80 de km nord-est de San Francisco, care a intrat în istoria rock-ului prin grupul Rolling Stones. La încheierea unui turneu în SUA, grupul Stones a prezentat acolo în 6 decembrie 1969 un concert în aer liber în fața a peste 300.000 de fani care erau figuranți benevoli în filmul turneului lor, al cărui titlu era ,Gimme Shelter‘ (Adăpostește-mă). Cîrculația a fost așa de haotică, încît cîntăreții au trebuit aduși cu elicopterul pe podium. Au fost numărate cel puțin 20

de accidente grave. O mașină a intrat cu mare viteză în mulțime și a omorât doi oameni. Un tânăr, în euforia LSD-ului, s-a înecat într-un canal, un altul, care ajunsese cu picioarele în foc, a fost internat în spital cu arsuri grave. 19 medici și 6 psihiatri au tratat pînă la epuizare numeroase cazuri de toxicomanie, nașteri premature, răni produse în încăierări. Formația de rockeri Hell's Angels (Îngerii iadului), însărcinați de către organizatori cu ordinea, s-au îmbătat și au terorizat în modul cel mai brutal publicul. Cînd grupul Stones a cîntat „Sympathy for the Devil” (Simpatie pentru diavol), ei au început să lovească la întîmplare în spectatori. Meredith Hunter, un negru de 18 ani, a fost înjunghiat în apropierea scenei, dar spectacolul a continuat.

Altamont a fost rezultatul egoismului satanic, al exagerării, al incompetenței, al manipulării fiscale și, ca bază a acestora, al absenței fundamentale a oricărui sentiment de omenie. („Rolling Stones”). Din cartea lui Siegfried Schober „Let it Bleed, The Rolling Stones in Altamont”<sup>46</sup>.

## 9. Mentalitate egoistă de posedare

JANIS JOPLIN (1943-1970) a influențat profund prima generație de rockeri prin textul cîntecului ei „la cît timp mai poți apuca ceva”, și prin propriile ei cuvinte: „Droghează-te, fii vesel și simte-te bine”. Ea a fost întruparea principiului: „Trăiește intensiv, iubește cu toată puterea, mori tînăr”. Această mentalitate egoistă de posedare caracterizează de atunci încoace muzica rock.

## Efectele muzicii rock asupra trupului și sufletului

Muzica rock este adesea căutată datorită euforiei și beției la care dă naștere<sup>47</sup>. Sub influența acestei muzici se poate ajunge la uitarea totală de sine, „pentru care există atîtea expresii plastice în limbajul ei specific, precum: „a-ți lua piciorul”, „a tăia contactul”, „a pluti”<sup>48</sup>. Mai ales în marile concerte pop se poate observa o stare care se apropie de un extaz inconștient<sup>49</sup>. Extaz înseamnă literal „a fi ieșit din tine însuși”, o „evadare afară din real”; el este o extaziere (religioasă), o stare euforică în

care omul își pierde controlul conștiinței normale. Producerea acestor stări descrise mai sus este ajutată de anumite mișcări ale corpului. „Se știe că asemenea stări erau frecvente la popoarele primitive; și se spune că, în anii 1900, spectacolele cu operele lui Wagner ar fi avut aceleași efecte<sup>50</sup>. Însă faptul important și nou observat la marile concerte din Woodstock și Altamont, a fost că sute de mii de tineri au ajuns într-o stare de psihoză colectivă (stare de tulburare psihică în masă). Probabil că dorința de a ajunge în asemenea stări va deveni un obicei în numeroase grupuri de tineri<sup>51</sup>.

După încheierea spectacolului de muzică rock, ascultătorul se trezește din stările lui extatice de transă cu o proastă dispoziție și manifestă mînie și agresivitate<sup>52</sup>. Transa este o stare asemănătoare somnului (la mediumii spiritiști), o stare de buimăceală și un stadiu de trecere spre somn.

„Conform afirmațiilor mai multor ‚consumatori‘ tineri, se pare că efectul pe care îl exercită muzica pop nu diferă de cel pe care Steckel îl atribuie drogurilor atunci cînd el spune: ‚Drogurile, acționînd asupra sistemului nervos central, provoacă o reacție biochimică încă insuficient definită; subiectul se află cufundat într-o stare înrudită cu inconștiența‘<sup>53</sup>.

„... Toate aceste lucruri tind să dovedească faptul că acest gen de muzică are o influență atît asupra organismului, cît și a spiritului. Astfel de afirmații nu au la bază niște observații sistematice, ci sunt cu siguranță rezultatul experienței și, după părerea mea, ar fi o sarcină urgentă pentru medicină să cerceteze astfel de lucruri“<sup>54</sup>.

Alfred Kuen confirmă aceste observații în descrierea făcută efectelor muzicii rock:

„Calvin spunea că muzica are o ‚virtute secretă și aproape incredibilă de a mișca inimile într-un fel sau altul‘. Dar nu numai inima este mișcată de muzică. Ea poate avea efecte surprinzătoare și asupra corpului: variații ale pulsului și respirației, secreția mărită a glandelor endocrine, mai ales a hipofizei, care coordonează procese vitale în organism. Cînd intensitatea melodiei crește, laringele se contractă; cînd aceasta scade, el se relaxează iarăși. În cursul unei audiții se modifică metabolismul de bază și glicemia. Cîeva poate deci să aibă intenția de ‚a cînta‘ pe organismul uman ca pe un instrument muzi-

cal și, de fapt, unii compozitori de muzică electronică și-au propus să manipuleze creierul ca printr-un drog prin scurtcircuitarea facultăților conștiente. Ritmul predominant în muzica rock și pop afectează mai întâi corpul și stimulează anumite funcții hormonale. Aceste efecte sunt amplificate prin intensitatea muzicii: neplăcută pentru ureche dincolo de 80 de decibeli, ea devine vătămătoare dincolo de 90. Ori, în concertele rock s-au măsurat în mijlocul sălii 106-108 decibeli, iar în apropierea orchestrei 120 de decibeli! Specialiștii au descoperit la tineri, alături de tulburări auditive care se întâlnesc în mod normal numai la oameni peste 50 de ani, o creștere îngrijorătoare a bolilor cardiace și circulatorii, precum și tulburări de echilibru.

Dar aceste neplăceri corporale sunt mai puțin rele decât cele psihice. Nu te poți expune nepedepsit o perioadă mai lungă de timp unei influențe care depersonalizează și elimină controlul intelectual în favoarea unor impulsuri inconștiente, producând o surescitare, așa cum se poate întâlni la popoarele primitive. De aceea, în concertele se observă binecunoscutele scene de isterie în masă și de violență dezlănțuită, când totul este răsturnat. Bob Larson a fost impresionat mai ales de atitudinea de sacrificiu de sine a tinerelor ascultătoare, care la sfârșitul concertelor se ofereau cîntăreților...

Kuen concluzionează că muzica rock și pop este o muzică care dorește să creeze la ascultători un comportament identic aceluia pe care-l manifestase compozitorul aflat sub influența puterilor oculte<sup>55</sup>.

## **Muzica rock, mijloc de evadare**

Fără îndoială că muzica rock permite fuga de realitate, cel puțin pentru un timp. „În scene din filme turnate în colective de elevi, se vede un elev slab la matematică care, înaintea unui teze, în loc să învețe, își pune căștile pe urechi. Se știe de altfel că în concertele pop se ajunge totdeauna la o atmosferă deosebită; chiar și observatorul adult trebuie să stea la distanță spre a nu cădea pradă prin efectele combinate ale intensității sonore, ale luminii, ale timbrului și ale ritmului zvicnitor, cărora li se adaugă emanațiile de hașis, bețișoarele fumigene și fumul țigărilor. Căci climatul în care se mișcă rockerul

*exprimă fără îndoială voința deliberată de a evada din viața cotidiană. Muzica înlocuiește deci „sinul ocrotitor al mamei”: regresul într-o stare aproape embrionară devine posibil în orice clipă.*

*În joc intră atît dezvoltarea tehnicilor, cît și atitudinea cel puțin pasivă a adulților, care în materie de educație se găsesc adesea în cea mai mare incertitudine*<sup>56</sup>.

## **Este cultura rock compatibilă cu comportarea creștină?**

Deși a dispărut atmosfera anilor 60, urmele și consecințele culturii rock de atunci mai persistă și astăzi.

După ce am trecut în revistă principalele aspecte ale muzicii rock, cum ar fi cele ilustrate de exemplu de festivalurile din Woodstock și Altamont, și am văzut efectele ei, suntem uimiți, tulburați și înspăimîntați de ateismul, de ireligiozitatea agresivă care este în strînsă legătură cu lumea rock. Cine nu a avut de-a face pînă acum cu această lume muzicală este confruntat deodată cu un abis al groazei! De aproape douăzeci de ani, puteri ale întunericului au năvălit asupra tineretului nostru!

Ni se reamintesc în acest context cuvintele profetului Ieremia care vestea răzvrătirii Israel mesajul lui Dumnezeu:

*„Mirați-vă de așa ceva, ceruri, înfiorați-vă de spaimă și groază, zice Domnul. Căci poporul meu a săvîrșit un îndoit păcat: M-au părăsit pe Mine, Izvorul apelor vii, și și-au săpat puțuri, puțuri crăpate, care nu țin apă” (Ieremia 2:12-13).*

Constatăm că aici nu este vorba numai de o nouă muzică, ci că se exercită și o influență nefastă asupra spiritului și prin aceasta asupra comportamentului tineretului.

Efectele muzicii rock dovedesc pericolul influențelor la care este expus tineretul.

Muzica rock este de aceea semnul sonor și palpabil al concepției despre viață a unei noi generații: Nu este vorba pur și simplu de o nouă generație, ci de un NOU FEL DE GENERAȚIE<sup>57</sup>.

Ceea ce se împlinește sub ochii noștri a fost denunțat de apostolul Pavel în cîteva cuvinte: *„Să știi că în zilele din urmă vor fi vremuri grele. Căci oamenii vor fi iubitori de sine, iubitori de bani, lăudăroși,*

*trufași, hulitori, neascultători de părinți, nemulțumitori, fără evlavie, fără dragoste firească, neînduplecați, clevetitori, neînfrinați, neîmblânziți, neîubitori de bine, vînzători, obraznici, îngîmfați, iubitori mai mult de plăceri decît iubitori de Dumnezeu*“ (2.Timotei 3:1-4).

Acum suntem în măsură să răspundem la cele patru ÎNTREBĂRI-TEST puse la începutul celui de-al treilea capitol:

- Concepțiile culturii rock sunt incompatibile cu principiile vieții creștine și nu pot fi preluate de credincioși sub nici o formă.

- Un credincios fidel și ascultător nu poate prelua cu nici un chip stilul de viață al vedetelor rock.

- Creștinul credincios nu poate lua drept model pe unii ca Elvis Presley, Beatles, Bob Dylan înainte de 1979, Janis Joplin, Jimi Hendrix, Rolling Stones, Alice Cooper, Black Sabbath și Lou Reed! Chemarea lui Isus Cristos, adevăratul nostru model, sună cu totul altfel decît textul cîntecelor acestor vedete:

*„Luați jugul meu asupra voastră, și învățați de la Mine, căci Eu sunt blînd și smerit cu inima; și veți găsi odihnă pentru sufletele voastre. Căci jugul Meu este bun, și sarcina Mea este ușoară*“ (Matei 11:29-30).

Intenția unui creștin fidel Bibliei de a întemeia o formație rock, de a compune și de a cînta muzică rock ar eșua datorită acestui pasaj din Scriptură:

*„Nimeni nu poate sluji la doi stăpîni”* (Matei 6:24).

Muzica rock zisă de inspirație creștină, trebuind să fie considerată în aceeași perspectivă, va face obiectul celui de al nouălea capitol.

## **IV. Mijloacele de exprimare ale culturii rock**

### **Coperțile discurilor**

Coperțile discurilor nu sunt deloc accesorii, secundare, ci de multe ori ele transmit un mesaj clar. Diversitatea lor este foarte mare, începînd cu numele și fotografia grupului sau fotomontaje sofisticate, și terminînd cu imagini suprarealiste sau chiar oculte.

Vom alege din această mare diversitate patru exemple:

Această copertă prezintă o fotografie interesantă, care de fapt nu conține nimic șocant pentru un creștin credincios. Cei patru Beatles sunt fotografiați dintr-o poziție potrivită. De fapt o copertă de disc obișnuită!

Dacă coperta ilustrată mai sus reprezintă o extremă, această copertă o prezintă pe cealaltă: demonică, distrugătoare și evocând moartea. Imaginea nu bucură și nu înalță, dimpotrivă, ea declanșează neliniște și presimțire a morții. Un creștin biblic n-ar putea niciodată să aprobe o asemenea prezentare.

Discul lui Jean Michel Jarre „Oxigen“ se îndepărtează oarecum de stilul rock, dar coperta lui este interesantă. Se pare că ea vrea să ne spună: „Pământul și întreaga omenire se află în pericol de moarte!“ Moartea domnește deja în continentele Europa și Asia! Din punct de vedere biblic mesajul este clar, căci ateismul epocii noastre anunță decăderea și sfârșitul tuturor lucrurilor. Se pare că autorul a înțeles situația tragică a lumii

moderne. Și un creștin ar putea crea o astfel de imagine, numai că el ar trebui să prezinte și soluția: speranța care este în Isus Cristos.

Această copertă prezintă o imagine supra-realistă, imaginară, spre a-și transmite mesajul. Vrea oare autorul să spună că omul, în ciuda spațiului infinit și a aparentei libertăți, se află închis în Univers? Creștinul recunoaște în această imagine disperarea omului modern fără Dumnezeu! Fără Creator, omul este lăsat pradă lui însuși, și destinul său depinde în întregime de traiectoria astrelor îndepărtate și indiferente.

Aceste exemple ne confirmă faptul că în lumea rock nu este vorba numai de muzică, ci printre altele și de o legătură dintre compoziție și grafică.

## Textele cântecelor

Spre a putea clasa corect textul cântecelor din muzica și cultura rock este necesar să recunoaștem câteva conexiuni de ordin general:

*„În muzica distractivă obișnuită a adulților (înainte de 1956), numai cântecul (textul și melodia) asigurase succesul unui disc - era aproape indiferent cine îl cânta. Rock'n'roll-ul american și muzica Beat engleză au răsturnat aceste tendințe tradiționale, sacrificând melodia în favoarea interpretării și a efectului sonor, așa cum scrie de fapt muzicologul Konrad Boehmer referitor la stilul beat: „Dacă*

mai înainte era foarte important ca să se treacă cât mai fidel posibil de la partitură la interpretarea ei, astăzi este important pentru un grup rock să-și transmită propriul mesaj prin toate mijloacele tehnice disponibile. Forma învinge de acum fondul, întrebarea „cum se va cânta?” este mai importantă decât „ce se va cânta?” Ca urmare, din 1956 au început să scadă vânzările partiturilor muzicale ale șlagărelor de succes. Muzica rock se putea cunoaște numai din înregistrările audio<sup>1</sup>.

Spre deosebire de muzica clasică pe care amatorul o poate asculta și interpreta fără să plece de acasă, rock-ul cere utilizarea unui echipament tehnic foarte costisitor (chitară electrică, baterii, microfoane, amplificatoare, pupitre de mixaj, difuzoare, orgi de lumini)! Este de fapt o muzică de consum de care depinde industria discografică și comerțul cu aparate stereo, magnefoane și casetofone, făcând în același timp imposibil cântatul în particular al muzicii. Tinerii nu mai activează în domeniul muzical, ei devin niște consumatori pasivi ai muzicii, de multe ori ei acceptând influența muzicii fără comentarii sau rezistență, deoarece muzica se adresează în primul rând sentimentelor; semnificația textului fiind lăsată pe planul al doilea, de aceea sunt la noi așa mulți tineri adepți înfocați ai muzicii rock, deși nu înțeleg textul scris în engleză al cântecelor.

Chiar dacă ritmul și sunetul au prioritate, nu trebuie să neglijăm conținutul textelor, căci adesea el exprimă tocmai ceea ce se întâmplă în inimile tinerilor de astăzi.

BOB DYLAN, modelul multor cântăreți rock, a fost în anii 60 inițiatorul mai multor tendințe din muzica rock. El a scris și a cântat următoarea strofă:

*„Haideți, tați și mame din toată țara,  
și nu criticați ceea ce nu înțelegeți.  
Nu mai puteți spune nimic fiilor și fiicelor voastre.  
Pe căile voastre vechi crește deja iarba,  
căci timpurile se schimbă”<sup>2</sup>.*

Această strofă descrie într-un mod impresionant conflictul dintre generații, care a izbucnit în anii 60 pe plan mondial prin mișcarea hippie.

Bob Dylan scria mai departe:

*„Cum te simți acum cînd stai pe propriile-ți picioare,  
fără direcție și fără cămin,  
total necunoscut, ca o piatră ce se rostogolește?”<sup>3</sup>*

Strofa aceasta pune întrebarea referitoare la sentimentul vieții noi a unui reprezentant al contra-culturii, care ar dori să treacă prin viață ca „o piatră ce se rostogolește” (a rolling stone).

Grupul BEATLES descrie irealitatea noului stil de viață în următoarea strofă, de care tinerii au fost foarte entuziasmați în ultimul deceniu:

*„Vino și tu cu mine,  
eu merg prin plantația de căpșuni, nimic nu este real;  
nici un motiv de neliniște!  
Pentru totdeauna plantații de căpșuni!”<sup>4</sup>*

Ei au formulat singurătatea tineretului în următoarele cuvinte:

*„Iată un om de nicăieri,  
așezat în țara sa de nicăieri  
cu proiecte care nu duc pe nimeni nicăieri”<sup>5</sup>.*

*„În 1968, lumea hippie s-a prăbușit treptat, învinsă de prescripțiile sanitare, de traficul cu stupefiante, de escrocherii, de arestări, de bucuriile pline de muzică pseudo-pop, și de autobuzele pline de turiști. Cîtecele grupului Beatles au devenit tot mai sofisticate și mai nenaturale...*

*Problemele cu care erau confrunțați tinerii nu mai aveau nimic comun cu condițiile de viață ale celor din grupul Beatles, care savurau milioanele pe care le cîștigaseră între timp...”*

Cîntecul lor „Let it be” încerca să dea o încurajare:

*„Se va da un răspuns:  
lasă-te dus, lasă-te dus”<sup>6</sup>.*

Mike Jagger, unul din cîntăreții de frunte ai grupului ROLLING STONES, a spus odată:

*„Eu sunt împotriva a tot ce îngrădește libertatea individuală. Pentru nonconformistul care sunt, nu este adevărat nimic din ceea ce alții consideră ca fiind adevărat”<sup>7</sup>.*

Următoarele două strofe ne prezintă o mostră de înțelepciune proprie grupului Rolling Stones:

*„Nu obții totdeauna ceea ce dorești,*

*dar dacă uneori încerci,  
se întâmplă să găsești ce ai nevoie*<sup>8</sup>.

Deși cei din grupul Rolling Stones au trăit într-o lume aparte, au știut să exprime radicalismul anumitor tineri și să-și asigure astfel un succes trainic:

*„Poți fi sus sau poți fi jos,  
poți fi bogat sau poți fi sărac.  
Însă dacă vrea Domnul, trebuie să te duci.  
Uită-te la femeia care trece pe stradă,  
uită-te la polițist cum veghează;  
dar dacă vrea Domnul, ei trebuie să plece*<sup>9</sup>.

La cine se referă de fapt cei din grupul Stones când zic „Domnul“?

La ora actuală, una dintre cele mai iubite formații este grupul suedez ABBA. Probabil că tineretul de astăzi se poate identifica mai bine cu această formație, alcătuită din două cupluri ce duc o viață obișnuită de cetățeni decât cu o formație de bărbați, ca de exemplu Rolling Stones, care duce o viață extremă de rock.

Următorul refren aparține unuia din cîntecele formației ABBA:

*„Eu zic: Îți mulțumesc pentru muzica  
și pentru cîntecele pe care le cînt.  
Mulțumesc pentru toată bucuria care o produc ele.  
Cine poate trăi fără ea?  
Te întreb cu toată sinceritatea:  
Ce-ar fi viața, ce-am fi noi  
fără cîntec, fără un dans?  
De aceea zic: Îți mulțumesc pentru muzica  
pe care mi-ai dat-o*“.

Strofele care însoțesc acest refren exprimă modestie, o adevărată mulțumire și o anumită măsură de bucurie vitală sănătoasă.

Dar știu cei din grupul ABBA cui mulțumesc ei pentru muzică? Îl cunosc ei pe Dumnezeu, pe Creatorul cel viu, Dătătorul oricărui dar bun?

Multe texte ale cîntecelor lumii rock exprimă disperarea, plictiseala sau visele de fericire și dragoste ale tineretului de astăzi. De multe ori sunt alese teme din viața cotidiană. Cîteodată se compun și strofe ob-

scene și hulitoare, cum sunt cele care urmează ale formației germane Nina Hagen.

NINA HAGEN cîntă refrenul următor, inspirată de o sarcină nedorită:

*„De ce să-mi împlinesc datoria de femeie?*

*Pentru cine? Pentru ei? Pentru tine? Pentru mine?*

*N-am nici un chef să-mi împlinesc datoria!*

*Nici pentru tine, nici pentru mine; n-am nici o datorie!“*

Sau : *„Vine diavolul, el ne ajută și ne spune:*

*Dumnezeu a murit!*

*Nu mai este Domnul.*

*Dumnezeu a murit!*

*Nu mai este Domnul. Așa este“.*

Este de mirare lucrul acesta cînd chiar și în teologie există o mișcare numită „Dumnezeu a murit?“

Textele cîntecelor sunt adesea o oglindă bună a concepției despre viață a multor tineri, care vor să-și trăiască viața fără Dumnezeu.

## Revistele

Alături de copertile discurilor și de textul cîntecelor, un rol important în lumea rockului îl joacă și revistele.

„ROLLING STONE“ se numără printre cele mai bune reviste rock din lume. Versiunea engleză apare bilunar în New York, iar cea germană lunar în Köln.

„MELODY MAKER“ este o foaie săptămînală despre rock și jazz din Londra.

„POP ROCKY“, cu partea sa centrală „Melody Maker“, este o revistă colorată, pentru tineret, ce apare bilunar.

„BRAVO“ este revista germană de tineret cea mai citită la noi, care printre altele relatează săptămînal noutățile din lumea rockului.

„SOUNDS“ este un caiet lunar care prezintă o oarecare elevație în alegerea temelor, cu mai mult text și puține fotografii, ca și

„MUSIC SCENE - SUISSE/SCHWEIZ“, o producție lunară elvețiană.

„POPCORN“ este un magazin lunar german.

„MUSIC EXPRESS“ apare lunar în Hamburg, în timp ce

„FAN MAGAZIN“ este produs și difuzat de șase ori pe an în Elveția și Germania.

Toate aceste reviste au o schemă și un conținut asemănător, care, fără excepție, exercită o influență foarte proastă asupra tineretului:

Noutățile din lumea rockului sunt relatate prin fotoreportaje, interviuri, biografii și reclame pentru discuri și concerte. Postere sau părți din ele sunt adăugate în multe numere, astfel încât fanii să-și poată tapeta camera cu ele. Horoscoape, reclame de cinema și TV, colțul cititorului, articole dulcele despre sex și dragoste, anunțuri pentru schimburi de corespondență, concursuri, rebusuri, etc. umplu 40 până la 80 de pagini de revistă, care costă între 1,50 DM și 3,80 DM.

## **Concertele**

Concertul rock însuși se folosește de multe mijloace de comunicare și se adresează urechii, ochiului, sentimentului, practic întregii ființe umane: Muzica răsună din difuzoare uriase; cântăreții, prin costumele lor și adesea prin mișcărilor lor nenaturale, extatice și excitante sexual, oferă un spectacol care devine și mai impresionant datorită jocului de lumini, mai ales atunci când pe scenă se ridică fum care luminează în toate culorile! Se tinde spre un „spectacol total“.

## **Filmele**

Astfel de concerte, împreună cu scene biografice din viața formației, sunt foarte căutate pentru filmele cinema și TV.

## **Video-clip-ul**

Este vorba despre acompaniamentul vizual al unui cântec pentru televiziune. Este destinat promovării unui artist sau unui disc cu maximum de eficacitate.

## **Posterele, cărțile, moda**

Posterele împodobesc dormitoarele fanilor.

În ultimul timp apar tot mai multe cărți despre lumea rockului.

Muzica are asupra modei o influență foarte reală, căci pentru a fi „în” tinerii se conformează normelor impuse în materie de îmbrăcăminte, ceea ce dovedește în ce măsură impregnează cultura rock toate aspectele personalității. În plus, nu trebuie să se uite că rock-ul și profitul s-au împăcat totdeauna foarte bine!<sup>10</sup>

## **Cultura rock se adresează tuturor nivelelor personalității**

Diversitatea mijloacelor de expresie dovedește în același timp impactul și fragilitatea culturii rock. Lista acestor mijloace de exprimare arată limpede felul cum cultura rock se adresează tinerilor la toate nivelele personalității! Sunt influențate simțurile, sentimentele, voința și rațiunea.

Muzica rock constituie de fapt un univers în sine, pe care amatorul înfocat – fanul – și-l construiește spre a se închide apoi în el.

Să nu uităm că în urmă cu 150 de ani nu exista nici fotografie în culori, nici film, nici televiziune, nici discuri de muzică, nici benzi de magnetofon, nici casete, nici difuzoare! Nici revistele în forma de astăzi nu erau imaginabile.

## **Pot avea creștinii o influență asupra muzicii rock?**

În comparație cu secolul 19, lumea are astăzi posibilități mult mai mari de a influența oamenii. Deși creștinii dispun în principiu de aceleași mijloace pentru predicarea Evangheliei, prin faptul că filmele, emisiunile TV și revistele în culori sunt prea costisitoare, credincioșii în minoritatea lor nu vor putea niciodată să concureze lumea. Omenește vorbind, ei sunt foarte slabi. Din cauza supremației și atractivității ofertelor lumii în domeniul muzicii, sportului și timpului liber, este necesar un efort deosebit spre a ajunge cu Evanghelia la tineret.

Ce pot face părinții credincioși, educatorii și misionarii în fața aces-  
tei puteri lumești?

Mai întâi, trebuie să recunoască că ei n-au „*de luptat împotriva căr-  
nii și singelui, ci împotriva căpeteniilor, împotriva domniilor, împo-  
triva stăpînitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor  
răutății care sunt în locurile cerești*” (Efeseni 6:12).

De aceea, RUGĂCIUNEA constituie prima noastră datorie și forță:  
„*Faceți în toată vremea, prin Duhul, tot felul de rugăciuni și cereri.  
Vegheați la aceasta, cu toată stăruința, și rugăciune pentru toți sfinții,  
și pentru mine, ca, ori de cîte ori îmi deschid gura, să mi se dea cu-  
vînt, ca să fac cunoscut cu îndrăzneală taina Evangheliei*” (Efe-  
seni 6:18-19).

Creștinii trebuie să învețe să îmbrace întreaga ARMURĂ a lui  
Dumnezeu (Efeseni 6:13-17).

Din punct de vedere omenesc, creștinii se află în fața unei suprapu-  
teri, dar ei pot să înfrunte liniștit armata celor care trag sforile în  
spatele culturii rock și forța propagandei lor, căci Dumnezeu Își va în-  
deplini lucrarea prin Duhul Său (Zaharia 4:6).

*Isus Cristos* spune:

„*Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pămînt... Și iată că Eu  
sunt cu voi în toate zilele, pînă la sfîrșitul veacului!*” (Matei 28:18,20)

## V. Cultura rock în totală opoziție cu valorile creștine

Dacă considerăm muzica rock în tot ansamblul ei, suntem obligați să constatăm că ea se opune în mod radical valorilor creștine.

Acest antagonism ne este clar prezentat în următorul tablou comparativ:

### Caracteristici ale culturii rock: - Valori creștine

#### 1. Aspirație spre faimă

Umilință și slujirea aproapelui

*„Luați jugul Meu asupra voastră, și învățați de la Mine, căci Eu sunt blînd și smerit cu inima; și veți găsi odihnă pentru sufletele voastre“ (Matei 11:29).*

*„Ci oricine va vrea să fie mai mare între voi, să fie slujitorul vostru; și oricare va vrea să fie cel dintîi dintre voi, să vă fie rob“ (Matei 20:26,27).*

*„... ci, în smerenie, fiecare să privească pe altul mai pe sus de el însuși“ (Filipeni 2:3).*

*„Orice faceți, să faceți din toată inima, ca pentru Domnul, nu ca pentru oameni“ (Coloseni 3:23).*

#### 2. Interese financiare și industriale

Căutarea valorilor eterne

*„Nu vă strîngeți comori pe pămînt, unde le mănîncă moliile și rugina, și*

*unde le sapă și le fură hoții; ci strângeți-vă comori în cer, unde nu le mănincă moliile și rugina, și unde hoții nu le sapă, nici nu le fură. Pentru că unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră” (Matei 6:19-21).*

*„Dacă avem dar cu ce să ne hrănim și cu ce să ne îmbrăcăm, să ne fie de-ajuns” (1.Timotei 6:8).*

*„Știu să trăiesc smerit, și știu să trăiesc în belșug. În totul și pretutindeni m-am deprins să fiu sătul și flămînd, să fiu în belșug și să fiu în lipsă” (Filipeni 4:12).*

### 3. Putere

Dumnezeu este Domnul

*„Isus S-a apropiat de ei, a vorbit cu ei, și le-a zis: „Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pămînt”” (Matei 28:18).*

### Manipulare

Libertate și simțul responsabilității la creștinul în poziție de conducere

*„Cristos ne-a izbăvit ca să fim liberi. Rămîneți tari, și nu vă plecați iarăși sub jugul robiei” (Galateni 5:1).*

*„Fraților, voi ați fost chemați la libertate. Numai, nu faceți din libertate o pricină ca să trăiți pentru firea pămîntească (carne), ci slujiți-vă unii altora în dragoste” (Galateni 5:13).*

*„Și voi, stăpînilor, purtați-vă la fel cu ei; feriți-vă de amenințări, ca unii care știți că Stăpînul lor și al vostru este în cer, și că înaintea Lui*

nu se are în vedere fața omului“ (Efe-seni 6:9).

4. Toxicomanie,  
alcoolism,  
viață sexuală desfrînată

Sănătate spirituală și fizică, viață sexuală ordonată

„Nu știți că trupul vostru este tem-plul Duhului Sfînt, care locuiește în voi, și pe care L-ați primit de la Dumnezeu? Și că voi nu sunteți ai voștri? Căci ați fost cumpărați cu un preț. Proslăviți dar pe Dum-nezeu în trupul și în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu“ (1.Co-rinteni 6:19,20).

„Vă îndemn dar, fraților, pentru îndurarea lui Dumnezeu, să adu-ceți trupurile voastre ca o jertfă vie, sfîntă, plăcută lui Dumnezeu: aceasta va fi din partea voastră o slujbă duhovnicească“ (Romani 12:1).

„Deci, fie că mincați, fie că beți, fie că faceți altceva: să faceți totul pentru slava lui Dumnezeu“ (1.Co-rinteni 10:31).

„Căci orice făptură a lui Dum-nezeu este bună: și nimic nu este de lepădat, dacă se ia cu mulțumiri“ (1.Timotei 4:4).

„Eu sunt a iubitului meu, și iubitul meu este al meu“ (Cîntarea cîn-tărilor 6:3 și continuare).

5. Influențe orientale

Cuvîntul viu și scris al lui Dumne-zeu ca unicul adevăr

„Eu sunt calea, adevărul și viața. Nimeni nu vine la Tatăl decît prin

*Mine“ (Ioan 14:6).*

*„Sfințește-i prin adevărul Tău: Cuvîntul Tău este adevărul“ (Ioan 17:17).*

*„Cuvîntul Tău este o candelă pentru picioarele mele, și o lumină pe cărarea mea“ (Psalm 109:105).*

## 6. Ocultism

Interzicerea oricărei practici  
oculte, protecție față  
de puterile diabolice

*„Să nu fie la tine nimeni care să-și treacă fiul sau fiica prin foc, nimeni care să aibă meșteșugul de ghicitor, de cititor în stele, de vestitor al viitorului, de vrăjitor, de descîntător, nimeni care să întrebe pe cei care cheamă duhurile sau dau cu ghiocul, nimeni care să întrebe pe morți. Căci oricine face aceste lucruri este o urîciune înaintea Domnului; și din pricina acestor lucruri va izgoni Domnul, Dumnezeu tău, pe aceste neamuri dinaintea ta“ (Deuteronom 18:10-12).*

*„Tu crezi că Dumnezeu este unul, și bine faci; dar și dracii cred... și se înfioară!“ (Iacov 2:19).*

*„Supuneți-vă dar lui Dumnezeu. Împotriviți-vă diavolului, și el va fugi de la voi“ (Iacov 4:7).*

*„Fiți treji, și vegheați! Pentru că protivnicul vostru, diavolul, dă tîrcoale ca un leu care răcnește, și caută pe cine să înghită. Împotriviți-vă lui tari în credință, știind că*

și frații voștri în lume trec prin aceeași suferințe ca voi“

(1.Petru 5: 8,9).

„Fiul lui Dumnezeu S-a arătat ca să nimicească lucrările diavolului“

(1.Ioan 3:8).

## 7. Răzvrătire și vandalism

Ascultare, respect reciproc,  
creștere și edificare

„Copii, ascultați în Domnul de părinții voștri, căci este drept. „Să cinstești pe tatăl tău și pe mama ta este cea dintâi poruncă, urmată de o făgăduință, ca să fii fericit, și să trăiești multă vreme pe pământ“. Și voi părinților, nu întăriți la minie pe copiii voștri, ci creșteți-i în mustrarea și învățătura Domnului. Robilor, ascultați de stăpînii voștri pămîntești, cu frică și cutremur, în curăție de inimă, ca de Cristos. Slujiți-le nu numai cînd sunteți sub ochii lor, ca și cum ați vrea să plăceți oamenilor, ci ca niște robi ai lui Cristos, care fac din inimă voia lui Dumnezeu. Slujiți-le cu bucurie, ca Domnului, iar nu oamenilor, căci știți că fiecare, fie rob, fie slobod, va primi răsplată de la Domnul, după binele pe care-l va fi făcut“ (Efeseni 6:1-8).

„Oricine să fie supus stăpînirilor celor mai înalte...“ (Romani 13:1).

„Încolo, frații mei, tot ce este adevărat, tot ce este vrednic de cinste, tot ce este drept, tot ce este

*curat, tot ce este vrednic de iubit, tot ce este vrednic de primit, orice faptă bună, și orice laudă, aceea să vă însuflețească. Ce ați învățat, ce ați primit și auzit de la mine, și ce ați văzut în mine, faceți. Și Dumnezeu-ul păcii va fi cu voi” (Filipeni 4:8-9).*

*„... Ci creșteți în harul și în cunoștința Domnului și Mintuitorului nostru Isus Cristos!” (2.Petru 3:18)*

## 8. Concerte uriașe haotice

*Acțiune în ascuns și modestă (fără ostentație)*

*„Isus le-a zis: „Umpleți vasele acestea cu apă . Și le-au umplut pînă sus. „Scoateți acum” le-a zis El, și „aduceți nunului”. Și i-au adus. Nunul, după ce a gustat apa făcută vin, el nu știa de unde vinul acesta (slugile însă, care scosese răpa, știa) a chemat pe mire, și i-a zis: „Orice om pune la masă întii vinul cel bun; și, după ce oamenii au băut bine, atunci pune pe cel mai puțin bun; dar tu ai ținutul vinul cel bun pînă acum” (Ioan 2:7-10).*

*(Isus Cristos n-a făcut nici un spectacol din transformarea apei în vin).*

*„Fariseii și saducheii s-au apropiat de Isus, și, ca să-L ispitească, I-au cerut să le arate un semn din cer. Drept răspuns, Isus le-a zis: „Cînd se înserează, voi ziceți: „Are să fie vreme frumoasă, căci cerul este*

roșu'. Și dimineța, ziceți: „Astăzi are să fie furtună, căci cerul este roșu posomorît". Fățarnicilor, fața cerului știți s-o deosebiți, și semnele vremurilor nu le puteți deosebi? Un neam viclean și preacurvar cere un semn; nu i se va da alt semn decît semnul proorocului Iona" (Matei 16:1-4).

(Isus Cristos n-a căutat niciodată succes în fața publicului!).

9. Mentalitate egoistă  
de posedare  
(„Ia cît timp cît poți căpăta!"  
Janis Joplin)

Devotare în slujirea lui Dumnezeu  
și a aproapelui

„Căci Fiul omului n-a venit să I se slujească, ci El să slujească, și să-Și dea viața răscumpărare pentru mulți!" (Marcu 10:45)

„Eu sunt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun își dă viața pentru oi" (Ioan 10:11).

„Nu este mai mare dragoste decît să-și dea cineva viața pentru prietenii săi" (Ioan 15:13).

„Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși" (Matei 22:39).

„Fugi de poftele tinereții..."  
(2.Timotei 2:22).

„Trăiește intensiv,  
mori tînăr!"  
(Janis Joplin)

„Iubește lumea și tot ce se află în ea; dă curs liber poftelor cărnii, ochilor și orgoliului vieții!"

„Nu iubiți lumea, nici lucrurile din lume. Dacă iubește cineva lumea, dragostea Tatălui nu este în el. Căci tot ce este în lume: pofta firii

*pămîntești, pofta ochilor și lăudăroșia vieții, nu este de la Tatăl, ci din lume. Și lumea și pofta ei trece; dar cine face voia lui Dumnezeu, rămîne în veac*“ (1.Ioan 2:15-17).

(Lumea reprezintă aici organizația unei omeniri care este condusă după principiile diavolului: minciună, putere, renume, lăcomie, adulter, manipulare, egoism, necurăție, cultul personalității).

## **Efectele muzicii rock și roada credinței creștine**

Efectele muzicii rock asupra duhului, sufletului și trupului formează un contrast absolut cu ceea ce se produce într-o inimă supusă influenței Duhului lui Dumnezeu.

### **Efecte ale muzicii rock:      Rода credinței creștine:**

Amețire, extaz distructiv

Stăpînire de sine, viață echilibrată  
*„Rода Duhului, dimpotrivă, este: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga-răbdare, bunătatea, facerea de bine, credincioșia, blîndețea, înfrînarea poftelor”* (Galateni 5:22-23).

*„Dacă nu învie morții, atunci să mîncăm și să bem, căci mîine vom muri. Nu vă înșelați: ‚Tovărășiile rele strică obiceiurile bune’. Veniți-vă în fire, cum se cuvine, și nu păcătuiți! Căci sunt între voi unii care nu-L cunosc pe Dumnezeu:*

spre rușinea voastră o spun“ (1.Corinteni 15:32-34).

„Căci cei ce dorm, dorm noaptea; și cei ce se îmbată, se îmbată noaptea. Dar noi, care suntem fii ai zilei, să fim treji, să ne îmbrăcăm cu platoșa credinței și a dragostei, și să avem drept coif nădejdea mîntuirii“ (1.Tesaloniceni 5:7-8).

„Dar tu fii treaz în toate lucrurile, rabdă suferințele, fă lucrul unui evanghelist, și împlinește-ți bine slujba!“ (2.Timotei 4:5).

„De aceea, încingeți-vă coapsele minții voastre, fiți treji, și puneți-vă toată nădejdea în harul care vă va fi adus, la arătarea lui Isus Cristos“ (1.Petru 1:13).

Depersonalizare, eliminarea funcțiilor mentale, pierderea inhibiției

„Dumnezeul păcii să vă sfințească El Însuși pe deplin; și: duhul vostru, sufletul vostru, trupul vostru, să fie păzite întregi, fără prihană la venirea Domnului nostru Isus Cristos!“ (1.Tesaloniceni 5:23)

Tulburări auditive

„Nu știți că voi sunteți Templul lui Dumnezeu, și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi? Dacă nimicește cineva Templul lui Dumnezeu, pe acela îl va nimici Dumnezeu; căci Templul lui Dumnezeu este sfînt: și așa sunteți voi“ (1.Corinteni 3:16-17).

O viață împlinită în realitatea vieții  
cotidiene

*„Bucurați-vă totdeauna în Domnul!  
Iarăși zic: Bucurați-vă! Blindetea  
voastră să fie cunoscută de toți oame-  
nii. Domnul este aproape. Nu vă în-  
grijorați de nimic; ci în orice lucru,  
aduceți cererile voastre la cunoștința  
lui Dumnezeu prin rugăciuni și ce-  
rerii, cu mulțumiri. Și pacea lui  
Dumnezeu, care întrece orice price-  
pere, vă va păzi inimile și gândurile  
în Cristos Isus” (Filipeni 4:4-7).*

*„Și aruncați asupra Lui toate îngri-  
jorările voastre, căci El însuși în-  
grijește de voi. Fiți treji și vegheați!  
Pentru că protivnicul vostru, diavo-  
lul, dă tircoale ca un leu care răcnește  
și caută pe cine să înghită. Împotri-  
viți-vă lui tari în credință, știind că și  
frații voștri în lume trec prin aceleași  
suferințe ca voi” (1.Petru 5:7-9).*

*„Fiți înțelepți dar și vegheați în ve-  
derea rugăciunii. Mai presus de toate  
să aveți o dragoste fierbinte unii pen-  
tru alții, căci dragostea acopere o  
sumedenie de păcate. Fiți primi-  
tori de oaspeți între voi, fără cîrtire. Ca  
niște buni ispravnici ai lui Dumne-  
zeu, fiecare din voi să slujească altora  
după darul pe care l-a primit” (1.Pe-  
tru 4:7-10). (cf. și Efeseni 5:22; 6:9 și  
Coloseni 3:5-25).*

## Conține muzica rock și elemente pozitive?

Descrierea muzicii rock nu poate fi cu adevărat obiectivă decât dacă ținem cont atât de elementele ei negative, cât și de cele pozitive.

Am vorbit pînă acum despre lumea rock a anilor 60 și de vedetele ei, ale căror discuri mai sunt populare și astăzi. Ca peste tot, și între cîntăreții rock există oameni extremi, oameni ponderați și oameni retrași. În esență, ei sunt oameni ca și noi, păcătoși, care au nevoie de mîntuirea lui Cristos. Ca toți oamenii, și ei sunt creați după chipul, după imaginea lui Dumnezeu (Geneza 1:27 și Iacov 3:9), această imagine a fost dacă nu distrusă, cel puțin deformată, denaturată de păcat.

Cîntăreții rock fiind ca și noi purtători ai imaginii divine, faptele lor nu pot fi condamnate în bloc. Paralel cu acordurile, ritmurile și textele purtătoare de influențe oculte, muzica rock conține într-adevăr combinații frumoase de sunete și texte de valoare, care pot fi apreciate ca elemente pozitive ale muzicii rock. Dar nu trebuie să uităm întreaga orientare fundamental antibiblică a culturii rock. Dacă în noaptea întuneată se aprind cîteva lumini frumoase izolate, nu se poate spune că e zi!

## Sclavie sau libertate?

Comparația dintre caracteristicile negative ale muzicii rock și idealurile Bibliei implică existența a două spirite antagoniste. Pe de o parte, puterile răului și stăpînitorii întunericului ateist, răzvrătit, distrugător și murdar; dar pe de altă parte, lumina pașnică, edificatoare și binefăcătoare a Cuvîntului lui Dumnezeu!

Un om poate ajunge în SCLAVIA muzicii rock: Următoarea relatare dă o idee despre obiceiurile celor care ascultă muzică rock: Ziarul „Der Bund” din Berna a publicat în aprilie 1979 articolul intitulat „Un bizîit plăcut”:

*„Tinerii ascultă zilnic aproape trei ore muzică. Ea joacă în mod vădit un rol foarte important în viața lor, dacă ei ascultă zilnic aproape trei ore mai ales muzică pop și rock. Dintre adolescenți, 70% sunt „foarte interesați” de muzică, așa cum reiese din rezultatele unui*

sondaj de opinie făcut de postul de radio DRS (un post de radio pentru Elveția germană și retroromană), făcut cu 1.200 de elevi și eleve din Basel. Capul listei de interpreți preferați este ocupat de grupul suedez ABBA, urmat de Beatles, Pink Floyd și Elvis Presley. Mai mult de jumătate dintre părinți au o atitudine de refuz față de această muzică și preferă cîntecele de succes (șlagăre). Conform părerii autorilor sondajului, rezultatele acestuia „pot fi privite ca oglinda relațiilor efective dintre tineret și muzică”.

Această anchetă a fost de bunăvoie limitată la muzica rock și pop, deoarece aceasta reprezintă aproape jumătate din cifra de afaceri a caselor de discuri. Să adăugăm că fetele par să manifeste mai mult interes pentru muzică (73%) decît băieții (68%), și acest interes crește în funcție de vîrsta lor. Fetele chestionate ascultau zilnic 183 minute de muzică, iar băieții 166 de minute.

*Un sfert din banii de buzunar.*

Adolescenții cheltuie pe lună în medie 14 franci elvețieni pentru muzică, băieții 17 și fetele 10 franci. Conform sondajului, această sumă corespunde unui sfert din banii lor de buzunar de care dispun pe lună. Mai mult de 4/5 din acești bani sunt cheltuiți în magazinele de discuri, 17% slujind la cumpărarea de reviste, și numai 8% sunt cheltuite pentru spectacole“.

Biblia spune că creștinul credincios este cu sufletul, cu gîndirea, cu sentimentele și cu întregul corp *Templul lui Dumnezeu* (1.Corinteni 6:19). Dacă acest templu este transformat într-un „magazin“, plin cu tot felul de sentimente și gînduri negative și îndreptate împotriva lui Dumnezeu, atunci el trebuie curățat și făcut iarăși casă a lui Dumnezeu, tot așa cum Isus Cristos a curățat templul din Ierusalim și i-a redat destinația inițială (Ioan 2:13-17).

În timpul apostolilor au fost arse cărți de vrăjitorii, foarte scumpe (Fapte 19:19). Exact așa trebuie să-și distrugă astăzi sclavii muzicii rock discurile cu conținut ocult, hulitor și murdar, dacă vor ca să crească și să stăpînească în ei Cuvîntul lui Dumnezeu (Fapte 19:20). Nu te poți expune intenționat și permanent influențelor profane, iar pe de altă parte să ai părtășie vie cu Dumnezeu.

Un creștin poate ca în LIBERTATEA lui personală și într-o atitudine

de discernămînt și spirit critic să asculte muzică rock, ca să știe de fapt despre ce este vorba. Dar dacă cineva a devenit sclavul acestei muzici, ascultînd-o zilnic ore în șir, și se lasă influențat de atitudinea ei cu privire la viață, atunci el are nevoie urgentă de eliberare! Nu se poate face nici un fel de compromis cu întunericul lumii rock! Experiența arată că creștinii tineri își neglijează foarte mult părtășia lor cu Dumnezeu cîtă vreme se expun influenței muzicii rock. Creștinul are nevoie de eliberare de tot ceea ce L-ar întrista pe Dumnezeu. O conștiință curată și o părtășie netulburată și plină de bucurie cu Dumnezeu și cu semenii sunt extrem importante, foarte frumoase și atît de prețioase, încît credinciosul, din dragoste față de Dumnezeu, evită tot ceea ce este îndoielnic, ca să-L cîștige pe Cristos. Pavel e în această privință un model clar:

*„Dar lucrurile, care pentru mine erau cîștiguri, le-am socotit ca o pierdere, din pricina lui Cristos. Ba încă, și acum privesc toate aceste lucruri ca o pierdere, față de prețul nespus de mare al cunoașterii lui Cristos Isus, Domnul meu. Pentru El am pierdut toate și le socotesc ca un gunoi, ca să cîștig pe Cristos și să fiu găsit în El”* (Filipeni 3:7-9).

Este o chestiune foarte dificilă măsura în care trebuie și pot să intervină PĂRINȚII atunci cînd muzica rock a devenit o cursă pentru copiii lor minori. Firește că cel mai bine ar fi ca tinerii să capete libertatea lui Cristos prin influența Cuvîntului lui Dumnezeu și pe baza unor convorbiri la subiect. Cartea de față vrea tocmai să dea părinților posibilitatea de a lua o decizie plină de înțelegere și întemeiată. O convorbire cu creștini maturi, care în același timp sunt și părinți cu experiență, poate de asemenea să ajute.

AUTORITĂȚILOR, EDUCATORILOR, TEOLOGILOR, ZIARIȘTILOR, ca și RESPONSABILILOR MASS-MEDIA (radio și TV) le lipsește de multe ori capacitatea de discernămînt și tăria de a se opune puterilor spirituale care distrug tineretul. În societatea noastră pluralistă se privește cu indiferență la distrugerea care se strecoară în generația noastră tînă, folosindu-se de paravanul obiectivității și al neutralității valorilor. Unde se va ajunge cînd tinerii de astăzi vor deveni odată părinți, avocați, învățători, politicieni și ziariști? Printre altele, ei vor purta

în ei înșiși urmele culturii rock.

Trebuie menționat aici că cultura rock și efectele ei asupra tineretului nu are voie să fie privită separat de întreaga noastră epocă. Ea este nu-mai o caracteristică a lumii noastre dezorientate și stăpînită de influențe profane în război cu Dumnezeu.

Omul de astăzi de abia dacă se mai interesează de Dumnezeu. Este ca și în zilele lui Noe: „În adevăr, cum era în zilele dinainte de potop, cînd mincau și beau, se însurau și se măritau, pînă în ziua cînd a intrat Moise în corabie, și n-au știut nimic, pînă cînd a venit potopul și i-a luat pe toți, tot așa va fi și la venirea Fiului omului” (Matei 24:38-39).

Cartea Judecători se încheie cu următorul verset: „Pe vremea aceea nu era împărat în Israel, fiecare făcea ce-i plăcea” (Judecători 21:25).

Astăzi, Dumnezeu, Regele regilor, a fost pus deoparte, și, de aceea, fiecare face ce i se pare de bine, considerînd că a găsit adevărata libertate. Ce înșelare!

Care este situația cu creștinii? Știu ei să se împotrivescă? Fac ei dovadă de discernămint? Se angajează ei cu hotărîre în slujirea lui Isus Cristos? Mai au ei contact cu tinerii adunării? Își rezervă ei destul timp pentru ei? Pot ei să le ofere ceva în loc, atunci cînd încearcă să-i oprească de la distracții nesănătoase? Se gîndesc ei să compună, să interpreteze, sau chiar să promoveze muzică frumoasă și actuală - ceea ce numesc eu „muzică care poartă pecetea păcii”?

Îndemnul apostolului Pavel adresat lui Timotei este valabil pentru toți creștinii:

„Te rog fierbinte, înaintea lui Dumnezeu și înaintea lui Cristos Isus, care are să judece vii și morții, și pentru arătarea și împărăția Sa: propovăduiește Cuvîntul, stăruie asupra lui la timp și nelatimp, muștră, ceartă, îndeamnă cu toată blindețea și învățătura. Căci va veni vremea cînd oamenii nu vor putea să sufere învățătura sănătoasă; ci le vor gîdila urechile să audă lucruri plăcute, și își vor da învățători după poftele lor. Își vor întoarce urechea de la adevăr, și se vor îndrepta spre istorisiri închipuite. Dar tu fii treaz în toate lucrurile, rabdă suferințele, fă lucrul unui evanghelist și împlinește-ți bine slujba” (2.Timotei 4:1-5).

## VI. Lumea rock-ului din anii 70-80 și următorii

### Valul disco

Sociologul Richard Peterson vede în valul disco a treia mare tendință a muzicii populare moderne după jazz și rock<sup>1</sup>.

DISCO-SOUND-ul este realizat cu ajutorul unui pupitru de mixaj, pe bandă sau pe disc: „Nu se ține cont absolut deloc de suflet. Numai cel care se află la pupitrul de mixaj decide în studioul de discuri produsul. Interpreții sunt interschimbabili”<sup>2</sup>.

Aici nu este vorba de un concert al unei anumite formații sau de piese muzicale izolate, ci de un flux muzical continuu care este compus din diferite piese muzicale de pe discuri sau casete. Singura condiție pentru calitatea disco-sound-ului este, după părerea lui Toni Bonglovi, succesul: „Nu doresc decât un singur lucru: ca oamenii să danseze. Dacă nu există nici cea mai mică electrizare, bucata este pusă la rebut<sup>3</sup>. E nevoie deci de extrase scurte și impresionante din cîntece, destinate în mod special să pătrundă în subconștient și să producă sentimente de fericire cînd sunt reauzite în urma unui scurt interludiu instrumental. Desigur, ritmul contagios al muzicii ghetourilor negrilor rămîne la baza muzicii disco, dar cu o tendință la veselie și ușurință; torentul de sonorități este întretăiat cu muzică de varietăți avînd origine europeană”<sup>4</sup>.

Lumea disco „este o lume a sexualității și senzualității, o lume de distracție și blestem, o lume ireală, în care tinerii se lasă cu frenezie pradă dansului, ca unui ritual”<sup>5</sup>.

În reportaje referitoare la valul disco se pot citi astfel de fraze:

„Căci „studioul 54” (o discotecă din New York) este... un templu al zeului Narcis<sup>6</sup> și catedrala unde se celebrează cultul universal al dis-

co-ului". „Rubell spune: „Oaspeții noștrii nu vin la un spectacol, ei sunt spectacolul". „Pereți uriași, acoperiți cu oglinzi, reflectă această orgie de culoare, mișcare și lumină, dar, de fapt, fiecare se vede numai pe sine". După muzica rock, care este ascultată pasiv, mișcarea își recapătă drepturile: „Trupul este redescoperit ca instrument muzical... Numărul participanților la extazul dirijat crește văzînd cu ochii”.

„Conducătorul unei discotecii, vizitată mai ales de tineri muncitori, a declarat odată: „Ei vin ca să sărbătorească lucrurile bune ale vieții și să le uite pe cele rele; timp de cîteva ore ei doar se mișcă și se lasă umpluți de muzică, astfel încît să poată fi eliminate din minte toate celelalte lucruri. Pentru scurt timp, ei pot să evadeze din viața cotidiană”.

Toți oaspeții discotecii „au un lucru comun: dorința imperioasă de a se elibera de inhibițiile lor și de a-și cheltui toată energia într-un dezmăț non-stop de mișcări și de sunete. Nu are importanță vîrsta, rasa, culoarea, dansul sau sexul; singura care contează este discoteca care există undeva pentru toți și pentru fiecare, pentru negri, pentru albi și latino-americieni; pentru funcționari și pentru muncitori, pentru cei care vor mișcare și cei îndrăgostiți de viața liberă, pentru bogații care nu muncesc”.

Revista „Hobby“ a prezentat la începutul lunii ianuarie 1979 „Disco Number One“ cu cel mai mare bashorn portativ din lume. El se află în Zürich: „John Travolta‘ și ‚Saturday Night Fever‘ sunt cele mai ascultate, după Elvis Presley și Beatles. A fost deschisă acum în Zürich discoteca cea mai nebună”.

„În euforia culorilor și muzicii din discotecă te uiți pe tine însuși și grijile lumii”. „Cine merge la discotecă vrea să trăiască muzica cu corpul”. „În discotecă fiecare devine vedetă”. „Super-laserul din Zürich poate proiecta în sala de dans patru miliarde de jocuri de lumină diferite. În ritmul celor mai noi plăci de disco, razele colorate brăzdează localul și transformă ‚Number One‘ într-o euforie de lumină și culori - iluzia totală”.

Această iluzie totală din discotecă este realizată cu ajutorul difuzoarelor puternice, lămpilor halogen colorate pentru efectele de lumină, orgilor de lumină, razelor laser, oglinzilor mobile, și mașinilor fumi-

gene care aruncă zăpadă carbonică<sup>10</sup>.

În Wetzikon (în apropiere de Zürich) febra disco este așa de mare, încît la fiecare sfîrșit de săptămînă sute de tineri stau în fața ușilor închise, căci discoteca este prevăzută numai pentru 170 de persoane<sup>11</sup>.

Ziaristul Siegfried Schmidt-Joos<sup>12</sup> ne dă o idee destul de precisă despre relațiile dintre muzica disco și restul lumii pop: „În anii 50, revoluția rock'n'roll-ului avîndu-l ca erou pe Elvis Presley n-a rezistat invaziei produselor de consum favorizată de cîntăreți și formații motivate doar de cîștig. Nici una din formațiile anilor 60 de aur: Beatles, Stones, Bob Dylan nu și-au găsit imitatori, și aceasta în ciuda mării diversități de sonorități noi.

Lucrul acesta este de fapt logic, că din vidul spoit numai cu industria distracțiilor, din toate lucrurile neesențiale ale comercializării muzicii rock: mascarade artificiale, jocuri de lumini, teroarea amplificatoarelor crește o distracție colectivă bazată numai pe o pură decoratie: cultura disco ca o artă decorativă. Niciodată n-a fost atît de mică distanța dintre spectatori și actorii sărbătorii ca în discoteca modernă: spectatorii au devenit în așa măsură niște animatori, încît o pistă sonoră și cîteva proiectoare sunt suficiente pentru realizarea acestui „show” - dar ele sunt destul de costisitoare. Disco apare tot mai mult ca produsul unui deceniu mut; o comunicare verbală nici nu poate avea loc sub răpăiala sonoră din discotecă. Pentru mesaje erotice, în măsura în care acestea sunt dorite, ajung semnalele mișcărilor și contactul prin priviri. În fine, dacă criteriul de selecție la intrarea în „Studio 54” și în localurile înrudite este aspectul exterior și costumarea, e normal ca omul să inițieze un cult al costumării, al deghizării. Omul devine un afiș al propriei sale persoane: cel mai înalt triumf al ideologiei reclamei<sup>13</sup>.

## Stilul de viață disco este în contradicție cu viața creștină

William Pitt scrie următoarele:

„S-a vorbit și s-a scris mult despre teroarea de la intrarea discotecilor celor mai cunoscute. Elitismul și selecția irită; vedete de cinema, politicieni și unii din cei mai bogați oameni din lume s-au văzut respinși la intrare: Nu vă mirați deci dacă lucrul acesta vi se întîmplă

și vouă<sup>14</sup>.

Pentru a avea acces în aceste discoteci, Kitty Hansen dă sfaturi pentru un „joc al ușii”, cum poate fi el jucat și eventual câștigat<sup>15</sup>.

Deși acest joc al ușii este o apariție marginală a întregului val disco, arată totuși contrastul și opoziția clară dintre stilul de viață disco și creștinismul biblic. Să-l prezentăm pe scurt:

## Regulile jocului ușii

1. Să fii frumos  
(*este strict necesară  
o alegere grijulie și  
înțeleaptă a părinților!*)

2. Să ai stil  
(*potrivit celui mai înalt  
standard al revistelor  
scumpe de modă*)

3. Să cunoști pe cineva  
(*să ai relații*)

## Caracteristicile vieții creștine

Dumnezeu poate dăruia frumusețe:  
„Iată, fiii sunt o moștenire de la  
Domnul” (Psalm 127:3).  
Frumusețea este trecătoare  
„Desmierdările sunt înșelătoare, și  
frumusețea este deșartă, dar femeia  
care se teme de Domnul va fi lău-  
dată” (Proverbe 31:30).

Este importantă frumusețea lăun-  
trică, nu cea vizibilă  
„Podoaba voastră să nu fie podoaba  
de afară, care stă în împletitura  
părului, în purtarea de scule de aur  
sau în îmbrăcarea hainelor, ci să fie  
omul ascuns al inimii, în curăția  
nepieritoare a unui duh blind și liniș-  
tit, care este de mare preț înaintea lui  
Dumnezeu” (1.Petru 3:3-4).

Să nu-ți folosești cunoștințele  
în scopuri egoiste  
„Nu faceți nimic din duh de ceartă  
sau din slavă deșartă; ci în smerenie  
fiecare să privească pe altul mai pe  
sus de el însuși” (Filipeni 2:3).

„Aveți aceleași simțăminte unii față

de alții” (Romani 12:16a).

4. Să-ți plătești un agent  
de presă, ca să  
apari în ziar

Modestie, nu umblarea după glorie  
„Nu faceți nimic din duh de ceartă  
sau din slavă deșartă” (Filipeni 2:3a).  
„Nu umblați după lucrurile înalte, ci  
rămâneți în cele smerite. Să nu vă so-  
cotiți singuri înțelepți” (Romani  
12:16b).

„... Smerenia merge înaintea slavei”  
(Proverbe 18:12).

5. Să te deghizezi  
(să joci teatru prin  
felul tău de a  
te îmbrăca)

Să te îmbraci normal, să nu porți  
nici o mască

„Doamne, auzi-mi glasul diminea-  
ța... Căci Tu nu ești un Dumnezeu că-  
ruia să-I placă răul” (Psalm 5:3,4).

„Vreau, de asemenea, ca femeile să se  
îmbrace în chip cuviincios, cu rușine  
și sfială; nu cu împletituri de păr,  
nici cu aur, nici cu mărgăritare, nici  
cu haine scumpe...” (1.Timotei 2:9).

6. Să ai prestanță  
(să arăți că faci parte  
din elită și să fii  
sigur de tine)

Să nu fi lăudăros

„Prin harul, care mi-a fost dat, eu  
spun fiecăruia dintre voi să nu aibă  
despre sine o părere mai înaltă decât  
se cuvine; ci să aibă simțiri cumpă-  
tate despre sine, potrivit cu măsura  
de credință, pe care a împărțit-o  
Dumnezeu fiecăruia” (Romani 12:3).

7. Să nu-ți dai ifose  
(de exemplu să vii  
la discotecă într-un

Să fii discret, răbdător, amabil,  
disponibil pentru aproapele.

„... Îmbrăcați-vă cu o inimă plină de

*Rolls-Royce cu șofer)*

*îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blindețe, cu îndelungă-răbdare“ (Coloseni 3:12).*

*„Căci Fiul omului n-a venit să I se slujească, ci El să slujească, și să-Și dea viața ca răscumpărare pentru mulți“ (Marcu 10:45).*

8. Să fii arogant

Să fii umil

*„Căci Dumnezeu stă împotriva celor mândri, dar celor smeriți le dă har“ (1.Petru 5:5b).*

9. Să fii arivist  
(Să-ți folosești prietenii  
în scopuri personale)

Să nu-ți faci prieteni în scop egoist

*„Prietenul adevărat iubește oricând, și în nenorocire ajunge ca un frate“ (Proverbe 17:17).*

*„Cine își face mulți prieteni îi face spre nenorocirea lui, dar este un prieten care ține mai mult la tine ca un frate“ (Proverbe 18:24).*

10. Revenire la punctul de  
plecare:

Să fii frumos

Nu te învîrți în jurul tău, căci viața este trecătoare

*„Bucură-te, tinere, în tinerețea ta, fii cu inima veselă cît ești tînăr, umblă pe căile alese de inima ta și plăcute ochilor tăi; dar să știi că pentru toate acestea te va chema Dumnezeu la judecată. Gonește orice necaz din inima ta, și depărtează răul din trupul tău; căci tinerețea și zorile vieții sunt trecătoare. Dar amintește-ți de Creatorul tău în zilele tinereții tale, pînă nu vin zilele cele rele și pînă nu se apro-*

*pie anii, cînd vei zice: Nu găsesc nici o plăcere în ei“ (Eclesiast 11:9-12:1).*

Antagonismul, dușmănia neînduplecată între cultura disco și valorile creștine poate fi deci rezumată astfel :

Egocentrism și narcisism

Iubirea lui Dumnezeu,  
Iubirea aproapelui.

*„Isus i-a răspuns: Să iubești pe Domnul, Dumnezeul rău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, și cu tot cugetul tău. Aceasta este cea dintîi și cea mai mare poruncă. Iar a doua, asemenea ei, este: Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși“ (Matei 22:37-39).*

În anii 1978/79, muzica disco a căpătat o reputație internațională, în mod special datorită filmului „Saturday Night Fever“ (Febra de sîmbătă noaptea), de John Travolta. Dar dacă în trecut un disc era considerat un produs finit, tehnicile noi ale „remixării“ au adus pe piață numeroase „re-makes“ ale disco-ului clasic (1983/84). De aceea nu este nimic de mirare în faptul acesta cînd te gîndești că în muzica pop este suficient să treacă cinci ani, spre a vedea cum apare o nouă generație de fani. Este evident că disco-ul, și la modul general toată producția de muzică rock, este foarte legat de evoluția tehnologică<sup>16</sup>.

## **Punk-rock-ul**

Apărută în Anglia, în jurul anului 1976, această nouă orientare a muzicii rock scoate în evidență într-un anumit mod - după zisele muzicologului german Tibor Kneif - criza morală și economică a unei societăți a supraabundenței. De unde și caracterul primitiv și intenționat agresiv al unei muzici pe care el o descrie astfel:

*„Noțiunea inițial depreciativă de ‚punk‘ - cuvînt care înseamnă ‚deșeu‘, dar și ‚tinăr care locuiește în suburbie‘ a ajuns dintr-odată în*

anul 1976 la o cinste neașteptată. Născută în tavernele de suburbie, această muzică gălăgioasă, cu ritm mecanic și monoton, își recrutează fanii și producătorii dintre tinerii șomeri din marile orașe, între care este un număr crescând de imigranți. Popularizată de mici case de discuri, pînă atunci necunoscute sau chiar complet noi, ea reflectă adesea concepții rasiste și fasciste. Emblemele naziste, zgarda de ciine purtată la gît, un ineluş în ureche, afișează o simpatie pentru orice formă de violență, mai ales în Anglia, unde grupul „Sexpistols” (Pistoalele sexuale), extremist din toate punctele de vedere, a putut să reunească în jurul lui un număr de fani deloc neglijabil, și care îi sunt cu totul devotați. Într-o primă perioadă, care se poate numi „sălbatică”, muzica punk s-a arătat mai interesantă și mai timpurie în America decît în Anglia (Ramones, Grupuri în Max’s Kansas City, New York și în CBGB’s, precum și în New York)<sup>47</sup>.

De altfel, un ziar elvețian exprimă ceea ce se pare că este adevărata identitate a rockului punk: „După afirmația lui McLaren, inițiatorul mișcării, aspectul muzical al „punk-ului” nu prezintă nici un interes, căci tot ceea ce produce zgomot, tot ceea ce pare agresiv sau neplăcut poate fi descris ca „punk-rock”, cu condiția ca inițiatorii să fie ei înșiși niște „punk”. Linia urmată este cea a unui „hard-rock” de la începutul anilor 60; este o succesiune de fraze muzicale saturate, interpretate la întîmplare, cu soliști puțini (cărora le lipsea talentul), fiecare piesă fiind constituită din două sau trei acorduri. Și de fapt, formații ca „The Damned” (Damnații), „The Clash” (Coliziunea), „The Lurkers” (Pinditorii ascunși) sau „The Electric Chairs” (Scaunele electrice) nu se referă la nici un gen muzical și nu pot fi clasate nicăieri<sup>48</sup>.

Potrivit lui McLaren, numai aspectul provocator și ținuta vestimentară punk, și nu producția muzicală a unei formații rock trebuiau să se preteze comercializării. Și această ținută, cît mai nebună, mai deplasată posibil, trebuie să exprime toată dorința „punk”-ilor de a provoca: „Accesorii de felul acelor de siguranță prinse de obraz, bijuterii de felul lăntșorului făcut din agrafe de birou, zvasticile pictate pe față, și mai ales textele cîntecelor foarte provocatoare îngrozesc generațiile mai în vîrstă - spre distracția „punk”-ilor și bucuria managerilor. Așa este și intenția „Stranglers” (strangulatorii), care exersează slăvirea vi-

olenței, în special față de femeii”. „Sexpistols” (Pistoalele sexului), prima formație celebră, și-a numit primul disc „Anarchy in the U. K.” (Anarhie în Regatul Unit): „Cîntecul furios, zgomotos și anarhia muzicală care aproape că nu se poate clasa se baza pe epopeea unui anticrist animat de dorința de a distruge totul. Acest disc a fost imediat exclus din toate programele BBC-ului”<sup>20</sup>.

O revistă engleză vedea în punk-rock „o conspirație a tineretului vizînd ridicarea în slăvi a sadismului, revoluției, violenței și obscenității”<sup>21</sup>.

Punk-rock-ul arată limpede că totul este posibil pe temelia ateistă și profană a muzicii rock. Este deschisă calea spre abisul unor grozăvii și monstruoșități tot mai mari! Acest lucru este dovedit, spre exemplu, de grupul „KISS”<sup>22</sup> cu costumația lui dezgustătoare, precum și de NINA HAGEN și formația ei. Nina Hagen a făcut ravagii, la sfîrșitul lui martie 1979, pe scena casei de cultură din Zürich. În spectacolele ei, ea cîntă, zburdă și urlă. Nu se consideră „punk”, dar ea este o provocare ambulantă, scriind texte obraznice, provocatoare. Ea murdărește tot ceea ce face frumoasă și plăcută viața societății umane<sup>23</sup>.

Următorul articol de ziar, din 20 august 1979, ne arată cît de efemeră este scena rock-ului:

Adolescenții Londrei vor să revină la anii 60

„Un asemenea fenomen nu s-a mai produs din epoca Beatles, Small Faces și Who: În fața renumitului local londonez „Marquee” (local cu orchestră), adolescenții stau la coadă, îmbrăcați în costume elegante, cu cămăși albe și cravate înguste, pantofi ascuțiți, și ici și colo cite unul cu o pelerină verde și lungă (Parka). Părul tuns scurt ne amintește și el de jumătatea anilor 60; unii vin cu motorete. Și, în spatele acestor băieți moderni, cîndva de neîmblînzit, care în anul 1964 făcuseră nesigure ștrandurile engleze, oamenii de afaceri miros prada noului lor succes de mîine”...

De la „punk” la „skin” și de la „skin” la „mod”

Phil (18 ani, mai înainte a fost punk) a renunțat la punk și s-a tuns. Astfel, el a devenit un skin.

„„Skins (skin = tuns chilug, chilugul) s-au putut răspîndi foarte mult în ultimul an. Ei, în afara capului lor ras, sunt niște certăreți bătauși înrăiți, care apar în cete sălbatice, iar acum deseori în ace-

lași timp cu *„British Movement”* (tineri fasciști englezi)...

Concertul de rămas-bun al lui Sham 69 din *„Rainbow”* a devenit o demonstrație de forță a neofasciștilor: cine nu era skin era bătut. A fost un adevărat iad: saluturi hitleriste, lovituri de box și cîntece cu *„Heil Hitler”*. După numai 15 minute, formația Sham 69 a trebuit să părăsească scena. A doua zi au fost reluate ostilitățile. Cete de skins i-au atacat pe cei care luaseră parte la concertul în aer liber din Gladstone Park. Cînd aveau loc toate aceste violențe, Phil al nostru nu mai era deloc skin. În februarie el trecuse la *„mods”*, care se formase după concertul grupului JAM din Paris...<sup>24</sup> „Mods” refuză categoric angajamentul politic. Grupul „Mod” al lui Parka spune despre punks: „Aceștia sunt politici, împotriva societății și degenerați. Noi nu luăm decît energia de la punk”. Cu aceasta este numită și rețeta de succes a grupurilor *„mods”*. Ei se inspiră din melodiosul *„beat”* al anilor 60 și-l cîntă mai repede și mai dur...

Mai rămîne însă întrebarea: Va ajunge valul *„mod”* și pe continent?... *„Squire”* (Cavalerii) declară dintr-odată corect: *„Mișcări de felul acesta se impun numai în Anglia. Deși hainele și muzica noastră vor invade Europa, europenii nu vor deveni niciodată niște adevărați mods”*<sup>24</sup>.

## Avîntul filmului rock

Începînd cu 1979, filmul joacă un rol determinant în evoluția internațională a rock-ului:

„Actualul avînt al filmului rock ne-a adus multe lucruri rele: *„Grease”* (grăsime, unsoare), *„FM”*, *„Thank God it’s Friday”* (Slavă Domnului, este vineri), și ne mai așteaptă încă lucruri rele. De cînd se pot face bani mulți și cu muzica de film, formația Bee Gees, prin vînzarea unui milion de discuri *„Saturday Night Fever”* au ajutat pentru prima dată un film să obțină un uriaș *„presucces”*, care la rîndul său a ajutat la vînzarea discurilor - producătorii s-au repezit spre combinația profitabilă film-disc și au produs din *„hard rock”*, *„folk rock”*, *„pop”*, *„disco”* și orice curent muzical care avea o șansă niște filme prostești care atrăgeau sigur tineretul. Căci pe ei îi interesa numai tineretul, respectiv banii lor de buzunar”<sup>25</sup>.

## New wave: un nou val sau o nouă muzică

Punk-ul evoluează curînd spre o nouă tendință care înglobează elementele esențiale ale rock-ului. Cu privire la această evoluție, muzicologul Tibor Kneif constată că, în lipsa revoluției artistice, piesele primitive ale punk-ului au deschis totuși o cale nouă: „*Au apărut cîteva formații care, păstrînd ritmul febril și mișcarea rapidă a muzicii punk, prezintă experiențe interesante datorită materialului sonor și formelor de exprimare originale. Denumirea de ,new wave' permite acestor muzicieni să se distanțeze pe drept de o mișcare marcată de un anumit dilettantism, și să inaugureze poate o nouă eră în istoria rock-ului. Contrar faimei rele a formațiilor punk, aceste grupuri merită să fie luate în serios. Anumite înregistrări făcute de Pere Ubu, Richard Hell și Devo în SUA, de Stranglers, Ultravox, Radio Stars, XTC și Magazine în Anglia (spre a aminti numai cîteva nume) pornesc de la principiul că ascultătorii au făcut deja experiența decadenței lui ,roxy-music'. Chiar dacă căutările lor stilistice tind spre claritate, duritate și cîteodată chiar spre umor, totuși această muzică nu este ,constructivă': ea încorporează din cînd în cînd un fel de dadaism muzical, un suprarealism, cum ar fi spre exemplu la Devo, Pere Ubu și Ian Dury. Cine nu mai așteaptă nimic nou de la rock-ul tradițional (Genesis, Yes, Gentle Giant și alte formații), are ușor acces la discuri de new wave*”<sup>26</sup>.

Reportajul următor arată odată mai mult cît de strîns se înlănțuie muzica și cultura rock cu un stil de viață corespunzător.

„New wave” ca stil de viață

„În San Francisco a avut loc pentru a doua oară timp de zece zile festivalul ,The Western Front’ (Frontul de vest), ce a cuprins manifestări culturale pe douăsprezece scene diferite, ele purtînd amprenta ,new wave’, noțiune ce este folosită în Europa exclusiv pentru o nuanță a muzicii rock. Regan McMahon, redactor la revista rock ,Bam’, cea mai importantă publicație de muzică pop din California, explică însă că ,new wave’ este mai mult decît un curent muzical; este un adevărat stil de viață ce nu poate fi la fel de ușor conturat ca stilul hippie, în ciuda asemănărilor lor. Alături de cele 60 de grupuri

*rock, din care jumătate proveneau din San Francisco, au apărut artiști care aveau numai puține legături, sau chiar nici o legătură cu muzica rock*<sup>27</sup>.

## **Totul este permis astăzi în numele „artei“**

Mulți oameni au astăzi comportări deosebite în două dintre domeniile lor de viață: „artă“ și „viața cotidiană“.

În lumea occidentală modernă, arta a devenit un fel de religie:

- artistul corespunde PREOTULUI,
- emisiunea și tendința lui pentru societate este MISIUNEA,
- opera de artă este PREDICA,
- atelierul, muzeul, teatrul, cinematograful și sala de concert sunt

TEMPLUL, iar prietenul artei este CREDINCIOSUL<sup>28</sup>.

În cadrul acestei forme moderne de idolatrie sunt acceptate lucruri care în viața de toate zilele ar fi respinse cu indignare. Dacă o chelneriță sau o funcționară de la un ghișeu s-ar comporta în fața clienților așa de nerușinat cum se comportă, spre exemplu, Nina Hagen și Wendy Williams, primele două ar fi date în judecată, ceea ce nu se întâmplă cu ultimele două. Dimpotrivă, în cotidiane renumite, ele sunt apreciate de „criticii de artă“ aproape pozitiv!

## **Muzica anilor 80: punk și new wave**

Este interesant că referitor la muzica anilor 80, doi autori văd muzica punk și new wave ca cea mai promițătoare muzică<sup>29</sup>.

În introducerea la articolul „Muzică pentru anii 80“, Eckhardt Schmidt scrie următoarele:

*„Rock-ul anilor 80 se caracterizează printr-o mare vitalitate și diversitate de tendințe; lucru curios totuși, fenomenul nu se însoțește de nici o înțelegere din partea eventualilor interesați, mai ales din cauza unei cenzuri foarte eficiente la nivelul mass-mediei. Temerile și tendințele autodistrugătoare care se manifestă în muzica anilor 80... vor putea tot mai puțin să fie refutate și îndepărtate de bunăvoie. Ele*

riscă de fapt să ajungă la o năvală a iraționalului sub formele lui cele mai sinistre... Punk-ul și new wave sunt în această privință seismografele vremurilor viitoare<sup>30</sup>.

El continuă zicînd:

„Revoluția punk, cea de a treia revoluție rock după rock 'n' roll și beat-rock, e probabil cea mai semnificativă din istoria rock-ului<sup>31</sup>.”

El numește patru caracteristici ale noii muzici:

### 1. O muzică anarhică

„Gesturile formației Sexpistols exprimă în totalitate revolta și gustul narcisist de autodistrugere; iritația provocată de atitudinea lor a persistat chiar și după ce grupul lor s-a dizolvat<sup>32</sup>.”

„Pe primul lor LP explodează cîntece precum „Anarchy in the U.K.‘, în care se spune:

*Eu sunt Anticristul,  
eu sunt un anarhist,  
nu știu ce vreau,  
dar știu cum pot să obțin<sup>33</sup>.*

Unul din refrenele aceluiași disc zice printre altele:

*„Există multe căi pentru a obține ceea ce vrei;  
eu am luat-o pe cea mai bună, eu am luat ceea ce rămîne,  
eu folosesc dușmanul, folosesc anarhia,  
mi-ar plăcea să fiu eu anarhia!”<sup>34</sup>*

„Sid Vicious cînta chitară bas în formația SEXPISTOLS. Fiind dependent de heroină, și-a înjunghiat în New York prietena sa Nancy, toxicomană și ea, și apoi și-a injectat o doză letală de stupefiante, după ce fusese eliberat din închisoare pe cauțiune<sup>35</sup>.”

O prietenă de-a lui Vicious a spus despre el: „Vicious a avut drept idol formația Stones. Greșeala lui a fost că el a vrut să se identifice cu acest inger al morții pe care-l alesese drept model. După cum îi spunea numele de Vicious (ceea ce înseamnă vicios, plin de patimi, rău, etc.), el a vrut să devină crud, rece, distrus...<sup>36</sup>”

### 2. O muzică realistă

Este aceea a formațiilor XTC, The Stranglers, The Clash.

„Unul din punctele de plecare ale valului punk a fost voința de a se

elibera de mecanismele de oprire foarte reale, și refuzul de a accepta drept „cadru de viață” singurătatea din marile orașe industriale<sup>37</sup>.

### 3. O muzică mistică

„Agresivitatea cu privire la celălalt și la tine însuși reprezintă pentru unul ca și pentru celălalt o amenințare de distrugere. În Anglia și în Statele Unite, muzica nouă se leagă de structurile tradiționale ale gândirii occidentale, atât la nivelul societății, cât și cel al individului. Trebuie pe de o parte să denunțe simbolurile false ale colectivității, și pe de altă parte să țintuiască la stîlpul infamiei minciunile cu care este hrănit eul. Fiind în imposibilitatea de a impune un nou ideal, protagoniștii noii muzici își pun speranța în venirea unui om nou, un om care nu va închide ochii asupra lui însuși și asupra lumii, care nu se va lăsa nici neutralizat, nici stricat, și va redescoperi în el însuși un teritoriu de multă vreme neexplorat. Introspecția va putea să dea într-un „trip” de oroare, coșmar sau într-o stare de euforie. Dar breakdown-ul, distrugerea omului exterior, este totuși condiția prealabilă pentru această nouă manipulare a întregii ființe (rațional și irațional) pentru a putea infrunta viitorul<sup>38</sup>.

### 4. O muzică futuristă

Formațiile de rock futurist descoperă „realitățile frumoase sau îngrozitoare ale vremurilor actuale și ale celor viitoare. În fața amenințării omului-mașină, silit să se adapteze sau să dispară, ei încearcă să-și sensibilizeze publicul pentru viața artificială și complet automatizată care îl așteaptă: Vreți să deveniți niște roboți, niște ființe reduse la un număr restrîns de gesturi și emoții, sau acceptați să pieriți ca niște specii pe cale de dispariție, ca dinozaurii individualismului și ai umanismului...?”<sup>39</sup>

### 5. Dispariția tabu-urilor

Ingeborg Schöber insistă asupra aspectului etic al muzicii anilor 80. Iată cîteva fragmente din articolul ei intitulat: „Masculin-feminin”:

„Nicăieri nu se vorbește așa de liber despre sex, și nicăieri nu apare el așa de liber ca în muzica rock. Dispariția tabu-urilor merge mină în mină cu muzica rock ca și, după cîte se pare, emanciparea.

*Nimeni nu pare să ia în serios și să realizeze egalitatea în drepturi atât de mult ca și cîntăreții rock și adepții lor, cel puțin dacă ne luăm după vocabularul lor. Dar, în același timp, nicaieri nu a fost păstrată așa de bine și de constant vechea și încă actuala ordine, nu au fost apărute obiceiurile tradiționale și răspîndite în popor sub masca progresului; pe de o parte este chemarea la eliberare, pe de altă parte ridicarea în slăvi a tradiției. O contradicție? Da și nu. Căci muzica rock reflectă mai bine ca orice formă artistică și culturală schizofrenia evidentă și morala ambiguă a societății. Ea afișează în același timp o poziție de avangardă și un imobilism dintre cele mai reacționare*<sup>40</sup>.

## 6. O muzică revoluționară

Rockul anilor 80 cere un nou limbaj.

Să mergem pînă la capăt! Să părăsim tradițiile!

Într-un capitol care se intitulează „Un limbaj nou pentru rock-ul anilor 80”, Simon Frith analizează la rîndul său revoluția punk, și ne reamintește că, „în calitatea lui de expresie a unei subculturi, rock-ul ilustra la început conștiința de clasă a tinerei clase muncitoare”<sup>41</sup>. Această definiție dă fără îndoială punk-rock-ului o dimensiune politică: „În argumentarea celor de stînga, muzica punk constituia un pas spre dezvoltarea unei conștiințe de clasă; fiind vorba într-adevăr despre o muzică a maselor, punk-ul reflecta obligatoriu, după părerea lor, un aspect precis al realității”<sup>42</sup>.

Noile forme de exprimare au fost „aspectul cel mai confuz al muzicii punk. Textele luau în bătaie de joc romantismul, frumusețea și aspectul general plăcut al textelor rock și pop. Prezentarea (părul vopsit, acele de siguranță) și sunetul (în special cel cîntat) urmăreau să șocheze, să provoace. S-a constatat însă în curînd că punk-rock-ul, prin pretenția de a cînta realitatea și prin acordurile repetate și ritmurile stereotipe, era limitat și urma regulile vechiului rock’n’roll. De aceea, în 1977, muzica punk s-a descompus în: punk utilitar și punk de avangardă”<sup>43</sup>.

Simon Frith conchide: „Sarcina viitoare a muzicienilor și a criticii va fi de a explica cum se produc efectele. Ca și ceilalți avangardiști, rocker-ii avangardiști urmăresc același lucru, și anume, de

*a descompune formele artistice. Dar ei sunt totodată și punk, și prin aceasta, în majoritatea cazurilor, nu prea versați tehnic și insuficient de sensibili. Muzica punk (altfel decât rock-ul progresiv al anilor 60) nici măcar nu emite pretenția că este o elită. Ceea ce face ca formații precum POP GROUP să fie progresiste stă în decizia cea mai excentrică: să facă muzică despre muzică. Principala atenție a anilor 80 nu este orientată prea mult spre numărul de discuri vândute, reclama firmelor, muzica de distracție, ci mai degrabă spre izolare, nepopularitate, domeniile marginale. Iar criticul muzicii rock are dintr-odată o misiune foarte hotărâtoare. El trebuie să explice de ce este așa de importantă această muzică. Misiunea va fi: Să mergem pînă la capăt! Să părăsim tradițiile!”<sup>44</sup>*

7. Există vreo legătură între hard-rock și neliniștile tineretului?  
Ce se va întîmpla în anii 80?

Următoarele expresii din citatele de mai sus au un limbaj clar:

Temeri, distrugere și autodistrugere; crimă și sinucidere; declanșarea iraționalului; anarhie; oprimare și eliberare; agresiune; distrugerea vechilor idealuri, nici un ideal nou; introspecția mistică în propriul suflet ca transă („trip”) a oroarei; coșmar sau excursie euforică de descoperire; omul ca mașină și robot al evoluției; schizofrenie și morală dublă; șoc și provocare; izolare, nepopularitate, marginalitate – să mergem pînă la capăt! Să părăsim tradițiile!

Suntem șocați și stăm uluiți în fața tabloului viitorului care este pictat de însăși o parte a tineretului de astăzi: punk și new wave, ca un seismograf, anunță o catastrofă!

8. Această catastrofă își are vestitorii ei:

CÎND dezgustătorul grup punk „Plasmatics”, la începutul anului 1981, a prezentat la Zürich spectacolul de violență, perversiune și groază (din repertoriul lor făcînd parte distrugerea Cadillac-urilor și a televizoarelor, zgomote de mitraliere);

CÎND spectatorii au întrerupt concertul, i-au izgonit pe cîntăreți de pe scenă prin bombardarea lor cu sticle<sup>45</sup>;

CÎND spectatorii au declarat apoi într-un interviu radio că a fost bi-

ne că au putut să distrugă casa de cultură, căci de fapt acesta a fost și mesajul grupului „Plasmatics“ – care trebuiau să secere ce-au semănat ;

CÎND un festival punk la începutul lui februarie 1981, în Berna, se soldează cu devastarea „Centrului Cultural al Tineretului“<sup>46</sup>;

CÎND fiecare spectacol este însoțit de scene de jaf și vandalism în diferite orașe din Europa,

ATUNCI toate aceste lucruri sunt o parte din efectele practice ale filozofiei hard-rock-ului.

Tinerii distrugători, la întâlnirile lor, precis că nu ascultă „concertele brandenburgice“ de Bach sau „Mesia“ de Haendel, ci ei consumă printre altele hard-rock – acasă, în concert și, datorită minicasetofoanelor, și pe stradă sau pe pista de schi!

Este însă viitorul fără speranță, fără soluții și fără muzică constructivă? Nu, căci există o alternativă la stilul de viață al culturii rock: viața creștină!

## VII. Alternativa : Stilul de viață al culturii rock sau viața creștină?

„Cultura este ansamblul manifestărilor spirituale și artistice ale unei comunități sau ale unui popor“. După cum am văzut în capitolul 2, cultura rock corespunde în mare măsură contraculturii care a luat ființă la sfârșitul anilor 50 și în anii 60. În cartea sa „*Cenușa Occidentului*“, sociologul Os Guinness se referă pe larg la cauzele și la dedesubturile acestei evoluții.

În primul capitol am prezentat cultura rock în legătura ei majoră cu problema tineretului, iar în cel de-al treilea, al patrulea și al șaselea capitol am scos în evidență câteva din caracteristicile ei, și apoi am confruntat-o cu valorile creștine în capitolele cinci și șase.

Dar ce înseamnă practic să ai o atitudine creștină și să devii astfel reprezentant al unei culturi creștine? Cum poți să-ți zidești viața „pe stîncă“, în loc s-o construiești „pe nisip“, așa cum face rocker-ul?<sup>2</sup> În scopul acesta este necesară o profundă schimbare a mentalității, o metamorfoză, o nouă orientare a întregii gândiri și deci și a comportamentului, precum și o intensivă preocupare cu Dumnezeu și cu Cuvîntul Său. În Biblie, Dumnezeu Se dezvăluie ca un Dumnezeu al păcii și nu al dezordinii!<sup>3</sup> În același timp, Sfînta Scriptură ne descrie cea mai mare problemă a omului: PĂCĂTOȘENIA sa!

Orice om are în natura sa tendința de a face răul, care poate îmbrăca diferite forme: nedreptate, răutate, egoism, neascultare, invidie, ceartă și înșelare, disprețuirea lui Dumnezeu, obrăznicie, dispreț, lăudăroșenie, stare de neîmpăcare și lipsă de dragoste.<sup>4</sup> Toți am cedat ispitei și am făcut răul. De aceea nu există nici o deosebire între oameni: toți au păcătuیت și sunt lipsiți de dreptatea și puritatea lui Dumnezeu.<sup>5</sup>

Elementele ateiste ale muzicii rock nu sunt decît o expresie a păcătoşeniei omului de astăzi. Păcatul este nerespectarea ordinii divine. Cea mai importantă consecinţă a păcatului este lipsa păcii:

LIPSA DE PACE CU DUMNEZEU (o căutare neîntreruptă a lui Dumnezeu şi a sensului vieţii);

LIPSA DE PACE CU SINE ÎNSUŞI (probleme psihice);

LIPSA DE PACE CU APROAPELE (probleme sociale) şi

LIPSA DE PACE CU CREAŢIA (probleme ecologice şi exploatarea naturii).

David ne arată cum, prin păcat, pacea din inima sa a fost înlocuită de nelinişte:

*„Ferice de cel cu fărădelegea iertată şi de cel cu păcatul acoperit! Ferice de omul căruia nu-i ţine în seamă Domnul nelegiuirea, şi în duhul căruia nu este violenţă! Cîtă vreme am tăcut, mi se topeau oasele de gemetele mele necurmăte. Căci zi şi noapte mîna Ta apăsă asupra mea; mi se usca vлага cum se usucă pămîntul de seceta verii“* (Psalm 32:1-4).

Dar cum se poate ajunge cu adevărat la pace cu Dumnezeu creator? El Însuşi ne oferă singura soluţie:

*„Fiindcă atît de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Său Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viaţa veşnică“* (Ioan 3:16).

Isus Cristos a venit pe pămînt ca Dumnezeu adevărat<sup>6</sup> şi Om adevărat<sup>7</sup>. El a fost ispitit în toate lucrurile ca şi noi, dar fără să păcătuiască<sup>8</sup>. El S-a umilit şi a murit pe cruce în locul nostru<sup>9</sup>. Pedepsa pe care o meritam pentru păcatele noastre, a purtat-o El.<sup>10</sup> Cu 700 de ani mai înainte de venirea lui Cristos, profetul Isaia a descris evenimentul şi tot ce înseamnă el pentru noi:

*„Dar El era străpuns pentru păcatele noastre, zdrobit pentru fărădelegile noastre. Pedepsa, care ne dă pacea, a căzut peste El, şi prin rănilor Lui suntem tămăduiţi“* (Isaia 53:5).

Tot aşa cum se plăteşte o datorie financiară a unui alt om, Isus Cristos a plătit vina păcatelor noastre şi a anulat acuzaţia<sup>11</sup> fiecărui om care crede în El.

Cum poate cineva să primească iertare pentru păcatele lui? Prin aceea că el își recunoaște vina înaintea lui Dumnezeu și o regretă. Lucrul acesta înseamnă să te pocăiești. Dumnezeu este răbdător și, în bunătatea Sa, El vrea să ne aducă la pocăință<sup>12</sup>:

*„Pocăiește-te dar de această răutate a ta, și roagă-te Domnului să ți se ierte gândul acesta al inimii tale, dacă este cu puțință“* (Fapte 8:22).

Chiar David a cunoscut calea pocăinței spre iertarea păcatelor:

*„Atunci Ți-am mărturisit păcatul meu, și nu mi-am ascuns fărădelegea. Am zis: Îmi voi mărturisi Domnului fărădelegile! Și Tu ai iertat vina păcatului meu“* (Psalm 32:5). Ioan ne explică cum sîngele lui Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu, ne curăță de orice păcat<sup>13</sup>, cu condiția să-l mărturisim: *„Dacă ne mărturisim păcatele, El este credincios și drept ca să ne ierte păcatele și să ne curețe de orice nelegiuire“* (1.Ioan 1:9).

Lucrul acesta înseamnă o adevărată întoarcere: în loc de a trăi mai departe fără Dumnezeu, se revine la viața plăcută înaintea lui Dumnezeu. Cine crede în lucrarea de mîntuire a lui Cristos cel răstignit și înviat (în trup), cine Îl primește și-L ascultă, este mîntuit prin harul lui Dumnezeu:

*„Dar tuturor celor ce L-au primit, adică celor ce cred în Numele Lui, le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu“* (Ioan 1:12).

Nimeni nu se poate mîntui singur, mîntuirea este darul lui Dumnezeu. Ea nu se poate nici cumpăra cu fapte bune, pentru ca nimeni să nu se laude înaintea lui Dumnezeu<sup>14</sup>.

În ce constă darul lui Dumnezeu? Credinciosul capătă viața veșnică<sup>15</sup> și are pace cu Dumnezeu:

*„Deci, fiindcă suntem socotiți neprihăniți (îndreptățiți) prin credință, avem pace cu Dumnezeu, prin Domnul nostru Isus Cristos“* (Romani 5:22).

Această pace cu Dumnezeu este baza unei vieți împlinite!

- Căci PACEA CU DUMNEZEU duce treptat
- la PACE CU SINE ÎNSUȘI (vindecarea crizelor sufletești),
- la PACE CU SEMENII (ura, invidia și egoismul trebuie să dispară;

înșelăciunea și nedreptatea trebuie reparate, acolo unde este posibil<sup>16</sup>), și  
- la PACEA CU NATURA (datorită luării în seamă a creației).

Această pace adâncă, care întrece orice pricepere<sup>17</sup>, va crește în omul credincios în Cristos, dacă el citește regulat Biblia și într-o stare umilă, dacă se roagă lui Dumnezeu, dacă cunoaște învățătura sănătoasă<sup>18</sup> și ia parte la viața unei adunări întemeiată pe principii biblice<sup>19</sup>. Biblia cere de la fiecare creștin să nu se potrivească duhului acestui veac și principiilor lui, precum minciuna, egoismul, invidia, trufia, mândria și lăcomia), ci să-și înnoiască ființa și mintea, spre a putea deosebi ce este plăcut lui Dumnezeu<sup>20</sup>.

De aceea, viața împlinită cu Cristos duce la o nouă atitudine față de politică, știință, literatură, artă și muzică!

Pentru că pacea lui Dumnezeu este semnul distinctiv al vieții creștine autentice, muzica bună ar trebui să fie și ea „MUZICĂ A PĂCII (adică muzică generatoare de pace!)“

## VIII. Muzica generatoare de pace

### Muzica spirituală și muzica lumească

În limbajul curent se folosesc referitor la muzică două expresii: muzică religioasă și muzică lumească. Muzica spirituală are un text inspirat din Biblie sau din învățăturile ei și este folosită în diferite întruniri creștine, religioase.

Biblia, la rîndul ei vorbește și ea de lucrurile spirituale și lucrurile lumii și separă limpede ceea ce vine de la Dumnezeu de ceea ce vine din lume. Conform sensului folosit de Sfînta Scriptură, LUMESC este tot ceea ce corespunde principiilor lui Satan, cum ar fi minciună, distrugere, egoism, idolatrie, dușmănie, gelozie, mînie, invidie, adulter, curvie, crimă, vrăjitorie<sup>1</sup>. La rîndul său, SPIRITUAL este tot ceea ce se face conform ordinii și principiilor lui Dumnezeu: tot ceea ce face un creștin în armonie cu Cuvîntul și cu voia lui Dumnezeu este spiritual. „Orice faceți, să faceți din toată inima, ca pentru Domnul, nu ca pentru oameni”<sup>2</sup>. „Deci, fie că mîncăți, fie că beți, fie că faceți altceva: să faceți totul pentru slava lui Dumnezeu”<sup>3</sup>. Spălatul vaselor nu este deci mai puțin spiritual decît cititul Bibliei. Predicarea nu este neapărat mai spirituală decît pregătirea mîncării, căci o predică în locul unei mîncări necesare nu potolește foamea<sup>4</sup>. Dar și gătitul poate să fie nespirtual dacă ne reține de la Cuvîntul lui Dumnezeu, cum a fost spre exemplu la Marta<sup>5</sup>.

Ce înseamnă acum aceste reflecții principale în evaluarea muzicii religioase și lumești? Încadrăm fără probleme în muzica spirituală niște compoziții cu texte religioase, de genul cantatelor sau oratoriilor lui Bach. Dar ce se întîmplă cu piesele pur instrumentale, precum concertul pentru trompetă și orchestră al lui Tomaso Albinoni (1671-1750), ca-

re are accente deosebit de vesele? El va înfrumuseța fără îndoială un serviciu religios de Paște sau o cununie religioasă, fără să afecteze deloc caracterul lor sacru. Prin contrast, muzica punk-rock ar fi, prin violența și agresivitatea ei, perfect nepotrivită unei asemenea întrebuințări. Unde se situează atunci granița între sacru și profan? De ce se poate clasa o muzică pur instrumentală de Albinoni drept spirituală și slujind spre onoarea lui Dumnezeu, nu însă o piesă agresivă, tot pur instrumentală, de punk-rock? De ce a fost posibil pentru Bach să pună texte spirituale pe muzica sa „lumească” pentru a o face acceptabilă pentru biserică? De ce, de-a lungul istoriei Bisericii, au fost preluate tot mereu cu succes melodii populare pentru punerea pe note a textelor religioase? De ce să nu fie posibil același lucru și cu muzica dură de punk-rock, de exemplu?

Pentru a putea răspunde la aceste întrebări, trebuie să vorbim despre ordinea creației lui Dumnezeu.

## Ordinea creației lui Dumnezeu

Dumnezeul cel viu și atotștiutor a creat Universul. El nu este un Dumnezeu al dezordinii, ci al păcii<sup>6</sup>. Noi putem recunoaște parțial ordinea lui Dumnezeu din creație prin propria observare a naturii. Legile naturii sunt o expresie a acestei ordini. Biblia ne mai dă și alte puncte de referință și descrie mai întâi ordinea creației lui Dumnezeu pentru om în relația lui cu Stăpînul Universului, cu aproapele său și cu binele și răul. Dumnezeu nu este un Dumnezeu al dezordinii, ci ordinea Sa crează PACE.

Cuvîntul evreiesc „shalom” este binecunoscut. Ca și cuvîntul grec „eirene”, pe lîngă „pace” mai înseamnă și „integralitate, totalitate, sănătate, echilibru, seninătate, calm, odihnă”<sup>7</sup>. Să medităm aici pe scurt asupra înțelesului cuprinzător al cuvîntului „shalom” și „eirene”:

INTEGRALITATE, TOTALITATE. Omul modern și cultura sa sunt lăuntric sfîșiți, neliniștiți, dezechilibrați și disperați: lipsesc liniștea și echilibrul lăuntric, pentru că adesea nu vrea să se mai recunoască că omul, și deci și arta lui, nu pot fi întregi și desăvîrșiți decît atunci cînd

este întreținută părtășia cu Dumnezeu cel viu, Creatorul. Pacea lui Dumnezeu vrea să pătrundă întreaga persoană a credinciosului, duh/spirit, suflet și trup, toate domeniile vieții sale, și prin aceasta și arta și muzica, spre a le întregi și desăvârși.

**SĂNĂTATE, ECHILIBRU.** Pacea lui Dumnezeu îl face pe cineva sănătos în sensul cel mai extins al cuvîntului: sub influența Cuvîntului lui Dumnezeu este însănătoșită întreaga ființă și întreaga viață a creștinului, activitatea sa creatoare în artă și în muzică, mediul său și cultura sa.

**SENINĂTATE, CALM, ODIHNĂ.** Pacea lui Dumnezeu aduce o seninătate, un calm sufletului pînă atunci neliniștit. Deși în viață mai există durere și suferință, totuși și în situațiile cele mai grele este posibil să rămîi liniștit, deoarece pacea lui Dumnezeu, care întrece orice pricepere<sup>8</sup>, ferește de disperare. Artă și muzică generatoare de pace contribuie în mod fundamental la seninătatea, calmul și odihna omului.

**INTEGRALITATEA, TOTALITATEA, SĂNĂTATEA, ECHILIBRUL, SENINĂTATEA, CALMUL, ODIHNA NU SUNT ACCESIBILE ÎN ACEASTĂ VIAȚĂ DECÎT ÎN MOD IMPERFECT, DAR ARTISTUL AR TREBUI CA ÎN ACTIVITATEA LUI CREATOARE SĂ TINDĂ SPRE ACEASTĂ STARE.**

Pacea, în sensul ei cel mai cuprinzător, este caracteristica cea mai importantă a ordinii creației lui Dumnezeu. De la căderea în păcat, care a deformat și perturbat ordinea creației, dar nu a distrus-o, planul de mîntuire al lui Dumnezeu a fost să restabilească pacea în tot Universul. Pacea lui Dumnezeu este strîns legată de **BUCURIE**<sup>9</sup>.

Fără pace, nu există o adevărată bucurie. Însă pace nu înseamnă în același timp plictiseală și dezinteres. Natura însăși este plină de **CONTRASTE**, de **DINAMISM** și de o **VITALITATE** care ne fascinează și ne stimulează.

Apoi, creația lui Dumnezeu afișează resursele unei **IMAGINAȚII INFINITE**. Extraordinara diversitate a formelor și aspectelor din univers n-a dat naștere la nici o confuzie; dimpotrivă, totul se armonizează și se ordonează pînă în cel mai mic amănunt. Creația lui Dumnezeu se mai caracterizează prin **ECHILIBRU** în cel mai cuprinzător sens al cuvîntului. Acest echilibru a fost perturbat de căderea în păcat, dar poate

fi restabilit pe baza lucrării de mîntuire a lui Isus Cristos. Intenția lui Dumnezeu n-a fost niciodată să distrugă ceea ce este bun, ci totdeauna să dezvolte, să întărească și să facă să crească tot ceea ce trăiește. Pentru viața sufletească a omului, Dumnezeu dorește DRAGOSTE, BUCURIE, PACE, RĂBDARE, BUNĂTATE, BUNĂVOINȚĂ, FIDELITATE, BLÎNDEȚE și STĂPÎNIRE DE SINE<sup>10</sup>. Aceste calități ale ordinii creației lui Dumnezeu dau frumusețea creației: „*Dumnezeu S-a uitat la tot ce făcuse; și iată că erau foarte bune*“<sup>11</sup>. În limba ebraică, cuvîntul „*tob*“, „*bun*“, are și sensul de „*frumos*“!

Aceste meditații ne conduc la concluzia că lipsa de pace, de bucurie, de imaginație, superficialitatea, monotonia, asprimea, duritatea, violența, agresiunea, răutatea, dezordinea vestimentară, dezechilibrul, urîtenia și distrugerea binelui nu au nici un loc în ordinea creației lui Dumnezeu, și deci nu pot fi evaluate pozitiv sau promovate în arta și în muzica generatoare de pace. Totuși, în măsura în care „ARTA IMPRIMATĂ DE PACE“ face parte dintr-o lume marcată de căderea în păcat, ea exprimă inevitabil tensiunea și violența; ori, pentru a fi conformă adevărului biblic, opera de artă trebuie să comporte și elemente ale păcii.

CREAȚIA LUATĂ CA ÎNTREG ESTE O LAUDĂ ADUSĂ LUI DUMNEZEU, ȘI AȘA TREBUIE DECI SĂ FIE ȘI ARTA, PRECUM ȘI MUZICA<sup>12</sup>.

Lucrul acesta era de la sine înțeles pentru Johann Sebastian Bach, căci el a scris deasupra titlului compozițiilor sale: „*Cu ajutorul lui Isus*“, „*Numai lui Dumnezeu I se cuvine onoare*“ sau „*În Numele lui Isus*“<sup>13</sup>.

## Ordinea creației lui Dumnezeu și muzica generatoare de pace

În Efeseni 5:19 și Coloseni 3:16, Biblia vorbește de cîntări duhovnicești. O altă versiune spune în Coloseni 3:16: „*Cu psalmi, imnuri și cîntări, după cum le dă Duhul, să cîntați prin har lui Dumnezeu în inimile voastre*“<sup>14</sup>. Se vede clar că aici este vorba de cîntece cu texte spirituale, intonate de creștini născuți din nou spre lauda și onoarea lui Dumnezeu. Deci Pavel nu se referă aici la muzică în general sau la muzica pur instrumentală.

Spre a evita confuzia dintre „*cîntările duhovnicești*“ din Biblie și

*muzica religioasă* din limbajul curent obișnuit, și spre a putea include orice fel de muzică, se va folosi în cartea aceasta noțiunea de „MUZICĂ GENERATOARE DE PACE“.

Așadar, în loc să ne străduim a face deosebire între muzica spirituală și cea lumească, e mai util să verificăm piesele muzicale pe baza caracteristicilor ordinii creației lui Dumnezeu. Dacă arta (poezie, literatură, arhitectură, sculptură, pictură, retorică, coregrafie, cinematografia) și muzica sunt în armonie cu ordinea creației, atunci arta și muzica spirituală sunt contrariul celor lumești, care disprețuiesc această ordine.

**ARTA ȘI MUZICA GENERATOARE DE PACE SUNT ÎN ARMONIE CU ORDINEA CREAȚIEI LUI DUMNEZEU.**

### **Cîteva caracteristici ale muzicii generatoare de pace**

Dintre toate felurile de artă, se pare că în domeniul muzical este cel mai greu să faci deosebire între muzica bună, sănătoasă, și cea rea, necreștină. Dintre toate felurile de artă, muzica ocupă un loc deosebit, deoarece toți oamenii au o legătură cu ea, ceea ce nu se poate spune despre celelalte feluri de artă.

Să vorbim mai întâi despre textele cîntecelor, și apoi despre partea pur muzicală a unei compoziții.

### **Textele cîntecelor din muzica generatoare de pace**

Este destul de simplu să se verifice dacă textele cîntecelor corespund sau nu ordinii creației lui Dumnezeu.

Trebuie să condamnăm orice text

- care este îndreptat împotriva lui Dumnezeu, Creatorul cerului și al pămîntului, și împotriva Cuvîntului Său, Biblia;
- care incită la disprețuirea părinților;
- care este murdar, necuviincios și echivoc;
- care distruge tot ce este adevărat, nobil, drept, pur și plăcut<sup>15</sup>;
- care are un limbaj neîngrijit.

**TEXTELE MUZICII GENERATOARE DE PACE, DIMPOTRIVĂ, TREBUIE**

- SĂ-L ONOREZE DIRECT SAU INDIRECT PE DUMNEZEUL BIBLIEI și să fie

- ADEVĂRATE,
- BOGATE ÎN CONȚINUT,
- CONSTRUCTIVE,
- FORMULATE CU GRIJĂ ȘI PRECIZIE.

- TEXTELE BIBLICE ÎL ONOREAZĂ PE DUMNEZEUL BIBLIEI în mod direct atunci când ele exprimă laudă lui Dumnezeu în felul psalmilor. Alte texte nu spun nimic de Dumnezeu, dar ele Îl onorează indirect, prin aceea că ele corespund ordinii creației. În această categorie pot fi incluse tot felul de cîntece, cum ar fi: cîntece populare, cîntece de dragoste, cîntece de copii, cîntece de drumeție, etc.

- Textele sunt ADEVĂRATE atunci când se bazează pe fundamentul adevărului biblic și nu contrazic realitățile vieții<sup>16</sup>.

- BOGATE ÎN CONȚINUT pot fi atît textele simple ale cîntecelor de copii și ale celor populare, cît și pretențioasele poezii puse pe note.

Textele a două cîntece creștine ne prezintă contrastul dintre sărăcia și bogăția conținutului :

„Spiritual”<sup>17</sup>

*Refren:*

*Cîntă totdeauna aleluia,  
Cîntă totdeauna aleluia,  
Cîntă totdeauna aleluia,  
Căci Domnul te învie.*

*1. Gîndește-te că odată va trebui să mori,  
Gîndește-te că odată va trebui să mori,  
Gîndește-te că odată va trebui să mori,  
Dar Isus te învie.*

*2. Auzi ce spune Isus tînărului bogat,  
Auzi ce spune Isus tînărului bogat,*

*Auzi ce spune Isus tînărului bogat:  
Vino după Mine.*

*3. Auzi ce spune Isus mai-marelui vameșilor,  
Auzi ce spune Isus mai-marelui vameșilor,  
Auzi ce spune Isus mai-marelui vameșilor:  
Astăzi intru în casa ta.*

*„Dumnezeu ne invită la o serbare“ de Manfred Siebold<sup>18</sup>  
(traducere liberă):*

*1. Viață în umbră, moarte treptată, dar ce câștig avem noi?  
Ură și indignare, suferință și lipsă: oare aceasta să fie totul?  
În timp ce întrebările ne mai rod, vine unul și strigă:  
Nu vă mai plîngeți, ascultați mai bine: există o veste bună!*

*Refren:*

*Dumnezeu ne invită la serbarea Sa!  
Să mergem și să spunem tuturor celor pe care-i vedem pe drumuri.  
Dumnezeu ne invită! După ce plecăm, să nu uitați aceasta.  
De ce mai așteptați? De ce nu porniți?  
Părăsiți toate celelalte ocupații!*

*2. În fabrici, în prăvălii mai sunt unii cumpărători;  
În clasele noastre, pe străzile noastre, unii își duc povara.  
Spuneți celor ce muncesc, celor ce se agită: Totul este gata!  
Spuneți celor ce dorm, celor ce aleargă: Este timpul!*

*3. Dacă vechii prieteni vor să ne rețină și să ne tragă deoparte,  
să le spunem cui slujim noi acum și să-L arătăm pe El.  
Iar dacă ne batjocoresc sau țină la noi, atunci, prin viața noastră,  
să-i invităm în tăcere la sărbătoare.*

*4. Se merită oare tot drumul și-oboșala,  
pînă cînd începe serbarea lui Dumnezeu?*

*Da, căci ea a început deja pentru cei ce sunt pe cale.  
Putem deja să cîntăm și să sărbătorim acum?  
S-a realizat deja ceva?  
Da, căci Domnul vrea să regenereze pămîntul  
și începe deja cu noi.*

În „Spiritual” se repetă atît în refren, cît și în strofe de trei ori același fragment de text și se încheie cu o scurtă afirmație. În prima strofă este reluată tema învierii din refren. În strofa a doua și a treia se face referire la două parabole binecunoscute, deși conținutul fiecăreia dintre aceste două parabole ar prezenta suficient material pentru un cîntec întreg.

Desigur, acest „Spiritual” a fost util poate ca improvizație spontană într-un serviciu religios, însă pentru preluarea lui într-un repertoriu muzical are un conținut prea sărac. În scopul acesta el ar trebui preluat, iar conținutul lui adîncit. Din păcate, lucrul acesta se potrivește pentru multe alte cîntece creștine!

Dimpotrivă, textul lui Manfred Siebald este atît în strofe, cît și în refren bogat în conținut și dă dovadă de o muncă minuțioasă. Acest cîntec al lui Siebald este de fapt cîntat cu mare plăcere de cei tineri.

Bogăția conținutului său nu este deloc o piedică în preferarea lui. În muzica clasică se întîlnește adesea punerea pe note a unor cuvinte izolate - de exemplu „Alleluia” al lui Mozart<sup>19</sup>. Ar fi greșit să vorbim aici de sărăcia textului, căci în primul rînd astfel de piese sunt în majoritatea cazurilor o parte a unei opere mai mari și mai complexe în conținut, cum ar fi corul „Halleluia” din oratoriul „Mesia” de Haendel sau „Alleluia” din „Exsultate, jubilate” de Mozart, iar în al doilea rînd bogăția muzicală are misiunea de a prezenta în toată profunzimea lui cuvîntul pus pe note.

- UN TEXT CONSTRUCTIV, edificator, ziditor sufletește, poate să-l trezească pe ascultător și să-i arate laturile negative ale vieții, dar conținutul, în unitatea sa, nu are un efect de întinare, de distrugere.

- UN TEXT FORMULAT CU GRIJĂ ȘI PRECIZIE nu trebuie neapărat făcut de un poet dotat. Dar cel ce scrie textul nu se mulțumește cu strofe schițate la repezeală, superficiale, pline de repetiții inutile, ci el le finisează la nivelul dotării sale lingvistice, se străduiește să aleagă cele mai bune cuvinte și formularea cea mai potrivită, pe scurt, el își dă toa-

tă osteneala să-și exprime cât mai bine gândurile.

Pentru poezii textelor cîntecelor creștine, psalmiștii vechitestamentali sunt un model. Ce bogăție, ce putere și ce profunzime a conținutului se află în psalmii lui David, ai fiilor lui Core și ai lui Asaf! Fiii lui Core, ca leviți, au fost cîntăreți în corul din templu, iar Asaf a fost dirijor de cor.

Cităm ca exemplu psalmul 67:

*Către mai-marele cîntăreților. De cîntat pe instrumente cu coarde.  
Un psalm. O cîntare:*

*„Dumnezeu să aibă milă de noi și să ne binecuvînteze,  
să facă să lumineze peste noi fața Lui,  
ca să se cunoască pe pămînt calea Ta,  
și printre toate neamurile mîntuirea Ta!  
Te laudă popoarele, Dumnezeule,  
toate popoarele Te laudă. - (Pauză)  
Se bucură neamurile și se veselesc;  
căci Tu judeci popoarele cu nepărtinire,  
și povățuiești neamurile pe pămînt.  
Te laudă popoarele, Dumnezeule,  
toate popoarele Te laudă.  
Pămîntul își dă roadele;  
Dumnezeu, Dumnezeul nostru, ne binecuvîntează,  
Dumnezeu ne binecuvîntează,  
și toate marginile pămîntului se tem de El“.*

Cum se ajunge la un spirit de discernămînt sănătos pentru a putea aprecia un text? Deosebirea clară dintre bine și rău se învață numai prin citirea regulată și atentă a întregii Biblii! Ea ne învață spiritul de dreptate, puterea de discernămînt și integritatea<sup>20</sup>. Minteă cititorului este înnoită<sup>21</sup>, iar cu ajutorul Duhului Sfînt<sup>22</sup> el învață să recunoască atunci cînd un text depășește granițele ordinii creației lui Dumnezeu.

## **Relația dintre text și muzică**

Se poate întîmpla ca un text rău să fie bine pus pe note, sau ca un text bun să nu fie prea bine pus pe note. Sau textul poate să aibă un limbaj îngrijit, și conținutul să fie totuși rău. Creștinul fidel Bibliei poate să aibă

îndrăzneala și să spună sincer atunci când conținutul sau forma limbajului unui text sunt rele și melodia este bună (sau invers).

**ÎN MUZICA GENERATOARE DE PACE, TEXTUL ȘI MELODIA SE COMPLETEAZĂ ȘI SE CONTOPESC ÎNTR-O UNITATE.**

## **Componenta muzicală a unei compoziții**

Este mai greu de apreciat componenta muzicală a unei compoziții, deoarece efectul general al elementelor muzicale, „MELODIE“, „ARMONIE“ și „RITM“ este adesea greu de descris. Oameni cu talente muzicale deosebite apreciază diferit aceeași piesă muzicală. Un rol deosebit în apreciere îl are și o experiență socială și culturală despre muzică, vârsta și locul de origine al ascultătorului, pregătirea lui muzicală, gustul și temperamentul lui. În cazurile îndoielnice, fiecare ascultător, în cadrul libertății sale personale, trebuie să rămână în cadrul limitelor pe care i le-a fixat Dumnezeu. În paginile care urmează vom încerca să definim, pe baza ordinii creației lui Dumnezeu, o serie de criterii folosite pentru evaluarea componentei muzicale a unei compoziții.

## **O muzică generatoare de pace**

Pentru ca melodia, armonia și ritmul unei compoziții să se integreze în ordinea creației lui Dumnezeu, disonanțele și tensiunile maxime ar trebui păstrate la un nivel acceptabil și să nu treacă de un anumit prag; ele trebuie să se dizolve într-o muzică generatoare de pace. Această relație dintre tensiune și dizolvare poate fi comparată cu stresul și tensiunea pe deoparte, și, pe de altă parte, cu liniștea și refacerea din viața zilnică. O viață fără tensiune este monotonă și, în final, produce depresie. Stresul permanent, fără refacere, este de asemenea distrugător. Măsura sănătoasă dintre tensiune și refacere din viața zilnică e o caracteristică a ordinii creației lui Dumnezeu care trebuie să se reflecte și în muzica generatoare de pace. După părerea mea, Bach, Haydn și Mozart de exemplu au găsit acest echilibru, în timp ce mulți adepți ai muzicii lui Wagner spun că aceasta îl antrenează pe ascultător într-o lume sonoră confuză, dezorientată și tensionată, fără a-l mai readuce la o muzică generatoare de pace<sup>23</sup>. După cum arată a treia, a patra, a șaptea

și a opta caracteristică negativă a culturii rock (descrise în capitolul al treilea), în viața și în compozițiile multor cântăreți rock lipsește echilibrul dintre tensiune și odihnă. Dimpotrivă, despre Johann Sebastian Bach citim următoarele: „*În inima lui domnea pacea și frumusețea*”<sup>24</sup>.

În multe concerte și piese muzicale rock nu are loc nici o revenire la muzica generatoare de pace, ceea ce se exprimă printre altele prin faptul că multe piese muzicale nu se termină cu un acord final, ci cu un crescendo lent care seamănă cu o dispariție a artistului, lăsându-i pe ascultători descumpăniți.

**MUZICA GENERATOARE DE PACE SE CARACTERIZEAZĂ PRIN ECHILIBRUL DINTRE TENSIUNE ȘI DIZOLVAREA EI ÎN PACEA MUZICALĂ.**

## **Echilibrul**

Echilibrul, în adevăratul înțeles al cuvântului, este o caracteristică principală a unei vieți sănătoase în general și drept urmare și a muzicii generatoare de pace. Așa cum am amintit mai înainte, este necesar să ne referim la echilibrul dintre tensiunea muzicală și dizolvarea ei, și mai departe, la echilibrul efectului muzicii asupra ascultătorului: Se adresează ea omului în întregime (duhului, sufletului și trupului), sau este preferat un domeniu al ființei omenești?

Așa după cum dovedesc efectele ei (vezi capitolul al treilea), muzica rock și disco se adresează unilateral domeniilor sentimentului și trupului, în detrimentul spiritului și al minții. Ea nu se adresează în egală măsură tuturor domeniilor ființei omenești și, în mare măsură, este o muzică unilaterală (dând trupului prioritate asupra spiritului) din care lipsește echilibrul ordinii creației lui Dumnezeu.

**MUZICA GENERATOARE DE PACE IA ÎN SEAMĂ OMUL ÎNTREG CA UNITATE ȘI SE ADRESEAZĂ SPIRITULUI, SUFLETULUI, SENTIMENTULUI ȘI TRUPULUI.**

Potrivit lui Jimmy Page, virtuosul chitarist al formației hard-rock LED ZEPPELIN, concertele grupului său se bazează în esență pe *vo-lum, repetiție și ritm*<sup>25</sup>. Aceste trei elemente caracterizează într-o măsură mai mare sau mai mică toată muzica rock. În ce relație se află ele cu ordinea creației lui Dumnezeu?

## **Volumul**

Volumul se măsoară în decibeli: peste 80 decibeli<sup>26</sup> este considerat neplăcut, peste 90 decibeli dăunează funcției auditive a urechii. Există o normă de protecție a muncii (referitor la auz) și aceasta nu permite expunerea muncitorilor din industrie, pe un timp mai mare, la un zgomot ce depășește 90 decibeli. La spectacolele rock și în discoteci se măsoară normal între 93 și 105 decibeli, căci hard-rock-ul folosește un volum mare, spre a acționa direct asupra corpului, iar prin aceasta să trezească anumite sentimente. Într-o discotecă din Berna, când, spre a proteja auzul tinerilor, a fost redus volumul difuzoarelor, aceștia au început un fel de grevă în sală, deoarece muzica nu mai avea efectul obișnuit<sup>27</sup>. Consecințele volumului mare al difuzoarelor sunt tulburări auditive (ajungându-se chiar la surzire) la un mare număr de ascultători de muzică rock. Aici avem de-a face cu un element clar distrugător, care nu ține cont de sănătate și de starea de confort - caracteristici ale ordinii creației divine.

**VOLUMUL MUZICII GENERATOARE DE PACE NU INFLUENȚEAZĂ NICIODATĂ SĂNĂTATEA ȘI STAREA DE CONFORT A CÎNTĂREȚILOR ȘI ASCULTĂTORILOR.**

## **Elementul repetiției**

Repetarea monotonă și permanentă a unor părți din text, melodie, acorduri și ritm își are originea în muzica popoarelor primitive. Ea ne reamintește și de repetarea continuă a formulelor sacre (mantra) la budisti, prin care ei pătrund în alte sfere ale conștiinței pentru a-și găsi acolo mîntuirea. Repetarea neîncetată este o caracteristică izbitoare a muzicii rock și produce monotonie în muzică, are efectul amețitor al stării de beție, iar împreună cu ritmul dur și volumul crescut poate duce la uitarea de sine și la stări de extaz inconștient, precum și la transă.

Repetarea monotonă contrazice bogăția de invenție a muzicienilor care respectă ordinea creației și este o expresie a sărăciei în exprimare muzicală.

În poezia biblică, Psalmul 136 este un exemplu de repetiție corectă: reluarea aceluiași refren permite poetului să scoată în relief gîndul lui Dumnezeu și să dea o structură întregii lucrări.

MUZICA GENERATOARE DE PACE RECURGE UNEORI LA REPETIȚIE PENTRU A SUBLINIA DIFERITELE ASPECTE ALE MESAJULUI, DAR FĂRĂ A DEVENI VREODATĂ MONOTONĂ.

## Ritmul

Ritmul este modul de repartizare a elementelor armonice și melodice în raport cu ritmul sau cadența și cu măsura compoziției. În muzica rock, bateria este angajată ca grup ritmic, spre a scoate în relief cadența de bază și variațiile ei, sau, după felul muzicii popoarelor primitive, să-l treacă pe primul plan prin lovituri dure. Prin aceasta ia ființă un dezechilibru care suprimă inhibițiile, întărind în același timp impactul elementului repetițiilor monotone și adresându-se unilateral trupului, ceea ce poate duce tocmai la efectele descrise mai înainte.

CU TOATE CĂ RITMUL ESTE PREZENT ÎN MUZICA GENERATOARE DE PACE, EA NU LASĂ NICIODATĂ CA BĂTĂILE RITMULUI SĂ DOMINE ÎN DETRIMENTUL ECHILIBRULUI ȘI AL BOGĂȚIEI DE INVENȚIE.

## Melodie și armonie

Melodia este o succesiune de sunete, ordonată după schimbările de acorduri și de ritm; armonia (relația între sunete) se exprimă prin intervale și acorduri.

În melodia și armonia muzicii rock se remarcă frecvențele repetări de sunete și acorduri; menționăm aici rolul „ostinati”-ilor melodice și armonice (termenul „ostinato” desemnează repetarea neîncetată a aceluiași motiv muzical).

Muzicologul D. Hartwich descrie această tehnică astfel: Piese de rythm and blues, avînd o mare densitate emoțională, sunt destul de sărace pe planul informației armonice, ca de fapt întregul rock'n 'roll, muzica agresivă a formației Rolling Stones și la modul general toată muzică contestatară. O examinare mai atentă ne permite să constatăm că *„densitatea informației armonice scade pe măsură ce crește excitația prin alte mijloace precum dublarea valorii notelor, „off-pitch” (părăsirea de către cîntăreț a înălțimii definite a sunetelor) sau crește-*

rea volumului. Un caz extrem al acestui fel de muzică este piesa grupului Rolling Stones „Going Home”; în această înregistrare (durată: 11 minute 35 secunde), ultimele șase minute sunt consacrate unor variante ale unui și aceluiași acord. Celelalte elemente trezesc impresia unei mari febrilități, iar cîntărețul, care nu mai pronunță decît silabe sau cuvinte încoerente, „aproape a renunțat la orice comunicare verbală” (Baacke)<sup>28</sup>.

MELODIA ȘI ARMONIA MUZICII GENERATOARE DE PACE ARATĂ O BOGĂȚIE LA NIVELUL FORMELOR, VARIATIILOR ȘI AL INFORMAȚIEI SONORE.

## Formele expresiei muzicale

Îl cităm iarăși pe muzicologul Dörte Hartwich, care opune idealul de expresie a muzicii rock idealului de frumusețe a muzicii din secolele 17-19:

„Toți autorii care se interesează îndeaproape de muzica pop... au arătat că efectele și mijloacele de exprimare utilizate sunt diametral opuse celor ale muzicii europene<sup>29</sup>.”

„Într-adevăr, adepții muzicii rock resping în mod general muzica clasică, pe care o găsesc „scorțoasă”, „forțată”, rece, vrînd fără îndoială să spună prin aceasta că este „mai disciplinată”. Se pare că una din principalele cauze ale valului pop a fost refuzul oricărei autorități și al oricărei ordini, tendință care crește tot mai mult. O operă de artă în sensul tradițional este autoritară prin ea însăși. Ea trebuie să poată fi descifrată și interpretată după gîndul autorului și spiritul timpului său. Cine vrea să facă lucrul acesta se va vedea supus constrîngerilor inerente ale operei, la fel ca și cel ce vrea s-o asculte „cu respect”<sup>30</sup>.”

Muzica rock derivă din jazz, și muzicologul le atribuie aceleași caracteristici:

În domeniul RITMULUI, jazz-ul și rock-ul opun „off-beat-ul” ritmurilor fixe ale muzicii baroce, clasice și romantice. „Off-beat-ul” provoacă conflicte prin faptul că solistul opune propriul său ritm ritmului de bază<sup>31</sup>. Tehnica off-beat-ului are un puternic efect de dispariție a inhibițiilor, ajungîndu-se la abandonarea de sine<sup>32</sup>.

INTONAȚIA se caracterizează printr-o înălțime a sunetului impre-

cisă („off-pitchness“); în domeniul producerii și emisiei vocale sau instrumentale, rock-ul ascultă de legi și de idealuri deosebite de cele care inspiră muzica europeană. El folosește de exemplu „smears“ (cuvânt care înseamnă mînjire, ungere), sunete separate care se contopesc unul în altul datorită unei intonații „impure“, producînd astfel un efect de „glis-sando“; mai trebuie notată folosirea a „dirty notes“ (note murdare) care, datorită impreciziei lor, produc efecte similare. Astfel, prinși în cîmpul de forță dintre două stiluri diferite, ascultătorii sunt impresionați mai ales de formele ritmice ale rock-ului, de tehnica sa de manipulare (asprime, comprimare, expirație sau presare a sunetelor) ca și de „off-pitch“ sau de strigătul extatic, toate constituind forme de comunicare foarte elementare<sup>63</sup>.

Este de asemenea interesant să se compare înregistrările făcute în studiouri cu cele făcute direct în timpul spectacolului. „Satisfaction“ - piesă înregistrată de Rolling Stones este exemplară în sensul acesta, deoarece înregistrarea în direct („live“) dezvăluie *„faptul că muzicienii inspirați și stimulați de public au o tendință netă de a aluneca spre off-pitch și off-beat“*<sup>64</sup>.

*„Succesul muzicii pop asupra unei întregi generații se explică fără îndoială prin faptul că ea procură ascultătorilor, prin intermediul cîntărețului interpus - acest mijlocitor necontrolat și extatic -, niște experiențe totodată puternice și primitive, dar imposibil de realizat în cadrul vieții cotidiene. Adeptul muzicii pop pare astfel să-și satisfacă atît nevoia neînfrînată de senzații, cît și o nevoie nu mai puțin imperioasă de aventură. De fapt, aceasta declară o revistă de muzică pop: „Ar trebui în sfîrșit să existe cîntăreți care să se tăvălească pe jos și să urle în luminile pîlpîitoare, cu microfoane în gură și în nas“. Autorul citatului ilustrează foarte bine dorința de exprimare, setea de evenimente și de senzații a tinerei generații. Asemenea exigențe anulăază obligatoriu revendicările de ordin pur artistic, care de atunci se alătură în „podul“ istoriei idealurilor muzicii baroce, clasice și romantice în materie de armonie, complexitate, diferențiere și structurare“*<sup>65</sup>.

D. Hartwich estimează în plus că *„entuziasmul pentru muzica pop poate fi interpretat ca un fenomen de pubertate ce caracterizează toate țările industrializate“*<sup>66</sup>.

Idealul de frumusețe a muzicii europene din secolele 17-19 nu are în

mod evident nimic comun cu voința de exprimare cu orice preț care marchează muzica rock<sup>37</sup>.

**MUZICA GENERATOARE DE PACE SE CARACTERIZEAZĂ PRIN RITM, INTONAȚIE ȘI PRODUCEREA SUNETULUI CU AJUTORUL FORMELOR DE EXPRIMARE ORDONATĂ, CARE NU SUNT ARTIFICIALE, NENATURALE SAU RIGIDE, CI LIBERE ȘI DISCIPLINATE.**

**COMPOZITORII, INTERPREȚII ȘI ASCULTĂTORII, ÎN DORINȚA LOR DE EXPRIMARE, ÎȘI PĂSTREAZĂ STĂPÎNIREA DE SINE<sup>38</sup>.**

**Efectele muzicii generatoare de pace asupra trupului și sufletului**

Dacă o anumită piesă muzicală sau chiar un stil de muzică, ca de exemplu punk-rock, excită, neliniștește, face nervoși, apasă pe cei mai mulți dintre ascultători și îi duce spre gânduri și stări sufletești negative, distrugătoare și întunecate, sau incită chiar la extaz și la violență (ca de exemplu distrugerea mobilierului), atunci este de condamnat. Așa cum se explică în capitolul trei, la marile concerte rock se poate observa o stare apropiată de inconștiență și de transă rituală<sup>39</sup>. După cum se știe, extazul este o stare de beție a simțurilor, în care omul își pierde controlul asupra simțurilor lui. Muzica rock poate desființa inhibițiile normale și acționa hipnotic, transpunându-i pe ascultători în transă. Hipnoza este un somn obligat, o stare somnolentă, care poate fi produsă artificial prin sugestie. Transa este o stare asemănătoare somnului (la mediumii spiritiști), o stare de buimăceală și o stare tranzitorie spre somn. Publicul rock caută adesea să asculte această muzică din cauza efectului amețitor pe care îl produce. Sub influența acestei muzici se poate ajunge la o completă uitare de sine.

**MUZICA GENERATOARE DE PACE NU ACȚIONEAZĂ NICI HIPNOTIC, NICI AMEȚITOR, NU DUCE LA EXTAZ DISTRUGĂTOR ȘI LA TRANSĂ, CĂCI LUCRUL ACESTA ESTE ÎN CONTRADICȚIE CU FAPTUL CĂ STĂPÎNIREA DE SINE E O ROADĂ A DUHULUI SFÎNT<sup>40</sup>.**

**MUZICA GENERATOARE DE PACE PRODUCE EMOȚII PRO-**

FUNDE, LINIȘTEȘTE ȘI BUCURĂ CÎNTĂREȚII ȘI ASCULTĂTORII, DAR ÎI ȘI ÎNVAȚĂ, ÎI CONVINDE ȘI-I CORECTEAZĂ<sup>41</sup>. ÎN PLUS, EA TREBUIE SĂ REDUCĂ TENSIUNILE ȘI SĂ-I ÎNDEMNE PE ASCULTĂTORI LA MEDITAȚIE. EA ESTE LA ORIGINEA UNEI BUCURII DE A TRĂI ȘI A UNUI DINAMISM CARE ÎL ONOREAZĂ PE DUMNEZEU<sup>42</sup>. EA AR TREBUI ÎN PLUS SĂ CREEZE O ANUMITĂ SOLIDARITATE ÎNTRE TOȚI<sup>43</sup>.

ORICE MUZICĂ GENERATOARE DE PACE ÎNFRUMUȘTEAZĂ VIAȚA ȘI ARE UN EFECT PURIFICATOR ASUPRA TRUPULUI ȘI SUFLETULUI!

La începutul acestui capitol s-a pus întrebarea, de ce de-a lungul istoriei Bisericii, de exemplu în timpul Reformei, a fost posibil să se adapteze texte spirituale unor melodii populare, spre a obține cîntări religioase frumoase și iubite, și de ce astăzi nu mai este posibil lucrul acesta, de exemplu cu punk-rock-ul dur.

Mai întii trebuie spus că nu este permisă deducerea unui principiu cu valabilitate generală din istoria de formare a vechilor cîntări religioase. Faptul că mai demult a fost posibilă preluarea în masă a melodiilor populare nu îndreptățește deloc faptul că și astăzi s-ar putea face autumat același lucru. De ce nu?

Motivul real constă în aceea că melodiile populare din timpul Reformei sau muzica laică a lui Joseph Haydn erau o muzică generatoare de pace, care se încadra în ordinea creației lui Dumnezeu, pe cînd, de exemplu, muzica punk-rock calcă în picioare această ordine. Prima întrebare trebuie deci să sune: Corespunde o compoziție ordinii creației? Numai cînd această condiție este împlinită, se poate lua eventual în discuție adaptarea unui text pe muzica respectivă.

## Elemente de apreciere a unei opere de artă

În cartea sa „*Arta și Biblia*”<sup>44</sup>, Francis Schaeffer dă patru criterii de apreciere a unei opere de artă:

- PERFORMANȚA TEHNICĂ a artistului,
- INTEGRITATEA sa, adică sinceritatea cu care o operă de artă exprimă ceea ce gîndește artistul referitor la realitate,

- CONȚINUTUL INTELECTUAL, CONCEPȚIA DESPRE LUME, care se observă în opera de artă, și

- INTEGRAREA MESAJULUI ÎN MEDIU. Analiza se referă aici la relația între conținut și forma mesajului; calitatea unei opere depinde într-adevăr într-o mare măsură de capacitatea artistului de a integra cu-tare element particular într-un ansamblu care este purtător al unui me-saj dat, adică în termeni tehnici un mediu de vehiculare a mesajului.

În aprecierea unei opere de artă sunt necesare încă trei noțiuni:

- FORMA și CONȚINUTUL constituie împreună FORȚA unei opere de artă.

## Exemplul sculpturii lui Michelangelo: „Pieta“

Spre o înțelegere mai bună a criteriilor de apreciere ne vom ocupa pe scurt de o sculptură: „Pieta“ a lui Michelangelo (1498-1499), creată pen-tru capela mormântului cardinalului Jean Bilheres de Lagronlas, și care acum se află în biserica Sfântul Petru din Roma, ne slujește drept exemplu din sculptură.

- PERFORMANȚA TEHNICĂ a lui Michelangelo (la vârsta de 23 de ani) este extraordinară: atât specialistul, cât și profanul admiră prelu-crarea neîntrecută a marmurii și redarea îngrijită a fiecărui amănunt. *„Sub mina sculptorului, marmura a devenit foarte ușoară și dă im-presia că ar fi imaterială. Trupul Celui mort - reflectă cu mușchii, vasele sanguine și nervii lui cea mai perfectă formă omenească - lu-minează ca un cristal. S-a mai reprezentat vreodată un corp mort în-tr-un mod mai frumos?“*<sup>45</sup>

- Cu „Pieta“, Michelangelo a tratat o temă cunoscută oamenilor din vremea lui<sup>46</sup>. Citatul următor dovedește INTEGRITATEA lui Michelangelo:

*„Cînd Condivi, biograful lui Michelangelo, l-a întrebat pe bătrî-nul maestru despre figura feciorelnică evidentă a Maicii Domnului, el a primit un răspuns din care reiese cucernicia care l-a însuflețit pe sculptor în timpul lucrului, și care era prezentă și după o jumătate de secol: „Nu știi“, a spus Michelangelo, „că femeile caste rămîn mult mai proaspete decît acelea care nu sunt? Dar cu atît mai mult o fe-cioară, în sufletul căreia nu s-a găsit vreodată nici cea mai mică poftă păcătoasă! Nu trebuie să credem că i-a venit în ajutor puterea*

divină, pentru ca puritatea netrecătoare a Maicii Domnului să apară cu atît mai clară lumii?<sup>47</sup>

- CONȚINUTUL INTELECTUAL al statuii „Pieta” este închinarea adusă Mariei și lui Cristos de către catolicismul dinainte de Reformă. Prin aceasta, Michelangelo împărtășește CONCEPTIA DESPRE LUME a catolicismului. El a creat o Marie cu fața neatinsă de vreme a unei tinere, vrînd să exprime prin aceasta puritatea nepieritoare a Maicii Domnului. Spectatorul fidel Bibliei, privind Pieta, nu poate împărtăși această închinare înaintea Mariei, deoarece Sfînta Scriptură nu vorbește nicăieri despre puritatea nepieritoare a Mariei și nu îndreptățește închinarea adusă Mariei<sup>48</sup>.

- INTEGRAREA MESAJULUI ÎN MEDIU, unitatea dintre formă și conținut, sunt realizate în Pieta într-o formă ideală. Marmura ca mediu (material) și forma tridimensională a sculpturii se potrivesc cel mai bine pentru reprezentarea motivului Pietei, care a fost tratat în mod repetat de pictori înaintea lui Michelangelo. *„În timp ce ceilalți maeștri au pictat un tablou mai mult sau mai puțin expresiv al durerii și al morții, Michelangelo a redat acest motiv dintr-un unghi cu totul nou. O madonă tînără și înfloritoare ține în brațe pe Cristos mort ca pe un copil. Toată durerea ei este transformată în frumusețe, toată suferința ei în încredere... Ora cea mai întunecată din viața Fiului omului lasă să apară imaginea mîntuirii, și ultimele Sale cuvinte de pe cruce par a mai fi încă pe buzele Sale: „S-a îndeplinit”<sup>49</sup>.*

- Pieta este o operă de artă cu o FORMĂ minunată și cu un CONȚINUT impresionant. Cel care o privește nu se poate sustrage FORȚEI operei.

## Aprecierea pieselor muzicale

Cele patru criterii pot fi folosite și la aprecierea compozițiilor muzicale și a interpretării lor.

### Performanța tehnică a compozitorului și a interpreților

Mai întâi trebuie să ne punem întrebări legate de performanța tehnică a compozitorului: A prelucrat el piesa îngrijit? Este ea bine construită în privința melodiei, armoniei, ritmului și a mijloacelor muzicale? Instrumentele au fost folosite în mod corespunzător? A dat compozitorul lucrării sale o formă convingătoare? În prezentarea unei piese muzicale poate fi apreciată performanța tehnică a dirijorului și a cântăreților ce o interpretează, iar la producerea unui disc joacă în plus un rol deosebit tehnicianul de sunet din studiou.

### Integritatea compozitorului și a interpreților

Integritatea compozitorului și a colaboratorilor acestuia se poate aprecia mai ales în muzica cu texte (lied sau cor), dar și în piesele pur instrumentale. Își exprimă sincer compozitorul sentimentele și gândurile, sau scrie numai piese comerciale, care vor plăcea unei anumite categorii de ascultători și care se pot vinde bine? Este interpretul pe deplin convins de ceea ce cântă, și dorința lui sinceră este de a reda cât mai bine mesajul piesei? Sau pe el nu-l interesează decât renumele? Vrea el să-și expună muzicalitatea și virtuozitatea?

Referitor la integritatea interpretului se povestește următoarea întâmplare: „*La o repetiție generală a oratorului Messia de Haendel la New York, o mare cântăreață trebuia să cînte celebra arie: „Eu știu că Mîntuitorul meu este viu”. Suna minunat; corul, sute de cântăreți se uitau nerăbdători la directorul muzical care se apropia de artistă. Ce-i va spune acum? se întrebau ei. „Doamnă, aveți o voce minunată și o tehnică vocală perfectă. Numai că nu știți că Mîntuitorul dumnea-voastră este viu*”<sup>50</sup>.

## **Conținutul intelectual și concepția despre lume (mesajul)**

Conținutul și concepția despre lume inclusă într-o compoziție se pot aprecia cel mai ușor pe baza textului cîntecului, dar și partea pur instrumentală a unei compoziții reflectă modul de înțelegere a lumii de către compozitor. S-a meditat asupra conținutului și a fost el exprimat convingător? Din punct de vedere biblic este el adevărat, sau fals? O piesă muzicală poate avea și o valoare pur estetică și să transmită un sentiment, fără a exprima un conținut intelectual care să poată fi înțeles ușor.

## **Integrarea mesajului în mediu**

Acest criteriu este foarte important pentru o muzică care vrea să transmită ascultătorilor, prin textele cîntecelor, un anumit mesaj. Corespunde muzica conținutului textelor, sau merge împotriva lui? Aici trebuie reamintită relația dintre text și muzică: un text prost, bine pus pe note, sau o muzică proastă cu un text bun, reduc calitatea întregii lucrări. De-a lungul istoriei muzicii s-a întîmplat ca unii compozitori excepționali să fie nevoiți să lucreze cu libretiști slabi. Cu toate acestea, lucrările lor au o valoare durabilă, deoarece muzica, deosebit de frumoasă, te face să treci cu vederea textul banal. Mai trebuie întrebat dacă textul este pentru compozitor un mijloc prin care el își exprimă muzica, adică dacă vocea interpretului este folosită ca un instrument muzical, sau dacă cuvintele trebuie prezentate ascultătorului într-un mod cît mai clar ca să fie înțelese. Ambele posibilități își au îndreptățirea lor.

Și în muzica pur instrumentală trebuie realizată integrarea: Mesajul muzical este exprimat prin mijloace corespunzătoare? Sunt folosite instrumentele după caracterul lor?

## **Forma, conținutul și forța unei compoziții**

Ca și în sculptură și în pictură, conținutul și forma constituie forța unei compoziții.

## Este muzica neutră?

Într-o revistă de muzică și artă creștină se putea citi: „*Nimic, nici o muzică nu este de fapt bună sau rea, ci ea este tot așa de bună sau tot așa de rea ca oamenii care sunt angajați în ea*“.

Într-o carte putem citi: „*Muzica ca atare nu poate fi nici ,creștină’ și nici ,necreștină’; ea este pentru început o formă artistică obiectivă, liberă, ,căreia trebuie să i se admită neutralitatea filozofică*“<sup>51</sup>.

Referitor la primul citat trebuie spus că muzica există numai datorită oamenilor care s-au angajat în ea. Nu există muzică neutră, independentă de oamenii care s-au angajat în ea. Fiecare piesă muzicală cântată, fiecare muzică prezentată este un mesaj care acționează asupra ascultătorului. Muzica cântată nu este niciodată neutră! Chiar și numai un acord poate fi cântat la pian de abia atins cu degetele sau în fortissimo: mesajul și efectul asupra ascultătorului sunt diferite. La rîndul ei, nici partitura unei piese muzicale nu e neutră, căci în ea este inclus mesajul piesei. Chiar și atunci cînd ea lasă mult loc interpretului, acesta nu poate, de exemplu, să cînte armonios o serie de acorduri disonante.

Un artist veritabil are o filozofie proprie, bine justificată. El nu poate compune decît conform acestei filozofii. Dacă pentru el Universul e o mașinărie stupidă, impersonală și autodistructivă, atunci compozițiile sale vor exprima această convingere într-un limbaj muzical. Dacă însă compozitorul se bucură de armonia desăvîrșită din creație, atunci muzica sa va reflecta această bucurie și armonie. Din aceste motive, în mare măsură, „nu i se poate atribui muzicii o neutralitate filozofică“.

Textele cîntecelor exclud și mai clar neutralitatea unei compoziții. Textele nu sunt niciodată neutre. Într-o lucrare muzicală bună, limbajul muzicii și cel al textului se armonizează și se completează reciproc<sup>52</sup>.

Pe baza unei comparații dintre Beatles și Bob Dylan, D. Hartwich ne arată cum muzica și textul sunt purtătorii informației, și ca urmare nu pot fi neutri: „*Se pare că muzica este pentru Bob Dylan numai un mijloc de transport, un vehicul al mesajului verbal, cu totul altfel este însă la Beatles-i, care, așa cum am văzut, au făcut din muzică purtătorul informației, atunci cînd credeau că prin cuvînte au atins limita permisă. Textul lui Dylan este mult mai clar; autorul se bazează pe puterea cuvîntului, iar dezinteresul său în prelucrarea muzicală se arată atunci cînd se analizează materialul strofelor și al re-*

frenului. El nu compune o melodie nouă pentru strofe, preia tot materialul melodic din refren, iar când, datorită inegalității în lungime a strofelor, are nevoie de mai multe note, este repetată melodia pentru aceste prelungiri necesare. Acesta este stilul cîntărețului de folk protestatar, pentru care textul are prioritate.

Aceeași lipsă de elaborare, de prelucrare caracterizează și acompaniamentul. În timp ce Beatles-ii nu neglijau nici un mijloc de exprimare muzicală, spre a sublinia în toate amănuntele cele intenționate a fi exprimate, Dylan se mulțumește cu acorduri de chitară arpegiate și interludiu de muzicuță, fără a încerca să producă iluzii. La Dylan muzica are numai funcții complementare și acompaniatoare; lucrul acesta fiind valabil și mai tirziu, când el și-a procurat o orchestră, care se folosea de o mulțime de instrumente amplificate electronic. Dylan se bazează pe torențele sale de cuvinte, cărora un critic le atribuia efecte amestecate, în absența oricărei muzici și a oricărui drog<sup>53</sup>.

Criticul de artă H.R. Rookmaaker spune și el că muzica nu este neutră: „Dacă un disc se află pe primul loc pe lista de „hit-parade“ (mă refer aici la muzica rock și pop), el e ascultat de mulți. Atunci e neapărat necesar să se analizeze importanța și conținutul lui, cât și efectele pe care el le are asupra ascultătorilor. Lucrul acesta trebuie făcut nu numai în legătură cu sensul direct al unui cuvînt, al unei măsuri sau al textului. Prin efectele combinate ale melodiei, ritmului și armoniei, muzica este expresivă, adică ea exprimă o mentalitate, o comportare, un fel de a gândi și de a simți o anumită apropiere de viață și realitate. Cum reacționăm noi la muzică? Modul nostru de a vedea nu e fără semnificație. Prin reacția noastră noi declanșăm mici valuri, care ne influențează timpul. Cu cât valoarea artistică a discului e mai mare, cu atît mai importantă e analiza. Ce facem noi cu muzica a cărei „energie“ provine din lume, care este fără lege și exprimă incertitudine, ba chiar disperare? Muzica face parte din mediul nostru înconjurător, din stilul nostru de viață, deci din noi înșine<sup>54</sup>.

H. R. Rookmaaker neagă astfel orice neutralitate a muzicii: „Arta nu este niciodată neutră, și totdeauna va fi inclusă în ea întreaga noastră ființă, dacă vrem să discutăm despre ea într-un mod adecvat<sup>55</sup>.

## **Referire la întrebuințarea creștină de mijloace de exprimare nemuzicală**

În capitolul 4 ne-am referit la mijloacele de exprimare nemuzicale ale culturii rock: copertile discurilor, textele cântecelor, reviste, filme, video-clip-uri, postere, cărți, modă. Ar fi o misiune interesantă ca și în cazul „muzicii generatoare de pace” să se hotărască criterii pentru „pictura generatoare de pace”, „grafica generatoare de pace”, „poezia generatoare de pace”, „jurnalistică generatoare de pace”, „forme de concert generatoare de pace”, „cinematografie generatoare de pace”, „artă fotografică generatoare de pace”, „îmbrăcăminte generatoare de pace”, căci, în folosirea mijloacelor de exprimare creștine, acestea, ca și muzica, trebuie să se încadreze în ordinea creației divine, și mai mult decât atât, ele trebuie să exprime valorile și caracteristicile vieții creștine<sup>56</sup>.

În aprecierea reprezentării se pot folosi și aici criteriile: „performanță tehnică”, „integritate”, „conținut intelectual și concepție despre lume”, precum și „integrarea mesajului în mediu”. Conținutul împreună cu forma constituie forța afirmației prezentate.

În întreaga cultură muzicală este necesară realizarea integrării muzicii în mijloacele de exprimare. Creștinii fideli Bibliei au aici un câmp de acțiune larg și mult spațiu pentru activitate creatoare, spre a crea o cultură muzicală cu adevărat creștină.

## **Comportarea creștină în sala de concert**

În domeniul muzical, ca și în cel cinematografic, politic sau sportiv, o vedetă constituie astăzi obiectul unui cult care, deși adesea este trecător, nu e mai puțin real.

În toate aceste lucruri nu-i nimic nou. Încă de la căderea în păcat, omul nelegiuit s-a închinat creaturii, în loc să se închine Creatorului. Biblia spune referitor la aceasta: Oamenii, deși „*L-au cunoscut pe Dumnezeu, nu L-au proslăvit ca Dumnezeu, nici nu I-au mulțumit; ci s-au datat la gânduri deșarte, și inima lor fără pricepere s-a întunecat. S-au fălit că sunt înțelepți, și au înnebunit; și au schimbat slava Dumnezeului nemuritor într-o icoană care seamănă cu omul muritor, păsări, dobitoace cu patru picioare și tîrîtoare*”<sup>57</sup>.

Apoi, naturii păcătoase a omului i se mai adaugă faptul că adesea oamenii talentați sunt încrezuți, mândri, deși talentele lor le-au fost dăruite prin naștere, pe nemeritate, și după cum se știe, nici un om nu poate hotărî cum să se nască. Lăudarea cu cele primite pe nemeritate ține de schizofrenia omului păcătos. Pavel a scris corintenilor: „*Ce lucruri ai, pe care să nu-ți fi primit? Și dacă l-ai primit, de ce te lauzi ca și cum nu l-ai fi primit?*”<sup>58</sup> Cel mândru cu talentele lui trădează starea decăzută a ființei lui: „*Dacă vezi un om care se crede înțelept, poți să ai mai multă nădejde pentru un nebun decât pentru el!*”<sup>59</sup>

„*Vai de cei ce se socotesc înțelepți, și se cred pricepuți!*”<sup>60</sup>

„*Nimeni să nu vă înșele: Dacă cineva dintre voi se crede înțelept în felul veacului acestuia, să se facă nebun, ca să ajungă înțelept. Căci înțelepciunea lumii acesteia este o nebunie înaintea lui Dumnezeu. De aceea este scris: 'El prinde pe cei înțelepți în viclenia lor'. Și iarăși: 'Domnul cunoaște gândurile celor înțelepți. Știe că sunt deșarte'*”<sup>61</sup>.

Din păcate și creștini născuți din nou se lasă contaminați de felul de gândire al vedetelor: Ei se entuziasmează peste măsură de un predicator de renume, de un evanghelist-vedetă sau de o „vedetă a muzicii creștine” și le acordă acestora mai multă importanță decât lui Dumnezeu, deși adesea cel în cauză nici nu dorește să fie venerat. Pavel a combătut această comportare greșită în biserica din Corint: „*Nimeni să nu se fâlească dar cu oameni*”<sup>62</sup>.

Etalarea vedetei se arată astăzi de exemplu pe afișele concertelor clasice: numele interpreților sunt adesea tipărite cu litere foarte mari, iar ceea ce se cântă cu litere mai mici, ca și cum nici nu ar fi important ce se cântă, ci numai cine cântă.

Trebuie respinsă absolut orice idolatrizare a omului, chiar și atunci când ea este practică într-un mod subtil. Pentru atitudinea cântăreților și a ascultătorilor trebuie să fie determinantă mai degrabă lauda adusă Creatorului și recunoștința față de Dumnezeu. Artistul Îi mulțumește lui Dumnezeu și-L laudă pentru bucuria care o are de muzică, pentru talentul lui, pentru sănătatea lui și pentru împrejurările care-i îngăduie să cânte în concert. De fapt, el cântă mai întâi spre gloria lui Dumnezeu! El poate mulțumi publicului pentru atenția și interesul acordat. La rîndul său, publicul Îi mulțumește lui Dumnezeu, ca Dătătorul oricărui dar bun<sup>63</sup>, pentru muzică, pentru talentul deosebit cu care El, Creatorul,

l-a dotat pe artist și pentru împrejurările care fac posibilă ținerea concertului. Prin aplauze, ascultătorii mulțumesc artistului pentru oboseala și munca depusă în timpul pregătirii sale profesionale, pentru pregătirea prezentării și a concertului. Tot așa cum noi mulțumim unei bucătărese sau gospodine pentru mîncarea bună pe care a gătit-o, mulțumim și cîntărețului pentru concertul său. Anna Magdalena Bach descrie cum reacționa soțul ei la aplauze: „*Cînd el cînta la orgă în orașe străine, bineînțeles că izbucneau aplauze și strigăte de admirație din partea ascultătorilor săi, iar el le primea totdeauna liniștit, ca tributul normal plătit prin laudă profesiunii sale de muzician. Însă n-am observat niciodată că admirația l-a emoționat sau că lipsa aplauzelor l-ar fi indispus. Totdeauna am simțit că el posedă un alt etalon decît cel cu care măsura lumea, deși nu era insensibil la admirația publicului*”<sup>64</sup>.

Dacă sunt necesare aplauze, în cadrul vieții creștine, ele sunt atît pentru artist, cît și pentru public o expresie a bucuriei și a mulțumirii, și niciodată o idolatrizare a oamenilor. Ca să dovedească lucrul acesta, cîntăreții și ascultătorii trebuie să se afle deasupra „comercializării” muzicii; interpretul n-ar trebui niciodată să lupte la concurență cu colegii lui și să vrea să ofere o „marfă” mai bună și mai scumpă, pe care publicul răsfățat s-o consume pentru un preț corespunzător.

Atitudinea creștină în sala de concert se caracterizează deci înainte de toate prin lauda Creatorului, prin bucurie și recunoștință față de Dumnezeu și oameni, și nu prin lăudarea omului. Pavel îndeamnă: „*Mulțumiți lui Dumnezeu pentru toate lucrurile!*”<sup>65</sup>, iar psalmistul Îl laudă pe Dumnezeu prin cuvintele: „*Lăudați pe Domnul! Cîntați Domnului o cîntare nouă, cîntați laudele Lui în adunarea credincioșilor Lui! Să se bucure Israel de Cel ce l-a făcut, să se veselească fiii Sionului de Împăratul lor! Să se laude Numele Lui cu jocuri, să-L laude cu toba și cu harfa!*”<sup>66</sup>

## IX. Muzică rock creștină?

### Chestiuni de principiu

Muzica rock de inspirație așa-zis creștină face de mult timp obiectul unei adevărate controverse. Întrebarea este de a ști dacă Evanghelia este sau nu compatibilă cu muzica rock, sau, cu alte cuvinte, dacă în acest caz particular este sau nu posibil de a integra mesajul în mijlocul de transmitere.

Fără a pretinde că facem o apreciere exhaustivă a muzicii rock zis creștine, ne vom orienta reflecțiile pornind de la texte și elemente muzicale considerate cele mai semnificative în acest sens. În cartea sa „Der neue Sound“ (Sunetul nou), Andreas Malessa scrie de exemplu:

*„În sensul strict al cuvîntului, denumirea de ‚muzică pop creștină‘ este absurdă și conține cel puțin două contradicții: prima fiind că muzica, ca atare, nu poate fi nici creștină, nici păgînă. Ea este o formă liberă, obiectivă, căreia trebuie să-i recunoaștem neutralitatea ideologică. Formula ‚muzică pop în slujba predicării creștine‘ ar fi probabil mai conformă obiectivului vizat, dar neglijează exprimarea artistică a acompaniamentului instrumental în favoarea textului cîntat. Mă voi referi mai tîrziu la această relație încordată dintre ‚artă și predică‘.*

*Cealaltă contradicție constă în faptul că muzica pop creștină nu se preocupă de ‚creștinizarea‘ formelor ei de exprimare muzicală adesea bazate pe o filozofie păgînă, chiar ateistă, ca și cum ar fi posibil să se edifice cei care sunt în biserică prin mijloace împrumutate de la lume, cu condiția ca motivația să fie creștină. Muzica pop creștină se preocupă mai mult să-și aducă mesajul către lume în limbajul lumii: Obiectivul ei este deci în esență misionar.*

Acest obiectiv este pentru mine motivul de a nu reboteza ‚muzica pop creștină‘ pur și simplu cu ‚sacro-pop‘ (ceea ce se face adesea), căci ‚sacro-pop‘-ul vrea să facă muzică nouă pentru biserică, pe cînd muzica pop creștină face muzică veche pentru lume! (Cine ar mai vrea să vorbească de muzică ‚nouă‘ după 100 de ani de folk ame-

rican, 75 de ani de blues și 25 de ani rock 'n' roll?)

Creatori renumiți de muzică bisericească, cum ar fi Oscar Blarr, cunoscuta „orchestră Peter Janssen”, etc. fac, respectiv sunt după părerea mea „sacro-pop” și nu o „muzică pop creștină”, deoarece intenția lor principală este liturgia și nu evanghelizarea.

Reproșul disprețuitor că piesele muzicii pop creștine sunt cu slabă valoare muzicală, repede uitate și nefolositoare pentru cîntat în cadrul serviciului divin din adunare, nu-l afectează pe „muzicianul pop creștin”. El nu vrea să schimbe liturgia sau cărțile de cîntări ale secolelor viitoare, ci să transforme modul de gîndire al contemporanilor săi. „Muzica pop creștină” este mijlocul de interpelare al noului păgîn din secolul 20, în contextul său cultural. Dacă necredinciosul este „atîns”, dacă el ajunge la credința în Cristos cel înviat și se bucură într-o adunare, atunci această muzică utilitară și depreciată își va fi împlinit funcția și va putea, fără regrete, să dispară din culegerile de cîntări ale generațiilor viitoare (respectiv să nici nu apară mai întîi în ele). Nu scopul sfințește mijloacele, ci Dumnezeu confirmă motivația celor ce cîntă prin rodul produs de Duhul Sfînt, de a folosi în scopuri misionare și teologice muzica timpului său. Așadar „muzică evanghelistică contemporană” sau chiar „muzică misionară adaptată”<sup>1</sup>.

„De altfel, acest apărător al muzicii pop creștine propune ca toată muzica creștină să se definească ca o ofensivă avînd drept scop „sfințirea” formelor noi mai mult decît retragerea în liniștea bisericilor și refuzul vigilant al formelor de exprimare care au invadat „lumea”. Și aceasta cu riscul de a trebui să se modifice „anumite forme și anumite genuri care îi pot determina pe noii convertiți să facă asocieri periculoase”<sup>2</sup>.

Asemenea citate provoacă desigur meditația. Căci după ce am respins orice idee de neutralitate a muzicii, iată-ne confrunțați cu noțiune de evanghelizare prin rock; A. Malessa caută într-adevăr să demonstreze că este totodată posibil și necesar să „comunicîm lumii mesajul biblic în limbajul lumii”. În fața acestei luări de poziție, trebuie totuși să ne întrebăm dacă poate să fie folosită muzica rock în „slujba predicării creștine”? Ce înseamnă să exprimi mesajul biblic „lumii, în limbajul lumii”? Se poate face deosebire între „muzica nouă pentru biserică” (sacro-pop) și „muzica veche pentru lume” (muzică pop creștină)? Poate muzica generatoare de pace să aibă ca singur obiectiv „căutarea” și „în-

terpelarea“ necredinciosului din acest secol 20 tehnicizat pentru ca apoi ea să fie aruncată la gunoi? Ce legătură există între „muzica misionară adaptată“ și punctul de vedere biblic despre misiune și muzică? Ce înseamnă „confiscare ofensivă și sfințirea formelor lumești“? Cadrul cărții noastre nu ne permite să răspundem temeinic la toate aceste întrebări, de aceea voi face numai câteva referiri: Activitatea creatoare spontană, punerea pe note de către profani a unor texte, improvizațiile și jocurile muzicale sănătoase își au deplin locul în cadrul comunității creștine. Desigur, nu trebuie să existe intenția ca toate aceste „compoziții“ să fie și publicate. Dar muzica compusă și interpretată de profesioniști nu va fi nici utilitară, nici publicitară, nici chiar destinată rebutului după folosire. Căci, dacă ne gândim bine, este vorba înainte de toate să se creeze o muzică care să fie în armonie cu ordinea creației. Este, mai mult încă, slujba lor de creștini avînd în vedere gloria lui Dumnezeu. În această perspectivă, muzicianul care se va arăta, pe de o parte, integru și fidel substanței Sfintei Scripturi, și pe de altă parte suficient de „performant“ pe plan tehnic va putea, fără îndoială, să interpeleze, chiar să atingă și să convingă necredinciosul din secolul 20.

## **Muzica adecvată prilejului respectiv**

### *Integrarea genului de muzică unei situații date*

Să ne mai gândim puțin în acest context la posibilitățile de folosire a muzicii. Diferitele genuri muzicale nu pot fi folosite la împlinire, în orice situație din viață. O înmormîntare nu se „înfrumusețează“ nicio dată cu o muzică populară elvețiană, iar la o nuntă practic nu se cîntă muzică funeabră. Tot așa, nu se potrivește orice fel de muzică în scopuri evanghelistice. Majoritatea pieselor de muzică populară elvețiană pot fi socotite ca muzică generatoare de pace, dar ele nu se vor cînta la o evanghelizare, deoarece pur și simplu ele nu se potrivesc cu acest prilej, deși poate că cei care preferă acest stil de muzică ar putea fi în acest fel deosebit de bine „interpelați“ sau „atinși“. Așa cum într-o compoziție muzicală de valoare mesajul și mijlocul muzical trebuie să se contopească într-o unitate, tot așa trebuie să se realizeze integrarea genului de muzică într-o situație dată.

Cum să admiți atunci că o muzică generatoare de reacții în primul rând fizice - fără a mai vorbi de hipnoză și de efecte extatice (așa cum este cazul muzicii rock) - poate să sensibilizeze ascultătorii pentru Cuvântul lui Dumnezeu predicat cu ocazia unui serviciu divin sau a unei evanghelizări?

### *Bob Dylan, ca exemplu de muzician rock creștin*

Deoarece spațiul care ne stă la dispoziție nu ne permite să ne referim în amănunt la diferiți compozitori ai scenei-rock creștine, să analizăm aici, ca exemple reprezentative, cele două albume ale lui Bob Dylan: „*Slow Train Coming*“ (Vine un tren încet)<sup>3</sup> și „*Saved*“ (Salvat)<sup>4</sup>. Și în cazul lor vom folosi principiile descrise în capitoul opt.

Iată în acest sens comentariul unui critic muzical care se declară ateu (1980):

*„Noua mărturie de credință a lui Bob Dylan*

*Idolul rockului american, Bob Dylan, se referă recent cu plăcere la mesajul creștin de mîntuire, datorită căruia el a fost eliberat chipurile de chinurile lumii și pretinde că s-a născut din nou prin credință. Este oare serios, omul cu o mie de măști, cu o mie de minciuni și cu o mie de înșelătorii? (așa se întreba un critic). Lucrul acesta rămîne un mister, cînd constăți aspectul extrem de comercial al mișcării religioase intitulată „Born again“ (Născut din nou) din Statele Unite. Totuși, este sigur faptul că din muzica sa religioasă se degajă o forță uriașă de care cu greu poți scăpa, chiar dacă nu crezi în Dumnezeu.*

*În albumul Saved, Dylan se inspiră mult mai mult din muzica gospel americană decît în Slow Train Coming, în care-și făcea cunoscută convertirea la credința creștină. „Blues“-uri și „souls“ hipnotice devin imnuri de laudă fără echivalente chiar printre cîntecele cele mai pure de gospel.*

*Muzica gospel a lui Bob Dylan datorează mult muzicii „spiritual“ și „gospel“ a negrilor americani. Muzica lui „gospel“, întretesută cu elemente de rock modern și rock’n’roll, prin ritmul ei sincopat, irezistibil, transpune în transă, făcînd ca trupul și mîinile să se miște de la sine în ritmul muzicii. Ca și în albumul „Slow Train Coming“, majoritatea cîntecelor din „Saved“ pot fi preluate de orice carte contemporană de cîntări religioase. Bob Dylan se adresează discret Domnu-*

lui ca prietenului său, ca Salvatorului sufletului său: „I'm being saved by the soul man" (Sunt mîntuit prin Omul sufletelor), dar în același timp își oferă ajutorul și serviciul său drept mulțumire că Isus a suferit pe cruce pentru el și i-a dezvăluit orice taină („What can I do for you? You've laid down your life for me, explained every mystery to me") (Ce pot să fac eu pentru Tine? Tu Ți-ai dat viața pentru mine și mi-ai explicat orice secret).

În plus, cîntărețul cu vocea sa nazală se dovedește nu numai un bun cunoscător al Bibliei, ci el înțelege și să-și transpună în mod corespunzător aceste cunoștințe în muzică și în texte. Cîntecul „Garden" (Grădina) poate fi considerat interesant. În el, Bob Dylan povestește patimile lui Cristos în trei-patru versuri. Ele sunt scurte și precise, plastice și polemice, rezumă în cîteva cuvinte și chiar cu prescurtări iscusite descrierea acelor evenimente în așa fel, încît nu poți decît să admiri geniul lingvistic al lui Bob Dylan. „When they came to the garden, did they know he was the son of the Lord? When he came to the city, did they hear he healed the blind and the crippled, did they see? When they spoke out against him, did they dare to put the crown upon his head, didn't they?" (Cînd au venit ei în grădină, știau ei că El este Fiul Domnului? Cînd a venit El în oraș, au auzit, au văzut ei cum i-a vindecat El pe orbi și pe ologi? După ce L-au acuzat, au îndrăznit să-L pună coroana pe cap, nu-i așa?)

Opera sa atinge de fapt o asemenea forță de exprimare, încît ar fi nedrept și chiar înjurios ca privire la el să pui la îndoială sinceritatea mărturisirii sale de credință. Cîntecele sale se disting printr-o bună muzicalitate; aranjamentele sunt puse în valoare printr-o excelentă execuție corală, ea însăși susținută atractiv de subtilele sonorități ale orgii și cromaticile cam stridente ale muzicuței<sup>5</sup> (Peter Figlestahler).

Cu albumul *Infidels* (1983), suntem confrunțați cu o situație nouă: „Încă o dată, Bob Dylan se dedă criticării politicii și societății. Perioada sa religioasă, bine rentabilizată în ultimele lui trei albume, pare să fi trecut. Căci, în cel mai recent volum al său... ironic numit *Infidels* (Necredincioșii), el nu suflă nici un cuvînt despre o naștere din nou în Isus Cristos. Dimpotrivă, el vorbește adesea, nu fără o oarecare ironie, de „Satan, omul păcii, care acordă totul după voie cu blindețea Fiarei" deși nu seamănă decît nenorocire („Man of Peace"), omoruri fără sens comise în vecinătate („Licence to Kill") și declinul paradisului american („Union Sundown"). Totuși, un cîntec („Neighborhood Bully") ia fără echivoc partea Israelului. „Sweetheart like

*you' ne arată un Dylan cu o ironie cam semeată și sfidătoare față de femei, astfel că, în ciuda unei muzici minunate și a unei producții excelente, acest album lasă sentimente amestecate. Dar, cum deseori se întâmplă, este foarte probabil ca Bob Dylan să gindească exact contrariul a ceea ce cântă și a ceea ce vor putea zice criticii despre cîntecele lui*<sup>46</sup>.

Iar un alt critic constată: „Dylan a cunoscut un timp de profundă incertitudine religioasă despre care se zicea ici și colo: *lăta-l născut din nou... Bob s-a îndepărtat de creștinism... El nu mai este creștin; el își caută rădăcinile în iudaism... Vestile nu erau mai puțin tulburătoare decît albumele sale... Cîntecele care exprimau credința lui Dylan au reușit turul de forță de a fi în același timp respectuoase și neutre, ca și cum ar încerca, în fața publicului, să se convingă pe sine și să-și liniștească sufletul neliniștit. În albumul Infidels, el pare din nou împăcat cu neliniștea, cu o stare războinică, plin de aceea veche ranchiună care îți străpunge inima. ‚Jokerman‘ (clown), prima bucată impresionantă din acest album, conține un reproș totodată mușcător și enigmatic, tipic manierei lui Dylan: ‚Tu te duci în Sodomă și Gomora, dar ce te interesează? Acolo nu e nimeni care să se căsătorească cu sora ta‘. Ca multe figuri simbolice ale lui Dylan, Jokerman-ul din titlu este în același timp un calomniator și un om în căutarea mintuirii. De aceea, întreg discul seamănă cu un pelerinaj al unui destrăbălat prin dezgust și haos politic. Melodia plăcută și înșinuantă din ‚Sweetheart like you‘ reia clișeul cel mai vechi din repertoriul său: ‚Dar ce face o comoară ca tine în murdărie?‘ și începe cu un ‚Vino cu mine‘ senzual ca să se încheie cu o imagine a iadului pătrunzătoare și stranie, ceea ce o face cu atît mai impresionantă*”<sup>47</sup>.

În 1986, un ziarist scria: „Judecînd după ansamblul operei sale, Bob Dylan s-a contrazis de atîtea ori, încît pare că a creat cu bună știință o anumită confuzie în mintea oamenilor în ceea ce privește adevărata sa poziție”<sup>48</sup>.

După „convertirea” lui, Dylan n-a rămas multă vreme în singurătate, ca Iosif<sup>9</sup>, Moise<sup>10</sup> și Pavel<sup>11</sup>, pentru a se elibera de forme de gîndire greșite<sup>12</sup> și de a se lăsa transformat<sup>13</sup>. Dimpotrivă, el continuă să dea concerte și să înregistreze discuri.

Gene A. Getz, de la Seminarul Teologic din Dallas, ne pune în gardă împotriva practicii care constă în a pune prea repede pe scenă pe noii convertiți. La tema convertirii unor personalități cunoscute, el scrie:

*„Una dintre practicile cele mai tragice din ultimii ani constă în aceea că noii convertiți sunt încurajați să pășească în lumina rampei lumii evanghelice și să experimenteze în calitate de creștin o popularitate imediată. Lucrul acesta se potrivește mai ales unor personalități proeminente: vedete de cinema, muzicieni, sportivi, etc. Unei alte categorii îi aparțin toxicomanii, prostituatele și alții, care intră în categoria așa-zisilor „cei mai mari păcătoși“.*

*Deși majoritatea conducătorilor creștini care au făcut lucrul acesta au avut fără îndoială intenții bune, alții au folosit totuși această metodă ca reclamă pentru a atrage mari mulțimi de oameni sau pentru a demonstra „potențialilor donatori“ că nu face Dumnezeu prin organizația lor.*

*Mulți nou convertiți au depășit cu bine această experiență - Dumnezeu să fie lăudat! - dar alții au suferit naufragiu spiritual. Se pune întrebarea, de ce?*

*În 1 Timotei 3:7, Pavel are în această privință un cuvânt clar: „Trebuie să aibă și o bună mărturie din partea celor de afară (nu din adunare), pentru ca să nu ajungă de ocară și să cadă în cursa diavolului“<sup>14</sup>.*

*Este muzica lui Bob Dylan din „Slow Train Coming“ și „Saved“ o muzică generatoare de pace?*

TEXTELE lui Dylan sunt în majoritatea cazurilor bine formulate și, cu toată simplitatea construcției lor, au o semnificație precisă. Să ne gândim numai la refrenul din „Gotta Serve Somebody“ (Tu trebuie să slujești cuiva):

*„But you're gonna have to serve somebody, yes indeed,  
You're gonna have to serve somebody.  
Well, it may be the devil or it may be the Lord,  
But you're gonna have to serve somebody“.*

*„Dar tu trebuie într-adevăr să slujești cuiva,  
Tu trebuie să slujești cuiva.  
Fie slujești diavolului, fie slujești Domnului,  
Dar tu trebuie să slujești cuiva“<sup>15</sup>.*

Ne amintim că Dylan s-a bazat dintotdeauna pe puterea cuvântului și că pentru el muzica a avut adesea numai o funcție de suport, de umple-

re și de acompaniament<sup>16</sup> - în contrast cu formațiile rock, ale căror texte n-au nici un sens, care folosesc vocea doar ca un instrument, și la care doar muzica este singura purtătoare a informației. Din acest punct de vedere, Bob Dylan nu este reprezentativ pentru majoritatea cântăreților rock.

Referitor la muzică, este extrem de interesant că Peter Figlesthaller, în articolul său „Noua mărturisire de credință a lui Bob Dylan”, vorbește despre „blues”-urile și „souls”-urile hipnotice și spune: „*Muzica lui ,gospel’, întrețesută cu elemente de rock modern și rock’n’roll, prin ritmul ei sincopat, irezistibil, transpune în transă, făcând ca trupul și miinile să se miște de la sine în ritmul muzicii*”<sup>17</sup>.

Aici trebuie făcută observația că muzica cu efect hipnotic, muzica care transpune în transă și este subliniată numai corporal, nu poate fi considerată muzică generatoare de pace, deoarece omul nu este creat să se expună influențelor adormitoare, narcotizante, paralizante a voinței, ca să intre într-o stare de buimăceală.

Spre a nu rămîne la teorie, încerc să analizez sumar cîteva piese din „*Slow Train Coming*” și „*Saved*” referitor la elementele repetiției, ritmului, textului și modului cum cântă Dylan.

În „*Gotta serve somebody*” de pe discul „*Slow Train Coming*” ne impresionează simplitatea textului și faptul că el se află în prim-plan. Muzica antrenează și captivează, stilul foarte personal al cîntecului și reluarea neîncetată a anumitor fraze melodice își au de asemenea importanța lor.

În diferite piese se distinge elementul repetiției monotone. În următoarele cîntece este prea accentuat: în „*Precious Angel*” către sfîrșit, în „*Slow Train*” prin ritmul hipnotic, în „*Gonna Change my Way of Thinking*” prin ritmul monoton de rock și repetițiile în text, în „*Do right to me Baby*” și „*When you gonna wake up*” prin text și ritm.

În „*Man gave names to all the animals*” și în „*When he returns*”, textul și muzica se află în echilibru. Nu este o muzică care se adresează numai trupului. Aceste două piese, după părerea mea, pot fi socotite ca muzică generatoare de pace.

Pe discul „*Saved*”, în piesele „*Saved*”, „*Solid rock*”, „*Pressing on*”, „*In the Garden*” și în „*Are you ready?*” sunt prea puternice elementele repetiției monotone și ale ritmului accentuat. Piesa „*Saved*” este mult

prea „rock-istă“ pentru a putea fi o muzică generatoare de pace. Titlurile „*A Satisfied Mind*“, „*Convenant Woman*“, „*What can I do for you?*“ și „*Saving Grace*“ sunt greu de apreciat. În orice caz, textul se află în prim-plan.

În ultimele patru titluri amintite și în „*I believe in you*“ din „*Slow Train Coming*“, se poate recunoaște ușor stilul de cântat al lui Dylan. Înălțimea nedefinită a sunetelor (off-pitchness), vocea nazală neîngrjită și o tendință spre exprimare extatică îl caracterizează limpede drept cântăreț rock încă și astăzi. Forța cuvântului său împreună cu felul său de a cânta pot avea ca totdeauna un efect euforic, amețitor.

Să concluzionăm: discurile „*Slow Train Coming*“ și „*Saved*“ conțin piese remarcabile. Performanța tehnică a lui Dylan este convingătoare, și conținutul creștin al mesajului său este ușor de înțeles, pentru că a stîrnit mînia și contestarea unor vechi admiratori cu privire la noua sa mărturisire de credință.

Dar ce se întîmplă cu integritatea lui Dylan? Lucrările lui sunt bine compuse și au forță. Însă această forță este obținută în mare măsură prin mijloace care sunt străine muzicii generatoare de pace. Adesea lipsește integrarea dintre mesaj și mediu, adică muzica nu se potrivește cu mesajul creștin al textului.

## Necesitatea discernămîntului

În legătură cu întrebarea referitoare la muzica rock creștină, este necesar să vorbim despre capacitatea de discernămînt. Fiecare creștin fidel Bibliei trebuie să-și exerseze capacitatea de discernămînt în toate domeniile, și prin aceasta și în muzică. Biblia vorbește despre copilași în credință, care sunt încă fără experiență în cuvîntul despre îndreptățire. Pe cînd creștinul matur, prin exersare, și-a deprins judecata ca să deosebească binele și răul<sup>18</sup>.

Dacă spre exemplu, așa cum scria preotul anglican Garth Hewitt în noiembrie 1979: „*Muzica punk a readus însă și o creativitate îmbucurătoare pe scena pop din Anglia. Din grotesc a țîșnit prosperitate. Lucrul acesta este pentru creștini o posibilitate minunată de a intra în legătură cu ea. Deși m-am îndoit la început dacă este posibil să se exprime un mesaj creștin într-un astfel de muzică...*“<sup>19</sup> – lucrul acesta

dovedește clar o lipsă a capacității de discernământ, căci din ce motiv ar trebui creștinii să intre în legătură cu groaznica scenă punk și cu muzica lor, în care agresivitatea își dă frâu liber? Dacă cineva, ca Garth Hewitt, nu efectuează aprecierea fiecărui grup muzical și a fiecărei piese muzicale pe baza Bibliei, se privează singur de fundamentul capacității de discernământ<sup>20</sup>.

Referitor la aprecierea conținutului operelor de artă, F. Schaeffer scrie: „*Concepția despre lume care este exprimată în lucrările unui artist, trebuie, în ceea ce-i privește pe creștini, să fie examinată în definitiv pe baza Bibliei. Și concepția despre lume a artistului trebuie să fie supusă aprecierii pe baza Cuvântului lui Dumnezeu. Aici artistul poate fi comparat cu omul de știință. Omul de știință poate să poarte un halat alb și să fie privit de societate ca o ‚autoritate‘, însă acolo unde afirmațiile sale atacă adevărul lui Dumnezeu cuprins în Sfânta Scriptură, ele ajung sub autoritatea Bibliei. Un artist poate să poarte halatul de lucru al unui pictor și să fie privit aproape ca un sfânt, însă acolo unde lucrarea sa exprimă concepția sa despre lume, ea trebuie apreciată pe baza concepției creștine despre lume*”<sup>21</sup>.

Așadar, cine nu vrea să verifice muzica creștină și mai ales textele ei pe baza unei teologii fidele Bibliei se mișcă în direcția periculoasă a superficialității, a amestecului tuturor direcțiilor teologice și în cele din urmă a confuziei religioase.

În întreaga lume evanghelică, precum și în domeniul muzical, lipsește capacitatea de discernământ! Prea mulți credincioși au devenit leneși în auzirea Cuvântului lui Dumnezeu; deși ei de mult trebuiau să fie învățători, au iarăși nevoie să învețe anumite adevăruri de început din Cuvântul lui Dumnezeu, și au ajuns să aibă nevoie de „lapte“, și nu de „hrană tare“<sup>22</sup>.

Una dintre dorințele care m-au determinat să scriu această carte a fost aceea de a contribui la școlarizarea capacității de discernământ.

## Muzică rock creștină?

DEOARECE ELEMENTELE TIPICE ALE MUZICII ROCK, și anume:

- ritmul accentuat („beat“),

- repetarea monotonă a unor părți de melodie, armonie și ritm,
- volumul exagerat și
- formele de exprimare dezordonate, extatice

**SUNT ÎN CONFLICT CU ORDINEA CREAȚIEI LUI DUMNEZEU**, deoarece această muzică produce adesea efecte amețitoare și hipnotice, transpune în transă și în extaz distrugător, și deoarece noțiunea „rock” este încărcată cu prea multe conotații negative, **NU POATE EXISTA O MUZICĂ ROCK CREȘTINĂ** sub pretextul că tineretul este atras mai ușor la Evanghelie.

În ce măsură pot fi prelucrate într-o muzică generatoare de pace **ELEMENTE PARTICULARE** ale diferitelor stiluri de rock (elemente ținând de armonie, melodie, ritm și exprimare) - la această întrebare dificilă trebuie să răspundă fiecare compozitor cu multă grijă și să se străduiască nu numai să preia formele existente, ci și să creeze altele noi, care să fie în concordanță cu ordinea creației lui Dumnezeu.

Scopul său trebuie să fie compunerea unei muzici generatoare de pace într-o mare diversitate, spre onoarea lui Dumnezeu.

## X. Viața creștină și activitatea creatoare

### Viața creștinului, ca operă de artă, spre lauda lui Dumnezeu

O viață creștină veritabilă este posibilă numai atunci când omul renunță la atitudinea sa respingătoare cu privire la Dumnezeu și face pace cu El<sup>1</sup>. Atunci el posedă darul vieții veșnice<sup>2</sup>, și Duhul Sfânt locuiește în el<sup>3</sup>. Duhul lui Dumnezeu ar dori să producă în cel credincios roada Duhului: dragoste, bucurie, pace, răbdare, bunătate, facere de bine, credincioșie, blîndețe, stăpînire de sine<sup>4</sup>. Aceste calități caracterizează, mai mult ca orice, o viață creștină autentică!

La acestea se mai adaugă conștienta dependentei de Dumnezeu cel viu, Creatorul Universului. Prin Cuvîntul Său, Dumnezeu atotputernic a creat natura și pe om din nimic<sup>5</sup>. Spre deosebire de animal, omul este creat după chipul sau imaginea lui Dumnezeu<sup>6</sup>. De aceea, el poate fi creator, chiar dacă el nu este în stare să creeze ceva din nimic, ci trebuie să se folosească de materialul care-i stă la dispoziție. Creștinul fidel Bibliei în general, și artistul în special sunt oameni liberi, liberi de a activa creatori, cu multă putere de imaginație și fantezie. *„Creștinul este cel a cărui putere de imaginație ar trebui să ajungă dincolo de stele“*, a spus Francis Schaeffer<sup>7</sup>.

Pentru H. R. Rookmaaker, acest istoric de artă olandez care a murit prea timpuriu, activitatea creatoare, în sensul larg al cuvîntului, înseamnă să sesizezi propriile-ți posibilități, să activezi în dragoste și adevăr în cadrul unor situații de viață date și să lupți împotriva păcatului și a urmărilor lui. Una dintre multele posibilități creatoare este și creativitatea artistică<sup>8</sup>. Rookmaaker subliniază pe drept că dragostea și bucuria sunt strîns legate de frumusețe, reamintind totodată că dragostea, bucuria și frumusețea sunt darurile lui Dumnezeu făcute omenirii. *„Prin darurile sale extraordinare, artistul are o misiune specifică, o chemare minunată... care constă în a înfrumuseța viața și a-i da adevăratul sens; să creeze sunetul, forma, povestirea, decorul, mediul înconjurător plin*

de sens și de farmec, și care îi bucură pe oameni”<sup>9</sup>. De aceea, arta creștină se exprimă în toate domeniile vieții omenești și este îndreptățită nu numai prin scopuri evanghelice. Cu toate acestea, în măsura în care cunoaște și respectă Biblia, artistul poate să fie ocazional și profet, predicator sau evanghelist.

Rookmaaker vede patru calități pe care trebuie să le aibă un artist: talent, inteligență, personalitate și sîrguință. Talent în sensul unei dotări deosebite; inteligență în sensul capacității de a înțelege corect realitatea și de a găsi forma artistică corespunzătoare; personalitate și sîrguință pentru a crea opere de artă autentice, căci arta bună este totdeauna rezultatul unei munci intense<sup>10</sup>.

Francis Schaeffer își încheie cartea sa „*Artă și Biblia*” cu gîndul frumos că fiecare om trebuie să-și privească propria lui viață ca pe o operă de artă și să trăiască în consecință. „*S-ar putea ca el să nu aibă nici un talent de a scrie, de a compune sau de a cînta, dar fiecare om are darul capacității creatoare în felul în care își trăiește viața. În acest sens este viața creștinului o operă de artă. Viața creștinului trebuie să fie, în mijlocul unei lumi disperate și pierdute, o operă de adevăr și frumusețe*”<sup>11</sup>.

Această misiune frumoasă și măreață de a-ți modela propria viață ca o operă de artă cere de asemenea talent, înțelepciune, personalitate și sîrguință. Fiecare om a primit de la Dumnezeu talente sau daruri - se pune însă întrebarea, ce face el cu acestea? Înțelepciunea este un dar minunat, dăruit de Dumnezeu fiecăruia care-l cere<sup>12</sup>, iar caracterul și sîrguința sunt caracteristicile fundamentale ale comportării creștine. Să-ți modelezi viața ca operă de artă înseamnă deci ca în viața de toate zilele să fii cît de creator poți, chiar și atunci cînd creativitatea pare să aibă un loc foarte neînsemnat într-o lume tot mai mecanizată și chiar automatizată (și aceasta datorită activității creatoare a inginerilor și tehnicienilor!). Totuși, viața cotidiană oferă imaginației încă multe posibilități: în petrecerea timpului liber, în amenajarea locuinței, în căsnicie și în viața de familie, în educarea copiilor, în felul de a pune masa, în muzica generatoare de pace cultivată în familie, în lucrarea făcută în adunarea creștină.

Regula de bază este: noi nu trebuie să ne plîngem permanent cu privire la ceea ce se află în afara posibilităților noastre, ci să punem cel

puțin în practică ceea ce ne permite fiecare situație de viață în parte. Trebuie desigur să ținem seamă de condițiile prealabile care sunt sănătatea, libertatea și pacea, propice activității creatoare și de care ar trebui să fim totdeauna recunoscători<sup>11</sup>.

Să-ți modelezi viața ca operă de artă - această misiune ne obligă în-să să ne recunoaștem propria insuficiență și slăbiciune, pentru ca să putem apoi să ne asociem rugăciunii lui Manfred Siebald<sup>12</sup>:

*„Dă-mi cuvintele potrivite,  
dă-mi tonul potrivit.  
Cuvinte care spun clar  
fiecăruia despre Tine -  
dă-mi-le înde-ajuns.*

*Cuvinte ce explică,  
cuvinte ce deranjează,  
acolo unde se trăiește fără Tine;  
să găsesc răni  
și să le leg -  
dă-mi pentru aceasta cuvinte potrivite.*

*Dă-mi gânduri bune,  
ia-mi vâlul de pe minte,  
și lasă ca gândirea și sentimentele mele  
să se joace în fața Ta  
ca un copilăș în nisip.*

*Uimit și văzînd,  
cercetînd și înțelegînd,  
eu accept lumea de la Tine;  
pentru a o înțelege  
și a o readuce la Tine -  
dă-mi pentru aceasta gânduri potrivite.*

*Dă-mi suflare,  
căci a mea de abia mai ține.  
Vreau încă o dată pe furis*

*să-mi recapăt suflarea,  
în eternitatea Ta.*

*Dacă trebuie să merg  
cu cineva o milă,  
pe care el singur n-ar putea face-o,  
lasă-mă să merg cu el două -  
dă-mi suflare și putere“.*

Viață și atitudine creștină, activitate creatoare, artă și muzică generatoare de pace - ce plinătate de viață și ce motiv de a-L lăuda pe Dumnezeu!

*Lăudați pe Dumnezeu în locașul Lui cel sfânt,  
lăudați-L în întinderea cerului, unde se arată puterea Lui!  
Lăudați-L pentru isprăvile Lui cele mari,  
lăudați-L după mărimea Lui nemărginită!  
Lăudați-L cu sunet de trâmbiță,  
lăudați-L cu lăuta și cu harfa!  
Lăudați-L cu timpane și cu jocuri,  
lăudați-L cîntînd cu instrumente cu coarde și cu cavatul.  
Lăudați-L cu chimvale sonore,  
lăudați-L cu chimvale răsunătoare!  
Tot ce are suflare să-L laude pe Domnul!  
Lăudați pe Domnul!“*

Psalm 150